

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NÁZORY MSP NA KVALITU PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA NA SLOVENSKU

S P R Á V A Z K V A N T I T A T Í V N E H O
P R I E S K U M U

B R A T I S L A V A 2 0 2 3

Vydavateľ:
Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2023

Všetky práva vyhradené.
Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

OBSAH

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV	4
ÚVOD.....	6
1. CHARAKTERISTIKA SKÚMANEJ VZORKY MSP	7
2. POSTOJE MSP K PODNIKANIU A PODNIKATEĽSKÉMU PROSTREDIU	10
2.1. HODNOTENIE SPOKOJNOSTI S PODMIENKAMI PRE PODNIKANIE.....	10
2.2. PREKÁŽKY PRE FUNGOVANIE A ĎALŠÍ RAST PODNIKANIA	14
2.3. PREKÁŽKY ZÁSAHOV ŠTÁTU V PODNIKANÍ	27
2.4. POVINNOSTI PODNIKATEĽOV SPOJENÉ S VYPŔĽANÍM ČASTÝCH, ROZSIAHLÝCH A NEPREHĽADNÝCH PODANÍ	36
3. ĽUDSKÉ ZDROJE	48
3.1. AKO SA VYVÍJALA ZAMESTNANOSŤ VO VAŠEJ FIRME POČAS ROKA 2023? POČET ZAMESTNANCOV SA:	48
3.2. ZAZNAMENALI STE PRI OBSADZOVANÍ PRACOVNÝCH MIEST POČAS TOHTO ROKA VÝRAZNEJŠIE PROBLÉMY AKO V PREDCHÁDZAJÚCICH ROKOCH?	50
4. INFLÁCIA, ENERGETICKÉ VSTUPY	56
4.1. AKO SA PREJAVUJE PRETRVÁVAJÚCA VYSOKÁ INFLÁCIA NA PODNIKANÍ VAŠEJ FIRMY?	56
4.2. OPATRENIA NA VYSOPORIADANIE SA S VYSOKOU MIEROU INFLÁCIE	59
4.3. AKO SA VÁM ZMENILI NÁKLADY NA ENERGETICKÉ VSTUPY OPROTI MINULÉMU ROKU?	61
4.4. AKÉ DOPADY MALI DOPOSIAĽ VYSOKÉ CENY ENERGIÍ NA PODNIKATEĽSKÉ AKTIVITY VAŠEJ FIRMY?	64
5. LEGISLATÍVA A INÉ OBLASTI.....	66
5.1. DÁ SA PODNIKAŤ BEZ PORUŠENIA ZÁKONA VO VAŠOM ODVETVÍ?.....	66
5.2. ČOMU PRIPISUJETE, ŽE JE ŤAŽKÉ, DOKONCA NEMOŽNÉ DODRŽIAVAŤ ZÁKONY	68
5.3. AKO BY STE OHODNOTILI NASLEDOVNÉ TOHTOROČNÉ LEGISLATÍVNE ZMENY?	73
5.4. POVAŽUJETE SVOJU FIRMU ZA RODINNÝ PODNIK?	81
5.5. PLÁNOVANIE EVIDENCIE FIRMY DO EVIDENCIE RODINNÝCH PODNIKOV	83
5.6. VPLYV NAVIAZANIA VÝŠKY PRÍPLATKOV ZA PRÁCU CEZ VÍKEND A POČAS NOCI NA VÝŠKU MINIMÁLNEJ MZDY S ÚČINNOSŤOU OD 01.06.2023	85
5.7. VYKAZOVANIE VPLYVOV ČINNOSTÍ FIRMY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, ZAMESTNANCOV A SPOLOČNOSŤ (ESG)	88
5.9. PLÁNOVANÉ ZMENY VO FIRME V NAJBĽIŽŠOM OBDOBÍ	92
5.10. OČAKÁVANIA VÝVOJA VO SVOJEJ FIRME V NASLEDUJÚCOM ROKU	96
5.11. AKÉ OPATRENIA PREFERUJETE PRE UĽAĤČENIE VÁŠHO PODNIKANIA V BUDÚCNOSTI?	103
6. ZHRNUTIE VÝSLEDKOV.....	106
7. METODIKA PRIESKUMU	109
8. DOTAZNÍK.....	110
18. OSTATNÉ ČINNOSTI	117

Zoznam tabuliek a grafov

Tabuľka 1 Spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku súčasny stav.....	12
Tabuľka 2 Spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku v období začatia podnikania	13
Tabuľka 3 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Daňové-odvodové zaťaženie	17
Tabuľka 4 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Vysoká inflácia.....	18
Tabuľka 5 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Nestabilita a nejednoznačnosť zákonov a právnych predpisov	19
Tabuľka 6 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Registračné, nahlasovacie a iné administratívne povinnosti voči štátu	20
Tabuľka 7 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Nestabilné ceny energií a ich skokové zmeny	21
Tabuľka 8 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Dostupnosť a kvality pracovnej sily	22
Tabuľka 9 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Korupcia	23
Tabuľka 10 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Vymožiteľnosť práva cez súdy	24
Tabuľka 11 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Obmedzenie vstupu na trh a iné protikonkurenčné praktiky.....	25
Tabuľka 12 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Kvalita a dostupnosť infraštruktúry	26
Tabuľka 13 Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Regulácia pracovno-právnych vzťahov	30
Tabuľka 14 Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Ochrana spotrebiteľa	31
Tabuľka 15 Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Ochrana životného prostredia	32
Tabuľka 16 Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Regulácia cien tovarov a služieb	33
Tabuľka 17 Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Technické požiadavky na kvalitu výrobkov	34
Tabuľka 18 Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Ochrana hospodárskej súťaže.....	35
Tabuľka 19 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Sociálna poisťovňa	39
Tabuľka 20 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Finančná správa	40
Tabuľka 21 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Inštitúcia poskytujúca dotácie, resp. rozhodujúca o eurofondoch	41
Tabuľka 22 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Štatistický úrad SR.....	42
Tabuľka 23 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Zdravotná poisťovňa	43
Tabuľka 24 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Mestský/obecný úrad	44
Tabuľka 25 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Okresný úrad a okresný úrad v sídle kraja.....	45
Tabuľka 26 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Registrový súd	46
Tabuľka 27 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Samosprávny kraj.....	47
Tabuľka 28 Ako sa vyvíjala zamestnanosť vo Vašej firme počas roka 2023	49
Tabuľka 29 Obsadzovanie pracovných miest? - Odbornosť uchádzačov bola nedostačujúca	51
Tabuľka 30 Obsadzovanie pracovných miest? - Platové očakávania uchádzačov boli neprimerane vysoké.....	52
Tabuľka 31 Obsadzovanie pracovných miest? - Záujem uchádzačov bol výrazne menší.....	53
Tabuľka 32 Obsadzovanie pracovných miest? - Nezaznamenali sme výraznejšie problémy	54
Tabuľka 33 Obsadzovanie pracovných miest? - Neobsadzovali sme žiadne pracovné pozície	55
Tabuľka 34 Ako sa prejavuje pretrvávajúca vysoká inflácia na podnikaní vašej firmy?	58
Tabuľka 35 Opatrenia na vysporiadanie sa s vysokou mierou inflácie.....	60
Tabuľka 36 Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku?	63
Tabuľka 37 Aké dopady mali doposiaľ vysoké ceny energií na aktivity vašej firmy?.....	65
Tabuľka 38 Dá sa podľa vás podnikáť tak, aby ste neporušili žiadny zákon?	67
Tabuľka 39 Ak sa domnievate, že je ťažké dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?	71
Tabuľka 40 Ak sa domnievate, že je ťažké dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?	72
Tabuľka 41 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Zrušenie koncesionárskych poplatkov pre RTVS.....	74
Tabuľka 42 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Zvýšenie maximálneho limitu na platby v hotovosti z 5 na 15 tisíc eur aj pre podnikateľov	75
Tabuľka 43 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Oslobodenie transakcií nižších než 10 tisíc eur spod pravidiel transferového oceňovania	76
Tabuľka 44 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Automatická registrácia podnikateľov na daň z príjmov zo strany správcu dane.....	77
Tabuľka 45 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Zjednodušenie zamestnávania sezónnych zamestnancov na dohodu o pracovnej činnosti	78
Tabuľka 46 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Výnimka z nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania príbuzných v 2-osobových s. r. o.	79
Tabuľka 47 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Reforma procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) pri povoľovaní investičných projektov	80
Tabuľka 48 Považujete svoju firmu za rodinný podnik?	82
Tabuľka 49 Plánovanie evidencie firmy do evidencie rodinných podnikov	84
Tabuľka 50 Vplyv naviazania výšky príplatkov za prácu cez víkend a počas noci na výšku minimálnej mzdy s účinnosťou od 01.06.2023	86
Tabuľka 51 Vplyv naviazania výšky príplatkov za prácu cez víkend a počas noci na výšku minimálnej mzdy s účinnosťou od 01.06.2023	87
Tabuľka 52 Vykazovanie firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG).....	89
Tabuľka 53 Náklady spojené s vykazovaním firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG).....	91

Tabuľka 54 Čo plánujete zmeniť vo Vašej firme v najbližšom období?	94
Tabuľka 55 Čo plánujete zmeniť vo Vašej firme v najbližšom období?	95
Tabuľka 56 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti tržieb?	98
Tabuľka 57 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti ziskovosti?	99
Tabuľka 58 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v rámci investícií?	100
Tabuľka 59 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti zamestnanosti?	101
Tabuľka 60 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti vývozu?	102
Tabuľka 61 Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?	104
Tabuľka 62 Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?	105
Graf 1 Právna forma firmy	7
Graf 2 Počet zamestnancov	8
Graf 3 Kraj sídla	8
Graf 4 Odvetvie	9
Graf 5 Hodnotenie spokojnosti – Súčasný stav	10
Graf 6 Hodnotenie spokojnosti – Na začiatku podnikania	11
Graf 7 Prekážky podnikania	14
Graf 8 Prekážky podnikania - porovnanie 2023/2022/2021/2020	16
Graf 9 Zásahy štátu ako prekážka v podnikaní na Slovensku	27
Graf 10 Zásahy štátu ako prekážka v podnikaní na Slovensku 2023/2022/2021/2020	29
Graf 11 Povinnosti spojené s vyplňaním zbytočne častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní štátnym inštitúciám	36
Graf 12 Povinnosti spojené s vyplňaním zbytočne častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní štátnym inštitúciám 2023/2022/2021/2020	38
Graf 13 Ako sa vyvíjala zamestnanosť vo Vašej firme počas roka 2023/2022/2021	48
Graf 14 Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest výrazné problémy	50
Graf 15 Ako sa prejavuje pretrvávajúca vysoká inflácia na podnikaní vašej firmy? 2023/2022	56
Graf 16 Opatrenia na vysporiadanie sa s vysokou mierou inflácie	59
Graf 17 Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku?	61
Graf 18 Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku? 23/22	62
Graf 19 Aké dopady mali doposiaľ vysoké ceny energií na aktivity vašej firmy?	64
Graf 20 Dá sa podľa vás podnikáť tak, aby ste neporušili žiadny zákon? 2023/22/21/20	66
Graf 21 Čomu pripisujete, že je ťažké, či dokonca nemožné dodržiavať zákony?	68
Graf 22 Čomu pripisujete, že je ťažké, či dokonca nemožné dodržiavať zákony? 2023/22/21/20	70
Graf 23 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny?	73
Graf 24 Považujete svoju firmu za rodinný podnik?	81
Graf 25 Plánovanie evidencie firmy do evidencie rodinných podnikov	83
Graf 26 Vplyv naviazania výšky príplatkov za prácu cez víkend a počas noci na výšku minimálnej mzdy s účinnosťou od 01.06.2023	85
Graf 27 Vykazovanie firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG)	88
Graf 28 Náklady spojené s vykazovaním firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG)	90
Graf 29 Čo plánujete zmeniť vo Vašej firme v najbližšom období?	92
Graf 30 V porovnaní s aktuálnym rokom, aký vývoj očakávate vo svojej firme v nasledujúcom roku? 2023/2022/2021	96
Graf 31 Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?	103

Úvod

Pozitívne prínosy podnikania pre spoločnosť sú založené v prvom rade na vytváraní optimálnych podmienok pre jeho realizáciu, ako aj na implementácii opatrení z pravidelne realizovaných meraní a analýz potrieb a spokojnosti podnikateľských subjektov. Veľmi dôležité je monitorovať kvalitu podnikateľského prostredia intenzívnejšie v časoch neistoty a zmien, ktoré do trhu priniesli posledné roky. V prípade malých a stredných podnikateľov (MSP) je kvalita prostredia významne dôležitá, lebo tvoria nezanedbateľnú časť zamestnanosti. Sú tvorcom pokroku a inovácií. Vytvárať vhodné podmienky pre podnikanie je v aktuálnom čase nevyhnutné, pretože ochota podnikáť môže byť v časoch neistoty znížená. Je úlohou štátu na základe výskumov systematicky chápať pulz podnikateľského prostredia, tvoriť mechanizmy na jeho neustále zlepšovanie, ako aj aktívne a efektívne ich komunikovať. Pri aktuálnej situácii na trhu je tiež žiadúce identifikovať bariéry, ktoré bránia alebo komplikujú, či už rozbeh podnikania, resp. jeho rozvoj, promptne ich odstraňovať a naďalej zjednodušovať celý mechanizmus realizácie podnikateľskej činnosti.

Z dôvodu hĺbkového posúdenia vnímanej kvality podnikateľského prostredia v sektore MSP bol realizovaný aj predmetný reprezentatívny prieskum medzi reprezentantami tohto segmentu na Slovensku, ktorý sa zameriaval na vybrané ťažiskové témy:

- posúdenie spokojnosti, resp. nespokojnosti s podmienkami na podnikanie;
- zmapovanie najzávažnejších prekážok v podnikaní na Slovensku;
- posúdenie vplyvu častých legislatívnych zmien na podnikanie;
- zmapovanie názorov na hospodársku politiku štátu;
- identifikáciu dopadov energetickej krízy na podnikanie;
- postoje k opatreniam na podnikateľské prostredie.

Prieskum bol realizovaný formou telefonických rozhovorov CATI **v mesiaci september 2023**. Projektu sa zúčastnilo 1 000 malých a stredných podnikateľov (MSP). Zber údajov realizovala prieskumná agentúra Actly s.r.o. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou.

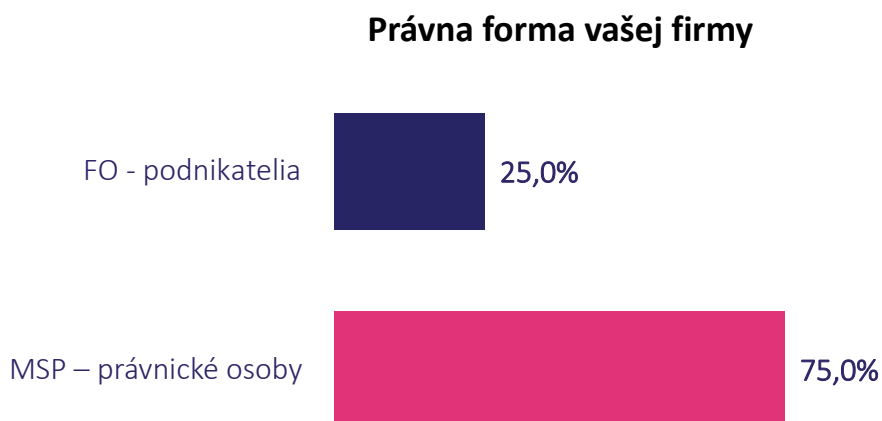
1. Charakteristika skúmanej vzorky MSP

Skúmanú vzorku malých a stredných podnikov, ktoré sa zúčastnili prieskumu realizovaného v roku 2023 možno rozčleniť na základe nasledujúcich kategórií:

- právnej formy;
- veľkosti (podľa počtu zamestnancov);
- regionálnej príslušnosti (na úrovni regiónov NUTS 3);
- odvetvia, v ktorom vykonávajú hlavnú činnosť podnikania (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE);
- dĺžky podnikania.

Z celkovej vzorky 1 000 MSP tvorili štvrtinu (25,0 %) fyzické osoby – podnikatelia a tri štvrtiny MSP – právnické osoby (75,0 %). V rámci MSP – právnických osôb dominovali spoločnosti s ručením obmedzeným so 74,1 %-ným zastúpením. V nižšej miere boli vo vzorke zúčastnené akciové spoločnosti (0,5 %), spoločnosti inej právnej formy (0,4 %), do ktorej mohli byť zaradené verejno-obchodné spoločnosti, komanditné spoločnosti, družstvá, jednoduché spoločnosti na akcie a slobodne povolania (0,5 %).

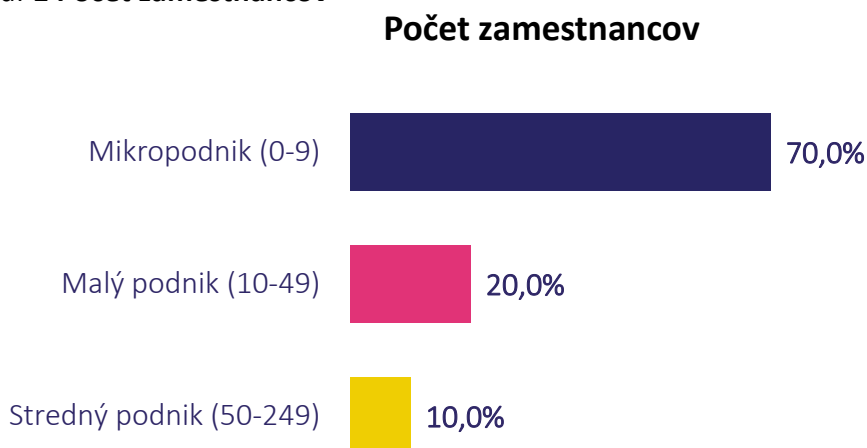
Graf 1 Právna forma firmy

N=1000 respondentov

V členení podľa veľkostných kategórií boli v prieskume najpočetnejšie zastúpené mikropodniky (t. j. podniky s počtom zamestnancov nižším ako 10), ktoré predstavovali 70 % celkového počtu respondentov. Päťtinu respondentov (20,0 %) tvorili malé podniky (10 – 49 zamestnancov). Najnižšie zastúpenie v prieskume mali stredné podniky s počtom zamestnancov 50 až 249, a to 10,0 %. Podnikateľské subjekty bez zamestnancov tvorili 22,4 % zo všetkých oslovených MSP.

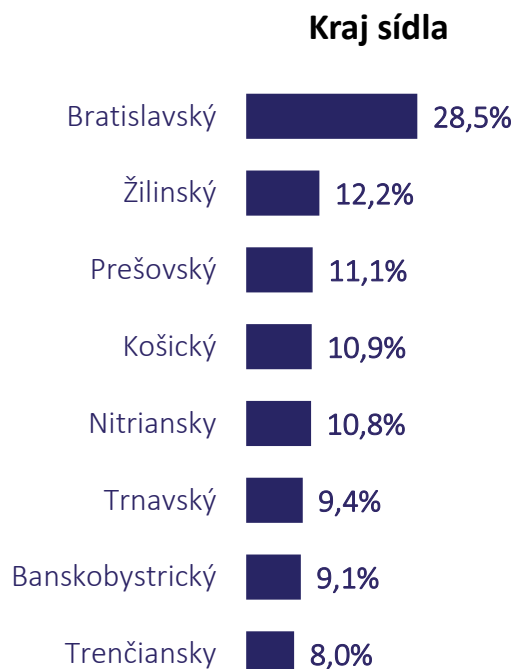
Graf 2 Počet zamestnancov

N=1000 respondentov

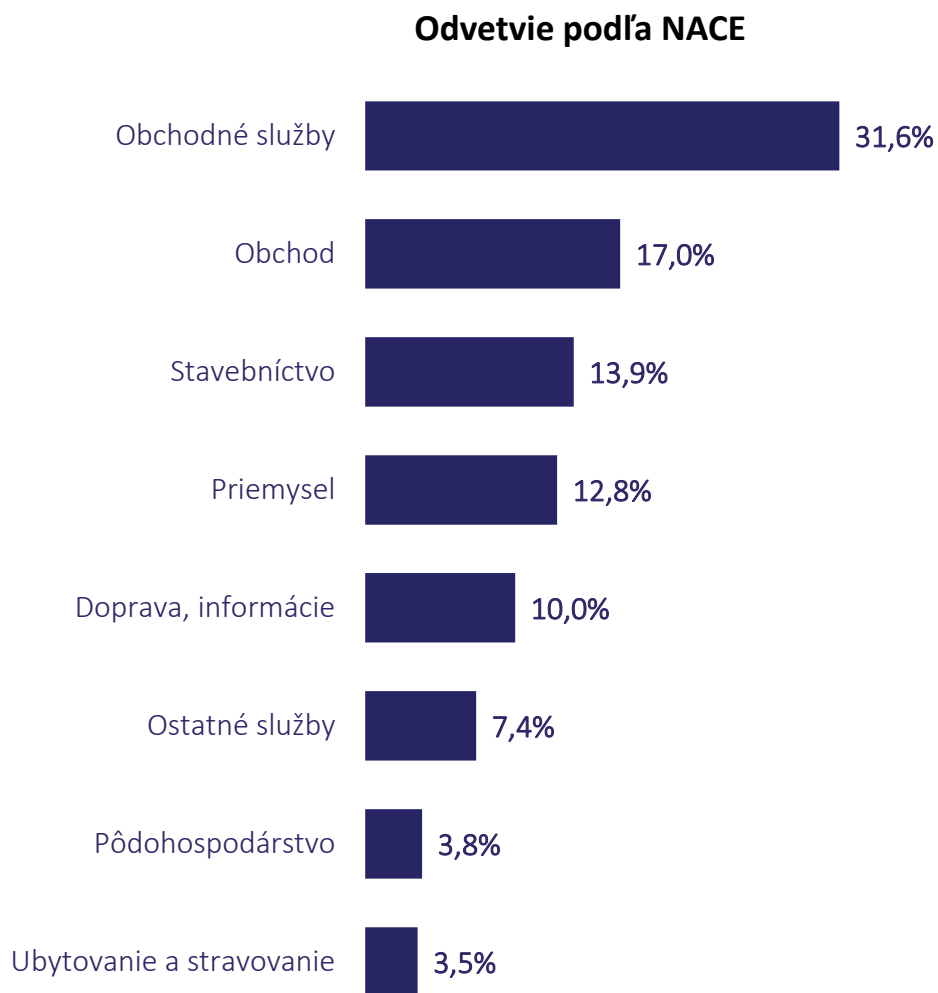
Z pohľadu regionálneho zastúpenia MSP, ktoré sa zúčastnili prieskumu, boli oslovené podnikateľské subjekty so sídlom vo všetkých krajoch SR. Najpočetnejšie zastúpenie mali MSP sídlia v Bratislavskom kraji, ktorých podiel na celkovom počte oslovených respondentov predstavoval 28,5 %. Zastúpenie MSP z ostatných krajov bolo relatívne vyrovnané – v intervale od 8,0 % do 12,2 %.

Graf 3 Kraj sídla

N=1000 respondentov

Skúmaná vzorka MSP pozostávala v prevažujúcej miere z podnikateľských subjektov vykonávajúcich hlavnú podnikateľskú činnosť v odvetví obchodných služieb (31,6 %) a obchodu (17,0 %). V ostatných sektoroch bolo zastúpené stavebníctvo (13,9 %), priemysel (12,8 %), doprava, informácie (10,0 %) a odvetvie ostatných služieb (7,6 %). Podiel podnikateľských subjektov v ostatných odvetviach bol výrazne nižší. Najnižší podiel MSP, ktoré sa zúčastnili prieskumu, podnikalo v pôdohospodárstve (3,8 %), resp. ubytovaní a stravovaní (3,5 %).

Graf 4 **Odvetvie**

N=1000 respondentov

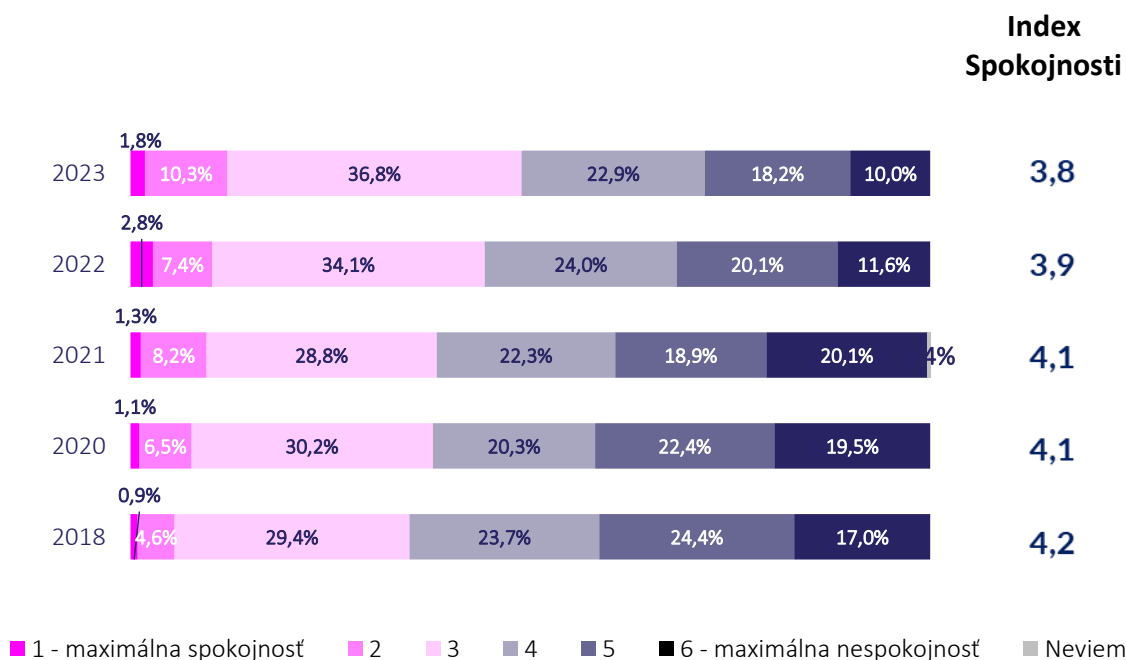
2. POSTOJE MSP K PODNIKANIU A PODNIKATEĽSKÉMU PROSTREDIU

2.1. Hodnotenie spokojnosti s podmienkami pre podnikanie

Predstavitelia malých a stredných podnikov sa v prieskume vyjadrili k podmienkam pre podnikanie na Slovensku v dvoch obdobiach – v súčasnosti (rok 2023) a v období, keď s podnikaním začínali. Medzi oslovenými MSP vo všeobecnosti prevládala nespokojnosť so súčasnými podmienkami pre podnikanie na Slovensku. Podľa hodnotenia spokojnosti na stupnici od 1 (najvyššia spokojnosť) po 6 (najnižšia spokojnosť), spokojnosť so súčasnými podmienkami pre podnikanie prevládala v prípade 48,9 % malých a stredných podnikateľov. Naopak, nespokojnosť (hodnotenie 4 až 6) prezentovala viac ako polovica (51,1 %) respondentov. Index spokojnosti malých a stredných podnikateľov so súčasným stavom podnikateľského prostredia dosiahol podľa spracovaných výsledkov prieskumu **3,8 bodu** (na stupnici od 1 po 6)¹. Vo všeobecnosti sa da konštatovať, že nespokojnosť ma klesajúci charakter od roku 2018 zo 4,2 bodu klesla na 3,8 bodu.

Graf 5 Hodnotenie spokojnosti – Súčasný stav

Vyjadrite vašu celkovú spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku v súčasnosti

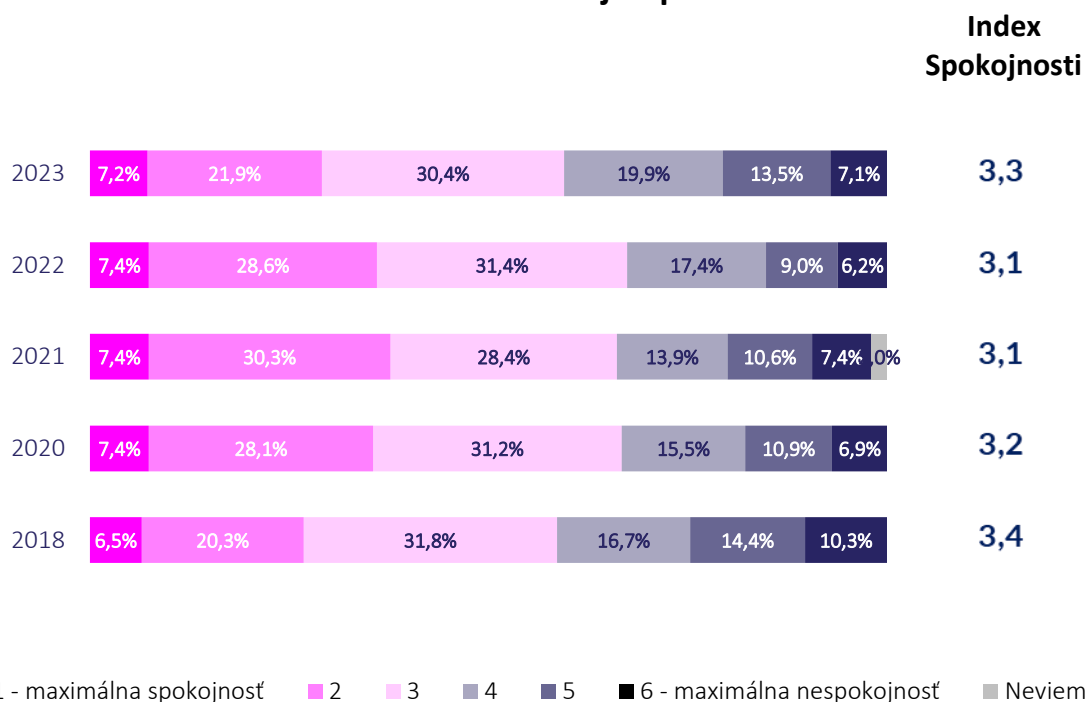

N=1000 respondentov

¹ Výpočet indexu vychádza z percentuálneho zastúpenia jednotlivých odpovedí (napr. hodnotu 6 označilo 30 % respondentov, hodnotu 5 označilo 40 %, atď.). Percentá boli následne prenasobené zodpovedajúcim počtom bodov. Prenasobené hodnoty za všetky odpovede boli v ďalšom kroku sčítané, pričom maximálna možná hodnota je 600. Z dôvodu prevedenia bodov na stupnicu od 1 do 6 bol súčet vydelený hodnotou 100.

Graf 6 Hodnotenie spokojnosti – Na začiatku podnikania

Vyjadrite vašu celkovú spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku na začiatku svojho podnikania

N=1000 respondentov

Rovnakým spôsobom respondenti hodnotili aj podmienky pre podnikanie v začiatkoch ich podnikania na Slovensku. V tomto prípade bolo hodnotenie pozitívnejšie. Spokojnosť s podmienkami na podnikanie (hodnotenie 1 až 3) prezentovala viac ako polovica podnikateľov (59,5 %). S podmienkami na začiatku svojho podnikania nebolo spokojných (hodnotenie 4 až 6) 40,5 % zástupcov MSP. Index spokojnosti s podmienkami pre podnikanie na začiatku podnikania dosiahol **3,3 bodu**. V porovnaní s uplynulými rokmi sa medziročne zhoršil **z 3,1 bodu (2022) na 3,3 bodu (2023)**, ale kontinuálne od roku 2018 (**3,4 bodu**) sa zlepšil, alebo zostal vyrovnaný.

V súčasnosti v rámci podnikateľov, ktorí vyjadrili spokojnosť so súčasným stavom podnikania, sú viac zastúpení strední podnikatelia (52,0 %). Spokojnosť so súčasným stavom vyjadrili významnejšie aj podnikatelia z odvetvia stavebníctvo (58,3 %) a podnikatelia zo sektoru obchod (50,1 %), resp. pôdohospodárstvo (50,0 %), firmy so sídlom v Bratislavskom kraji (50,5 %) a MSP právnické osoby (49,3 %).

Medzi najmenej spokojných podnikateľov možno zaradiť zástupcov mikropodnikov (51,7 %), firmy z odvetvia doprava, informácie

Tabuľka 1 Spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku súčasný stav

Riadkové %	Katégoria	1 - maximálna spokojnosť	2	3	4	5	6 - maximálna nespokojnosť
Celková vzorka	1000 respondentov	1,8 %	10,3 %	36,8 %	22,9 %	18,2 %	10,0 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	2,0 %	10,0 %	36,3 %	23,0 %	18,4 %	10,3 %
	Malý podnik (10-49)	2,0 %	9,5 %	38,0 %	21,5 %	20,0 %	9,0 %
	Stredný podnik (50-249)	0,0 %	14,0 %	38,0 %	25,0 %	13,0 %	10,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6 %	7,9 %	39,5 %	18,4 %	15,8 %	15,8 %
	Priemysel	0,8 %	7,0 %	38,3 %	25,8 %	15,6 %	12,5 %
	Stavebníctvo	2,9 %	12,2 %	43,2 %	19,4 %	15,1 %	7,2 %
	Obchod	1,8 %	11,8 %	36,5 %	21,2 %	23,5 %	5,3 %
	Ubytovanie a stravovanie	2,9 %	11,4 %	34,3 %	25,7 %	22,9 %	2,9 %
	Doprava, informácie	2,0 %	7,0 %	30,0 %	21,0 %	25,0 %	15,0 %
	Obchodné služby	1,6 %	10,4 %	36,7 %	23,7 %	17,4 %	10,1 %
	Ostatné služby	1,4 %	13,5 %	32,4 %	28,4 %	9,5 %	14,9 %
Kraj sídla	Bratislavský	2,1 %	9,1 %	39,3 %	22,8 %	18,2 %	8,4 %
	Trnavský	1,1 %	12,8 %	33,0 %	19,1 %	21,3 %	12,8 %
	Nitriansky	1,9 %	10,2 %	37,0 %	28,7 %	14,8 %	7,4 %
	Trenčiansky	0,0 %	8,8 %	38,8 %	23,8 %	17,5 %	11,3 %
	Banskobystrický	1,1 %	12,1 %	36,3 %	30,8 %	14,3 %	5,5 %
	Žilinský	4,1 %	7,4 %	36,9 %	23,8 %	17,2 %	10,7 %
	Prešovský	2,7 %	13,5 %	32,4 %	21,6 %	18,9 %	10,8 %
	Košický	0,0 %	11,0 %	36,7 %	13,8 %	22,9 %	15,6 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	3,2 %	10,4 %	34,0 %	23,6 %	19,6 %	9,2 %
	MSP - právnické osoby	1,3 %	10,3 %	37,7 %	22,7 %	17,7 %	10,3 %

Prevládajúcu spokojnosť s podmienkami na podnikanie v období začatia podnikania vyjadrili v prieskume predovšetkým mikropodniky (61,9 %), ďalej pôsobiach v odvetviach stavebníctvo (74,1 %) a doprava, informácie (63,0 %), so sídlom v Košickom kraji (64,3 %) a viac MSP fyzické osoby (70,0 %).

Prevládajúcu nespokojnosť s podmienkami na podnikanie v období začatia podnikania deklarovali v prieskume predovšetkým malé a stredné firmy (46,0 %), firmy pôsobiace v pôdohospodárstve (55,3 %), podnikatelia z Nitrianskeho kraja (46,3 %) a viac MSP právnické osoby (44,0 %).

Tabuľka 2 Spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku v období začatia podnikania

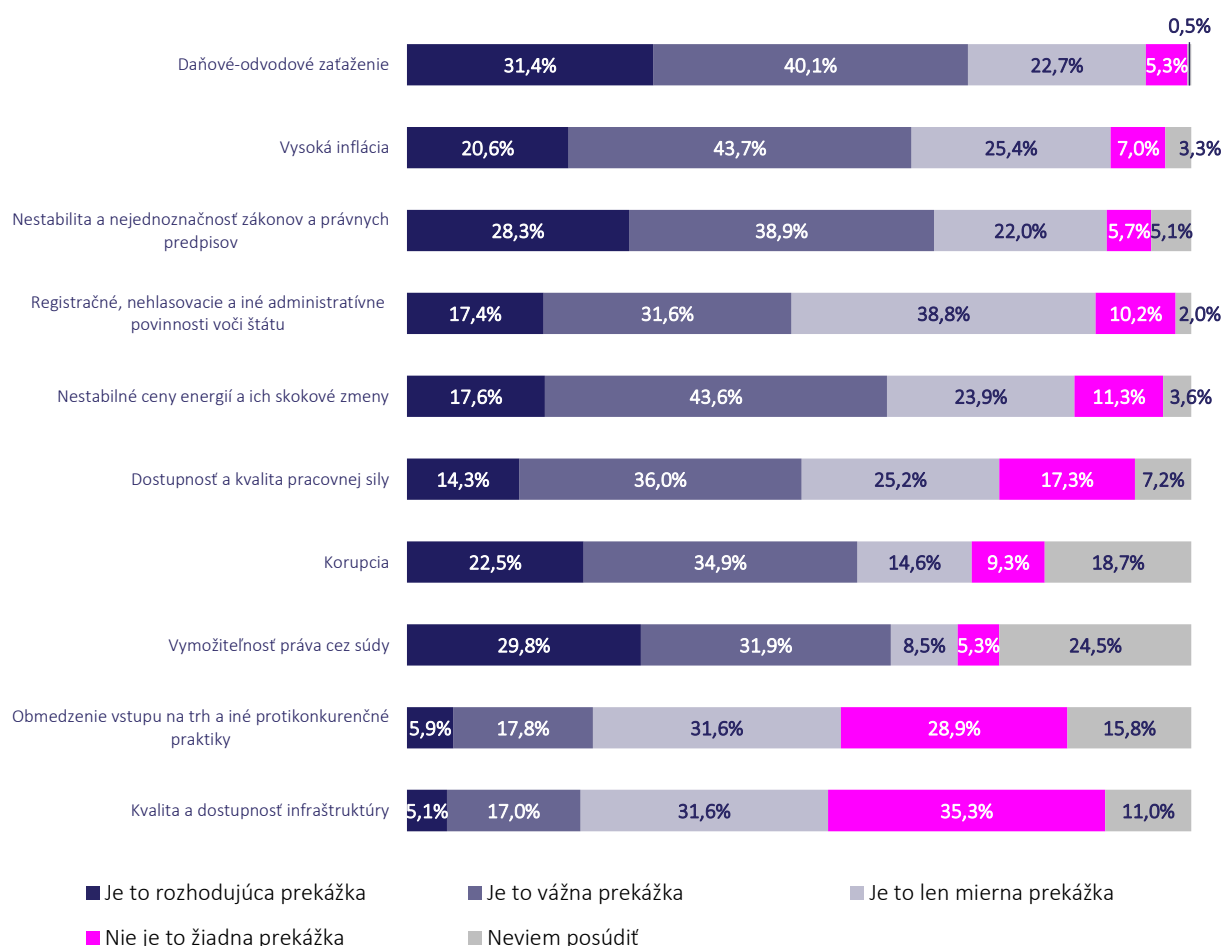
Riadkové %	Kategória	1 - maximálna spokojnosť	2	3	4	5	6 - maximálna nespokojnosť
Celková vzorka	1000 respondentov	7,2 %	21,9 %	30,4 %	19,9 %	13,5 %	7,1 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	7,9 %	22,1 %	31,9 %	18,4 %	13,1 %	6,6 %
	Malý podnik (10-49)	6,0 %	21,5 %	26,5 %	23,5 %	12,5 %	10,0 %
	Stredný podnik (50-249)	5,0 %	21,0 %	28,0 %	23,0 %	18,0 %	5,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	5,3 %	15,8 %	23,7 %	26,3 %	15,8 %	13,2 %
	Priemysel	3,9 %	25,8 %	28,9 %	17,2 %	14,1 %	10,2 %
	Stavebníctvo	9,4 %	15,8 %	48,9 %	11,5 %	7,2 %	7,2 %
	Obchod	9,4 %	24,1 %	21,2 %	25,3 %	16,5 %	3,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	17,1 %	28,6 %	17,1 %	14,3 %	14,3 %	8,6 %
	Doprava, informácie	8,0 %	22,0 %	33,0 %	17,0 %	12,0 %	8,0 %
	Obchodné služby	5,4 %	20,9 %	32,0 %	20,3 %	13,9 %	7,6 %
	Ostatné služby	6,8 %	25,7 %	18,9 %	29,7 %	16,2 %	2,7 %
Kraj sídla	Bratislavský	7,7 %	20,4 %	29,1 %	23,5 %	11,6 %	7,7 %
	Trnavský	7,4 %	25,5 %	29,8 %	22,3 %	9,6 %	5,3 %
	Nitriansky	11,1 %	19,4 %	23,1 %	19,4 %	17,6 %	9,3 %
	Trenčiansky	6,3 %	26,3 %	27,5 %	17,5 %	16,3 %	6,3 %
	Banskobystrický	5,5 %	18,7 %	35,2 %	22,0 %	13,2 %	5,5 %
	Žilinský	4,9 %	23,0 %	31,1 %	16,4 %	15,6 %	9,0 %
	Prešovský	8,1 %	21,6 %	34,2 %	17,1 %	11,7 %	7,2 %
	Košický	5,5 %	23,9 %	34,9 %	15,6 %	15,6 %	4,6 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	12,0 %	21,2 %	36,8 %	15,2 %	9,2 %	5,6 %
	MSP - právnické osoby	5,6 %	22,1 %	28,3 %	21,5 %	14,9 %	7,6 %

2.2. Prekážky pre fungovanie a ďalší rast podnikania

Pre malých a stredných podnikateľov je pri fungovaní a ďalšom raste podnikania **najvýznamnejšou prekážkou daňové-odvodové zaťaženie**. Tento faktor považuje za miernu, vážnu alebo rozhodujúcu prekážku až 94,2 % respondentov. Pre 31,4 % MSP je daňové-odvodové zaťaženie rozhodujúcou prekážkou v podnikaní na Slovensku.

Graf 7 Prekážky podnikania

Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?

N=1000 respondentov

Z výsledkov ďalej vyplýva, že MSP považujú za významnú prekážku aj **vysokú mieru inflácie** (89,7 %) a viac ako pätina respondentov (20,6 %) vníma vysokú mieru inflácie ako rozhodujúcu prekážku podnikania na Slovensku. Treťou významnou prekážkou je **nestabilita a nejednoznačnosť zákonov a právnych predpisov** (89,2 %). Až pre 28,3 % MSP je nestabilita a nejednoznačnosť zákonov a právnych predpisov rozhodujúcou prekážkou podnikania. Za

významnú prekážku považujú MSP aj **registračné, nahlasovacie a iné administratívne povinnosti voči štátu** (87,8 %). **Nestabilné ceny energií a ich skokové ceny** sú prekážkou pre 85,1 % MSP. Rozhodujúcou prekážkou sú nestabilné ceny energií pre 17,6 % MSP. Sektor MSP neustále pociťuje problémy aj na pracovnom trhu. **Problém s dostupnosťou a kvalitou pracovnej sily** označilo za prekážku až 75,5 % oslovených MSP. Medzi významnejšie bariéry v podnikaní na Slovensku respondenti zaradili tiež vymožitelnosť práva súdnou cestou (70,2 %) a korupciu (72,0 %). Pre 55,3 % oslovených MSP predstavuje prekážku v podnikaní **obmedzenie vstupu na trh** a iné protikonkurenčné praktiky. **Kvalitu a dostupnosť infraštruktúry** na Slovensku považuje za prekážku polovica (53,7 %) malých a stredných podnikateľov.

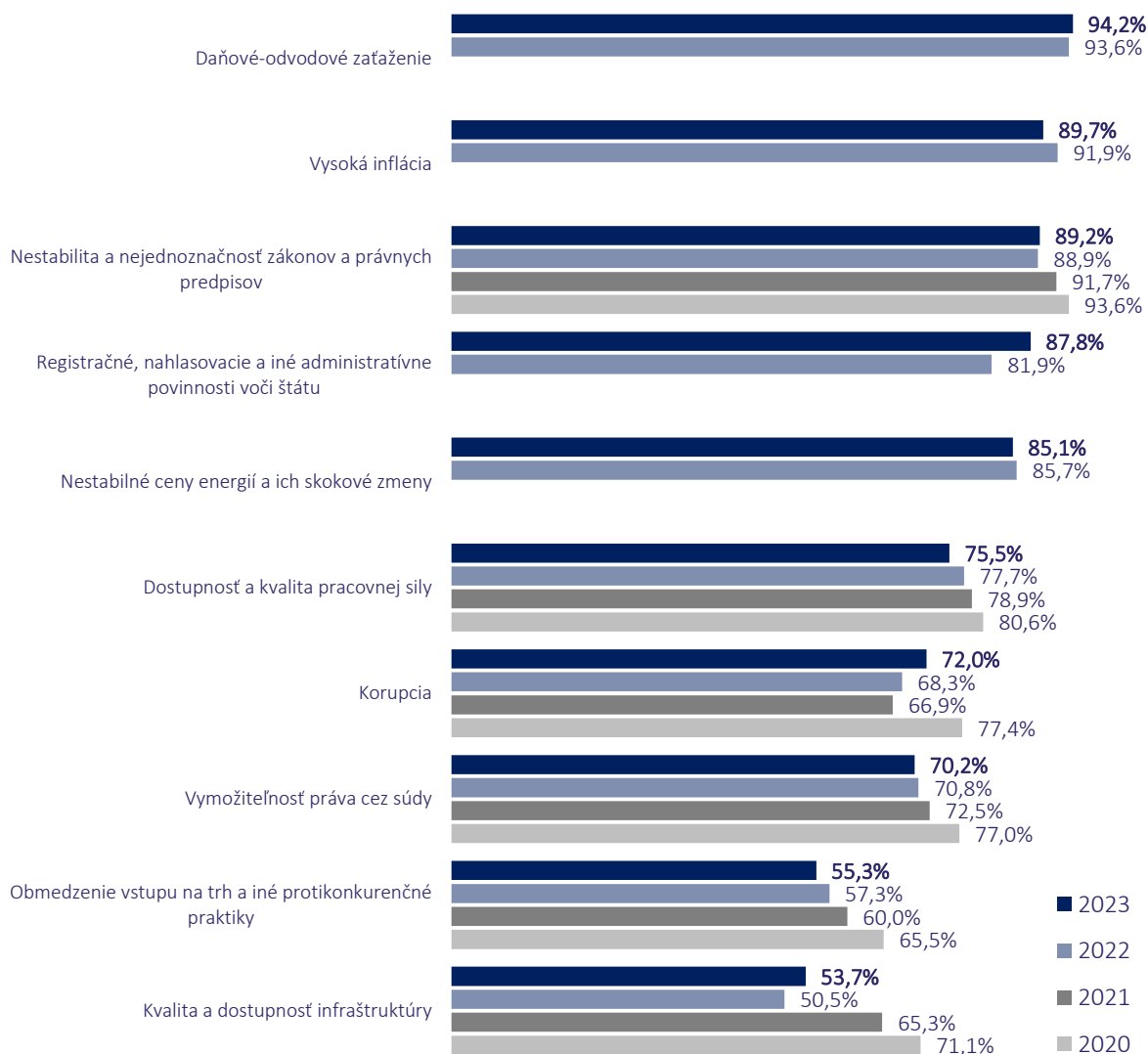
V porovnaní s výsledkami prieskumu z roku 2022 a 2023 kleslo negatívne vnímanie najvýraznejšie pri porovnateľných faktoroch ako vysoká miera inflácie a dostupnosť pracovnej sily (o 2,2 percentuálneho bodu), obmedzenie vstupu na trh a iné protikorupčné praktiky (o 2 percentuálne body), pokles o 0,6 percentuálneho bodu nastal u nestabilných cenách energií a vymožitelnosti pravá cez sudy.

V medziročnom porovnaní **2022/2023** nastal nárast nespokojnosti nevýraznejšie u týchto faktoroch: registračne, nahlasovacie a iné administratívne povinnosti voči štátu (o 5,9 percentuálneho bodu), korupcia (o 3,7 percentuálneho bodu), kvalita a dostupnosť infraštruktúry (o 3,2 percentuálneho bodu). Nárast sme ešte zaznamenali u daňovo - odvodového zaťaženia (o 0,6 percentuálneho bodu) a nestability a nejednoznačnosti právnych predpisov (o 0,3 percentuálneho bodu). V medziročnom porovnaní sme analyzovali desať faktorov (vrátane daňovo-odvodového zaťaženia, vysokej inflácie, nestability a nejednoznačnosti zákonov a registračných a nehlasovacích povinností voči štátu).

Za posledné štyri roky 2020 až 2023 sme analyzovali šesť faktorov. Da sa konštatovať, že v štvorročnom období kontinuálne klesá nespokojnosť u takmer väčšiny faktorov až na korupciu, ktorá má volatilitu, ale v kontexte celkovo nespokojnosť s korupciou medzi rokmi 2020/2023 klesla o viac ako päť percentuálnych bodov. Najvýraznejší pokles sme zaznamenali u kvality a dostupnosti infraštruktúry (o 17,4 percentuálneho bodu), obmedzení vstupu na trh a iné protikorupčné praktiky (o 10,2 percentuálneho bodu), vymožitelnosti práva cez sudy (o 6,8 percentuálneho bodu). Pokles sme ešte zaznamenali aj u dostupnosti a kvality prac. sily (o 5,1 percentuálneho bodu) a nestability a nejednoznačnosti zákonov (o 4,4 percentuálneho bodu).

Graf 8 Prekážky podnikania - porovnanie 2023/2022/2021/2020

Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?

N=1000 respondentov

Daňovo-odvodové zaťaženie, ktoré za významnú prekážku podnikania označilo až 98,0 % stredných podnikateľov, ďalej najmä firmy v sektore ubytovanie a stravovanie (100 %) a priemysel (97,7 %), predovšetkým firmy z Košického kraja (98,2 %), najmä MSP právnické osoby (95,0 %).

Tabuľka 3 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Daňové-odvodové zaťaženie

Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	5,3 %	22,7 %	40,1 %	31,4 %	0,5 %	94,2 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	5,7 %	21,3 %	41,1 %	31,1 %	0,7 %	93,5 %
	Malý podnik (10-49)	5,5 %	23,5 %	38,0 %	33,0 %	0,0 %	94,5 %
	Stredný podnik (50-249)	2,0 %	31,0 %	37,0 %	30,0 %	0,0 %	98,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6 %	28,9 %	28,9 %	39,5 %	0,0 %	97,3 %
	Priemysel	1,6 %	21,1 %	50,8 %	25,8 %	0,8 %	97,7 %
	Stavebníctvo	7,2 %	20,9 %	39,6 %	32,4 %	0,0 %	92,9 %
	Obchod	4,7 %	15,9 %	45,9 %	32,4 %	1,2 %	94,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	0,0 %	31,4 %	40,0 %	28,6 %	0,0 %	100,0 %
	Doprava, informácie	4,0 %	18,0 %	39,0 %	37,0 %	2,0 %	94,0 %
	Obchodné služby	8,2 %	25,9 %	36,7 %	29,1 %	0,0 %	91,7 %
	Ostatné služby	2,7 %	29,7 %	31,1 %	36,5 %	0,0 %	97,3 %
Kraj sídla	Bratislavský	6,3 %	23,5 %	38,9 %	30,9 %	0,4 %	93,3 %
	Trnavský	6,4 %	17,0 %	43,6 %	33,0 %	0,0 %	93,6 %
	Nitriansky	8,3 %	16,7 %	37,0 %	36,1 %	1,9 %	89,8 %
	Trenčiansky	8,8 %	30,0 %	37,5 %	21,3 %	2,5 %	88,8 %
	Banskobystrický	3,3 %	31,9 %	41,8 %	23,1 %	0,0 %	96,8 %
	Žilinský	3,3 %	27,0 %	40,2 %	29,5 %	0,0 %	96,7 %
	Prešovský	3,6 %	20,7 %	41,4 %	34,2 %	0,0 %	96,3 %
	Košický	1,8 %	15,6 %	42,2 %	40,4 %	0,0 %	98,2 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	6,8 %	19,2 %	39,6 %	33,2 %	1,2 %	92,0 %
	MSP - právnické osoby	4,8 %	23,9 %	40,3 %	30,8 %	0,3 %	95,0 %

Ďalším novým faktorom, ktorý má výrazný vplyv na podnikanie MSP u nás je **vysoká inflácia**, ktorú za prekážku označilo až 90,5 % mikropodnikateľov, ďalej najmä firmy v sektore ostatné služby (93,2 %), resp. pôdohospodárstvo (92,1 %), najmä z Prešovského kraja (95,4 %) a ide hlavne aj o MSP fyzické osoby (90,0 %).

Tabuľka 4 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Vysoká inflácia

Riadkové %	Kategória	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	7,0 %	25,4 %	43,7 %	20,6 %	3,3 %	89,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	6,3 %	24,1 %	46,1 %	20,3 %	3,1 %	90,5 %
	Malý podnik (10-49)	9,5 %	27,5 %	36,0 %	23,5 %	3,5 %	87,0 %
	Stredný podnik (50-249)	7,0 %	30,0 %	42,0 %	17,0 %	4,0 %	89,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	5,3 %	26,3 %	55,3 %	10,5 %	2,6 %	92,1 %
	Priemysel	6,3 %	23,4 %	50,8 %	15,6 %	3,9 %	89,8 %
	Stavebníctvo	7,2 %	28,8 %	44,6 %	15,8 %	3,6 %	89,2 %
	Obchod	5,9 %	27,6 %	41,2 %	18,2 %	7,1 %	87,0 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	20,0 %	45,7 %	22,9 %	5,7 %	88,6 %
	Doprava, informácie	8,0 %	16,0 %	45,0 %	30,0 %	1,0 %	91,0 %
	Obchodné služby	7,9 %	27,2 %	41,1 %	21,5 %	2,2 %	89,8 %
	Ostatné služby	6,8 %	24,3 %	37,8 %	31,1 %	0,0 %	93,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	9,5 %	28,8 %	36,8 %	22,5 %	2,5 %	88,1 %
	Trnavský	4,3 %	20,2 %	51,1 %	20,2 %	4,3 %	91,5 %
	Nitriansky	10,2 %	22,2 %	43,5 %	22,2 %	1,9 %	87,9 %
	Trenčiansky	13,8 %	20,0 %	45,0 %	18,8 %	2,5 %	83,8 %
	Banskobystrický	4,4 %	18,7 %	60,4 %	15,4 %	1,1 %	94,5 %
	Žilinský	4,9 %	27,0 %	45,9 %	18,9 %	3,3 %	91,8 %
	Prešovský	2,7 %	34,2 %	41,4 %	19,8 %	1,8 %	95,4 %
	Košický	3,7 %	22,9 %	40,4 %	22,9 %	10,1 %	86,2 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	7,2 %	21,2 %	50,0 %	18,8 %	2,8 %	90,0 %
	MSP - právnické osoby	6,9 %	26,8 %	41,6 %	21,2 %	3,5 %	89,6 %

Nestabilita a nejednoznačnosť legislatívnych noriem vytvára prekážku pre fungovanie a ďalší rast podnikania predovšetkým medzi malými podnikmi (91,0 %), ďalej medzi podnikateľmi v odvetví priemysel (96,1 %), so sídlom v Trnavskom kraji (94,7 %), resp. Banskobystrickom kraji (94,6 %), predovšetkým MSP PO (89,8 %).

**Tabuľka 5 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Nestabilita a nejednoznačnosť zákonov a právnych predpisov**

Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	5,7 %	22,0 %	38,9 %	28,3 %	5,1 %	89,2 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	6,3 %	21,1 %	39,1 %	28,4 %	5,0 %	88,6 %
	Malý podnik (10-49)	4,0 %	21,0 %	39,5 %	30,5 %	5,0 %	91,0 %
	Stredný podnik (50-249)	5,0 %	30,0 %	36,0 %	23,0 %	6,0 %	89,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6 %	36,8 %	23,7 %	34,2 %	2,6 %	94,7 %
	Priemysel	1,6 %	18,0 %	45,3 %	32,8 %	2,3 %	96,1 %
	Stavebníctvo	8,6 %	23,0 %	33,1 %	25,2 %	10,1 %	81,3 %
	Obchod	1,2 %	24,1 %	43,5 %	25,3 %	5,9 %	92,9 %
	Ubytovanie a stravovanie	11,4 %	20,0 %	37,1 %	22,9 %	8,6 %	80,0 %
	Doprava, informácie	2,0 %	20,0 %	40,0 %	31,0 %	7,0 %	91,0 %
	Obchodné služby	8,5 %	20,3 %	40,5 %	27,5 %	3,2 %	88,3 %
	Ostatné služby	9,5 %	25,7 %	28,4 %	32,4 %	4,1 %	86,5 %
Kraj sídla	Bratislavský	7,0 %	21,8 %	38,6 %	28,4 %	4,2 %	88,8 %
	Trnavský	1,1 %	18,1 %	51,1 %	25,5 %	4,3 %	94,7 %
	Nitriansky	6,5 %	27,8 %	36,1 %	27,8 %	1,9 %	91,7 %
	Trenčiansky	3,8 %	25,0 %	38,8 %	28,7 %	3,8 %	92,5 %
	Banskobystrický	3,3 %	28,6 %	37,4 %	28,6 %	2,2 %	94,6 %
	Žilinský	5,7 %	18,9 %	33,6 %	32,8 %	9,0 %	85,3 %
	Prešovský	7,2 %	20,7 %	36,9 %	27,0 %	8,1 %	84,6 %
	Košický	7,3 %	17,4 %	41,3 %	26,6 %	7,3 %	85,3 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	7,6 %	20,0 %	34,4 %	33,2 %	4,8 %	87,6 %
	MSP - právnické osoby	5,1 %	22,7 %	40,4 %	26,7 %	5,2 %	89,8 %

Registračné, nahlasovacie a iné administratívne povinnosti voči štátu vnímajú ako prekážku hlavne stredné podniky (91,0 %). Z pohľadu odvetvovej príslušnosti s tým majú problém najmä podnikatelia zo sektora pôdohospodárstvo (97,4 %), ďalej najmä MSP z Trnavského kraja (91,5 %), najmä MSP právnické osoby (88,9 %).

**Tabuľka 6 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Registračné, nahlasovacie a iné administratívne povinnosti voči štátu**

Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca a prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	10,2 %	38,8 %	31,6 %	17,4 %	2,0 %	87,8 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	11,4 %	37,4 %	32,6 %	16,7 %	1,9 %	86,7 %
	Malý podnik (10-49)	7,5 %	42,5 %	27,0 %	20,5 %	2,5 %	90,0 %
	Stredný podnik (50-249)	7,0 %	41,0 %	34,0 %	16,0 %	2,0 %	91,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6 %	36,8 %	39,5 %	21,1 %	0,0 %	97,4 %
	Priemysel	4,7 %	43,0 %	33,6 %	17,2 %	1,6 %	93,8 %
	Stavebníctvo	20,1 %	36,7 %	29,5 %	12,2 %	1,4 %	78,4 %
	Obchod	2,4 %	40,6 %	39,4 %	13,5 %	4,1 %	93,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	11,4 %	42,9 %	28,6 %	17,1 %	0,0 %	88,6 %
	Doprava, informácie	10,0 %	37,0 %	29,0 %	19,0 %	5,0 %	85,0 %
	Obchodné služby	14,2 %	40,8 %	25,6 %	18,7 %	0,6 %	85,1 %
	Ostatné služby	5,4 %	24,3 %	40,5 %	27,0 %	2,7 %	91,8 %
Kraj sídla	Bratislavský	9,8 %	35,1 %	30,2 %	23,9 %	1,1 %	89,2 %
	Trnavský	5,3 %	39,4 %	37,2 %	14,9 %	3,2 %	91,5 %
	Nitriansky	9,3 %	51,9 %	25,0 %	13,9 %	0,0 %	90,8 %
	Trenčiansky	10,0 %	42,5 %	30,0 %	16,3 %	1,3 %	88,8 %
	Banskobystrický	13,2 %	39,6 %	27,5 %	16,5 %	3,3 %	83,6 %
	Žilinský	9,8 %	35,2 %	35,2 %	15,6 %	4,1 %	86,0 %
	Prešovský	11,7 %	34,2 %	37,8 %	13,5 %	2,7 %	85,5 %
	Košický	12,8 %	40,4 %	31,2 %	13,8 %	1,8 %	85,4 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	13,2 %	37,2 %	34,4 %	12,8 %	2,4 %	84,4 %
	MSP - právnické osoby	9,2 %	39,3 %	30,7 %	18,9 %	1,9 %	88,9 %

Nestabilné ceny energií a ich skokové ceny sú prekážkou najmä pre stredné podniky (89,0 %), firmy v sektore pôdohospodárstvo (94,8 %), najmä pre podnikateľov z Trnavského kraja (91,5 %) a Banskobystrického kraja (91,3 %), najmä MSP fyzické osoby (85,6 %).

**Tabuľka 7 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Nestabilné ceny energií a ich skokové zmeny**

Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca a prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	11,3 %	23,9 %	43,6 %	17,6 %	3,6 %	85,1 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	11,9 %	22,4 %	46,0 %	16,4 %	3,3 %	84,8 %
	Malý podnik (10-49)	11,0 %	27,5 %	37,0 %	19,5 %	5,0 %	84,0 %
	Stredný podnik (50-249)	8,0 %	27,0 %	40,0 %	22,0 %	3,0 %	89,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	5,3 %	21,1 %	47,4 %	26,3 %	0,0 %	94,8 %
	Priemysel	12,5 %	28,1 %	45,3 %	11,7 %	2,3 %	85,1 %
	Stavebníctvo	18,0 %	23,0 %	41,0 %	15,1 %	2,9 %	79,1 %
	Obchod	9,4 %	21,2 %	47,1 %	16,5 %	5,9 %	84,8 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	25,7 %	51,4 %	14,3 %	2,9 %	91,4 %
	Doprava, informácie	11,0 %	15,0 %	47,0 %	26,0 %	1,0 %	88,0 %
	Obchodné služby	10,4 %	27,8 %	38,9 %	18,4 %	4,4 %	85,1 %
	Ostatné služby	10,8 %	20,3 %	47,3 %	17,6 %	4,1 %	85,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	16,1 %	20,0 %	44,2 %	16,8 %	2,8 %	81,0 %
	Trnavský	5,3 %	26,6 %	44,7 %	20,2 %	3,2 %	91,5 %
	Nitriansky	8,3 %	30,6 %	38,9 %	16,7 %	5,6 %	86,2 %
	Trenčiansky	11,3 %	22,5 %	46,3 %	13,8 %	6,3 %	82,6 %
	Banskobystrický	5,5 %	28,6 %	49,5 %	13,2 %	3,3 %	91,3 %
	Žilinský	9,0 %	28,7 %	43,4 %	16,4 %	2,5 %	88,5 %
	Prešovský	15,3 %	23,4 %	42,3 %	18,0 %	0,9 %	83,7 %
	Košický	10,1 %	17,4 %	40,4 %	25,7 %	6,4 %	83,5 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	11,6 %	20,8 %	48,4 %	16,4 %	2,8 %	85,6 %
	MSP - právnické osoby	11,2 %	24,9 %	42,0 %	18,0 %	3,9 %	84,9 %

Problém s dostupnosťou a kvalitou pracovnej sily narastá s veľkosťou podnikov a je to zároveň najvýznamnejší problém v prípade malých podnikov (82,5 %). Dostupnosť a kvalita zamestnancov predstavuje významný problém z hľadiska odvetvia najmä pre firmy pôsobiace v pôdohospodárstve (84,3 %) a priemysle (82,7 %), podniky so sídlom v Žilinskom kraji (82,8 %) a MSP - právnické osoby (79,0 %).

**Tabuľka 8 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Dostupnosť a kvality pracovnej sily**

Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca a prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	17,3 %	25,2 %	36,0 %	14,3 %	7,2 %	75,5 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	18,3 %	25,0 %	35,3 %	12,6 %	8,9 %	72,9 %
	Malý podnik (10-49)	15,0 %	27,0 %	35,5 %	20,0 %	2,5 %	82,5 %
	Stredný podnik (50-249)	15,0 %	23,0 %	42,0 %	15,0 %	5,0 %	80,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	13,2 %	21,1 %	42,1 %	21,1 %	2,6 %	84,3 %
	Priemysel	11,7 %	28,1 %	39,8 %	14,8 %	5,5 %	82,7 %
	Stavebníctvo	13,7 %	33,1 %	33,8 %	12,9 %	6,5 %	79,8 %
	Obchod	14,7 %	25,9 %	32,4 %	18,8 %	8,2 %	77,1 %
	Ubytovanie a stravovanie	25,7 %	17,1 %	34,3 %	17,1 %	5,7 %	68,5 %
	Doprava, informácie	11,0 %	26,0 %	41,0 %	14,0 %	8,0 %	81,0 %
	Obchodné služby	24,4 %	25,0 %	33,5 %	9,5 %	7,6 %	68,0 %
	Ostatné služby	16,2 %	9,5 %	43,2 %	21,6 %	9,5 %	74,3 %
Kraj sídla	Bratislavský	21,4 %	22,5 %	34,4 %	18,2 %	3,5 %	75,1 %
	Trnavský	11,7 %	33,0 %	33,0 %	11,7 %	10,6 %	77,7 %
	Nitriansky	17,6 %	20,4 %	35,2 %	14,8 %	12,0 %	70,4 %
	Trenčiansky	17,5 %	25,0 %	26,3 %	13,8 %	17,5 %	65,1 %
	Banskobystrický	19,8 %	25,3 %	39,6 %	12,1 %	3,3 %	77,0 %
	Žilinský	13,1 %	32,8 %	38,5 %	11,5 %	4,1 %	82,8 %
	Prešovský	16,2 %	27,0 %	42,3 %	9,0 %	5,4 %	78,3 %
	Košický	14,7 %	20,2 %	38,5 %	16,5 %	10,1 %	75,2 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	17,2 %	26,0 %	28,8 %	10,0 %	18,0 %	64,8 %
	MSP - právnické osoby	17,3 %	24,9 %	38,4 %	15,7 %	3,6 %	79,0 %

Korupciu považujú za prekážku podnikania predovšetkým zástupcovia malých podnikov (75,0 %), firmy z odvetvia doprava, informácie (79,0 %), so sídlom v Trnavskom kraji (81,9 %) a respondenti MSP právnické osoby (73,3 %).

Tabuľka 9 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Korupcia

Riadkové %	Kategória	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	9,3 %	14,6 %	34,9 %	22,5 %	18,7 %	72,0 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	9,1 %	13,3 %	35,6 %	23,3 %	18,7 %	72,2 %
	Malý podnik (10-49)	9,0 %	18,5 %	32,5 %	24,0 %	16,0 %	75,0 %
	Stredný podnik (50-249)	11,0 %	16,0 %	35,0 %	14,0 %	24,0 %	65,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	5,3 %	26,3 %	21,1 %	21,1 %	26,3 %	68,5 %
	Priemysel	5,5 %	15,6 %	40,6 %	21,9 %	16,4 %	78,1 %
	Stavebníctvo	15,8 %	14,4 %	25,9 %	25,2 %	18,7 %	65,5 %
	Obchod	7,6 %	15,3 %	31,2 %	18,2 %	27,6 %	64,7 %
	Ubytovanie a stravovanie	2,9 %	22,9 %	42,9 %	8,6 %	22,9 %	74,4 %
	Doprava, informácie	10,0 %	11,0 %	41,0 %	27,0 %	11,0 %	79,0 %
	Obchodné služby	9,8 %	14,2 %	35,8 %	24,4 %	15,8 %	74,4 %
	Ostatné služby	9,5 %	8,1 %	41,9 %	21,6 %	18,9 %	71,6 %
Kraj sídla	Bratislavský	13,0 %	15,8 %	36,5 %	17,2 %	17,5 %	69,5 %
	Trnavský	8,5 %	18,1 %	40,4 %	23,4 %	9,6 %	81,9 %
	Nitriansky	7,4 %	14,8 %	31,5 %	27,8 %	18,5 %	74,1 %
	Trenčiansky	13,8 %	15,0 %	28,7 %	18,8 %	23,8 %	62,5 %
	Banskobystrický	4,4 %	12,1 %	41,8 %	17,6 %	24,2 %	71,5 %
	Žilinský	9,0 %	13,9 %	32,0 %	23,0 %	22,1 %	68,9 %
	Prešovský	6,3 %	11,7 %	29,7 %	31,5 %	20,7 %	72,9 %
	Košický	6,4 %	13,8 %	36,7 %	27,5 %	15,6 %	78,0 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	8,8 %	11,6 %	33,6 %	22,8 %	23,2 %	68,0 %
	MSP - právnické osoby	9,5 %	15,6 %	35,3 %	22,4 %	17,2 %	73,3 %

Vymožiteľnosť práva cez súdy vnímajú ako problematickú oblasť podnikateľského prostredia hlavne malé podniky (71,5 %), podnikatelia z odvetvia obchodné služby (76,6 %), z odvetvia priemysel (72,7 %), so sídlom v Trnavskom kraji (81,9 %), viac sa jednalo o MSP právnické osoby (72,3 %).

**Tabuľka 10 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Vymožiteľnosť práva cez súdy**

Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca a prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	5,3 %	8,5 %	31,9 %	29,8 %	24,5 %	70,2 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	5,6 %	7,9 %	30,1 %	32,0 %	24,4 %	70,0 %
	Malý podnik (10-49)	6,0 %	9,5 %	36,5 %	25,5 %	22,5 %	71,5 %
	Stredný podnik (50-249)	2,0 %	11,0 %	35,0 %	23,0 %	29,0 %	69,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	10,5 %	2,6 %	28,9 %	28,9 %	28,9 %	60,4 %
	Priemysel	4,7 %	4,7 %	41,4 %	26,6 %	22,7 %	72,7 %
	Stavebníctvo	4,3 %	7,2 %	27,3 %	27,3 %	33,8 %	61,8 %
	Obchod	2,4 %	5,9 %	27,1 %	34,1 %	30,6 %	67,1 %
	Ubytovanie a stravovanie	14,3 %	17,1 %	25,7 %	28,6 %	14,3 %	71,4 %
	Doprava, informácie	2,0 %	7,0 %	33,0 %	29,0 %	29,0 %	69,0 %
	Obchodné služby	7,0 %	11,1 %	34,5 %	31,0 %	16,5 %	76,6 %
	Ostatné služby	5,4 %	13,5 %	27,0 %	27,0 %	27,0 %	67,5 %
Kraj sídla	Bratislavský	7,4 %	10,9 %	33,0 %	27,7 %	21,1 %	71,6 %
	Trnavský	3,2 %	8,5 %	39,4 %	34,0 %	14,9 %	81,9 %
	Nitriansky	2,8 %	8,3 %	35,2 %	28,7 %	25,0 %	72,2 %
	Trenčiansky	6,3 %	5,0 %	38,8 %	22,5 %	27,5 %	66,3 %
	Banskobystrický	4,4 %	5,5 %	33,0 %	33,0 %	24,2 %	71,5 %
	Žilinský	3,3 %	7,4 %	21,3 %	36,1 %	32,0 %	64,8 %
	Prešovský	6,3 %	9,9 %	27,9 %	28,8 %	27,0 %	66,6 %
	Košický	5,5 %	7,3 %	29,4 %	29,4 %	28,4 %	66,1 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	7,2 %	2,8 %	30,4 %	30,8 %	28,8 %	64,0 %
	MSP - právnické osoby	4,7 %	10,4 %	32,4 %	29,5 %	23,1 %	72,3 %

Obmedzenie vstupu na trh a iné protikonkurenčné praktiky považujú za prekážku podnikania predovšetkým zástupcovia mikropodnikov (52,5 %), firmy pôsobiace v sektore ubytovanie a stravovanie (71,4 %) a stavebníctvo (60,4 %), podnikatelia so sídlom v Žilinskom kraji (60,7 %) a predovšetkým respondenti MSP právnické osoby (57,3 %)

**Tabuľka 11 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Obmedzenie vstupu na trh a iné protikonkurenčné praktiky**

Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	28,9 %	31,6 %	17,8 %	5,9 %	15,8 %	55,3 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	29,3 %	30,3 %	16,3 %	5,9 %	18,3 %	52,5 %
	Malý podnik (10-49)	25,0 %	37,0 %	23,5 %	7,5 %	7,0 %	68,0 %
	Stredný podnik (50-249)	34,0 %	30,0 %	17,0 %	3,0 %	16,0 %	50,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	31,6 %	23,7 %	23,7 %	5,3 %	15,8 %	52,7 %
	Priemysel	21,1 %	39,8 %	13,3 %	3,1 %	22,7 %	56,2 %
	Stavebníctvo	29,5 %	37,4 %	18,0 %	5,0 %	10,1 %	60,4 %
	Obchod	27,6 %	30,6 %	14,7 %	9,4 %	17,6 %	54,7 %
	Ubytovanie a stravovanie	14,3 %	37,1 %	25,7 %	8,6 %	14,3 %	71,4 %
	Doprava, informácie	23,0 %	27,0 %	23,0 %	7,0 %	20,0 %	57,0 %
	Obchodné služby	34,5 %	25,9 %	20,3 %	5,1 %	14,2 %	51,3 %
	Ostatné služby	33,8 %	40,5 %	8,1 %	5,4 %	12,2 %	54,0 %
Kraj sídla	Bratislavský	32,3 %	29,8 %	15,1 %	7,4 %	15,4 %	52,3 %
	Trnavský	25,5 %	25,5 %	23,4 %	10,6 %	14,9 %	59,5 %
	Nitriansky	27,8 %	33,3 %	17,6 %	6,5 %	14,8 %	57,4 %
	Trenčiansky	25,0 %	37,5 %	13,8 %	1,3 %	22,5 %	52,6 %
	Banskobystrický	28,6 %	27,5 %	22,0 %	2,2 %	19,8 %	51,7 %
	Žilinský	21,3 %	37,7 %	19,7 %	3,3 %	18,0 %	60,7 %
	Prešovský	34,2 %	30,6 %	18,0 %	4,5 %	12,6 %	53,1 %
	Košický	30,3 %	33,0 %	17,4 %	8,3 %	11,0 %	58,7 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	26,8 %	26,0 %	19,2 %	4,0 %	24,0 %	49,2 %
	MSP - právnické osoby	29,6 %	33,5 %	17,3 %	6,5 %	13,1 %	57,3 %

Kvalitu a dostupnosť infraštruktúry označili v prieskume ako prekážku pre fungovanie a rast podnikania predovšetkým stredné firmy (62,0 %), firmy pôsobiace v obchode (59,4 %) a priemysle (58,6 %) a podnikatelia v Trnavskom kraji (64,8 %). Ďalej najmä MSP právnické osoby (56,1 %).

Tabuľka 12 Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Kvalita a dostupnosť infraštruktúry

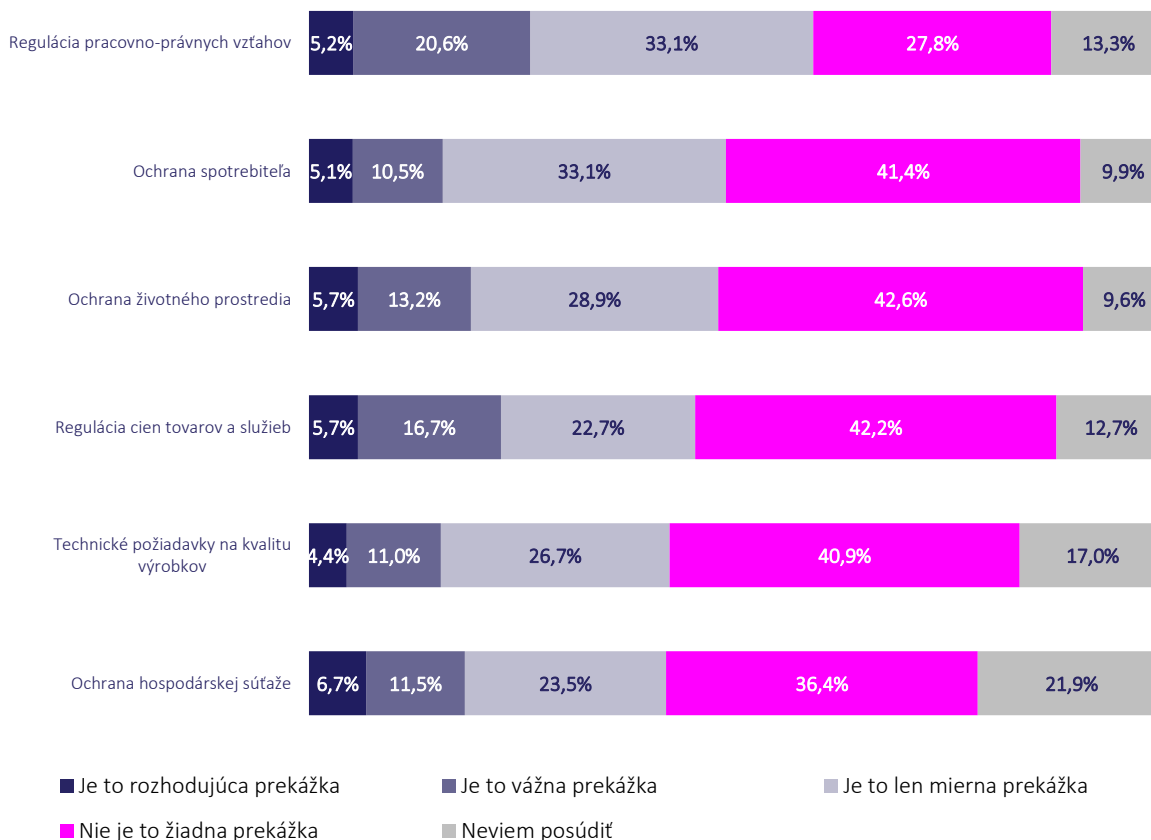
Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	35,3 %	31,6 %	17,0 %	5,1 %	11,0 %	53,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	36,3 %	30,1 %	15,9 %	5,0 %	12,7 %	51,0 %
	Malý podnik (10-49)	33,5 %	33,5 %	19,5 %	6,0 %	7,5 %	59,0 %
	Stredný podnik (50-249)	32,0 %	38,0 %	20,0 %	4,0 %	6,0 %	62,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	44,7 %	23,7 %	26,3 %	2,6 %	2,6 %	52,6 %
	Priemysel	35,2 %	33,6 %	21,9 %	3,1 %	6,3 %	58,6 %
	Stavebníctvo	39,6 %	39,6 %	11,5 %	1,4 %	7,9 %	52,5 %
	Obchod	25,9 %	31,8 %	19,4 %	8,2 %	14,7 %	59,4 %
	Ubytovanie a stravovanie	31,4 %	28,6 %	25,7 %	0,0 %	14,3 %	54,3 %
	Doprava, informácie	30,0 %	31,0 %	16,0 %	7,0 %	16,0 %	54,0 %
	Obchodné služby	39,2 %	27,2 %	16,5 %	6,6 %	10,4 %	50,3 %
	Ostatné služby	36,5 %	37,8 %	8,1 %	2,7 %	14,9 %	48,6 %
Kraj sídla	Bratislavský	39,6 %	34,7 %	15,4 %	3,5 %	6,7 %	53,6 %
	Trnavský	24,5 %	34,0 %	22,3 %	8,5 %	10,6 %	64,8 %
	Nitriansky	37,0 %	25,0 %	14,8 %	5,6 %	17,6 %	45,4 %
	Trenčiansky	36,3 %	23,8 %	16,3 %	7,5 %	16,3 %	47,6 %
	Banskobystrický	30,8 %	33,0 %	19,8 %	9,9 %	6,6 %	62,7 %
	Žilinský	36,1 %	31,1 %	19,7 %	4,1 %	9,0 %	54,9 %
	Prešovský	30,6 %	36,9 %	18,0 %	3,6 %	10,8 %	58,5 %
	Košický	38,5 %	27,5 %	12,8 %	2,8 %	18,3 %	43,1 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	39,6 %	32,8 %	9,2 %	4,4 %	14,0 %	46,4 %
	MSP - právnické osoby	33,9 %	31,2 %	19,6 %	5,3 %	10,0 %	56,1 %

2.3. Prekážky zásahov štátu v podnikaní

Na podnikanie malých a stredných podnikateľov na Slovensku nepriaznivo pôsobia aj rôzne zásahy štátu. Pre oslovených zástupcov MSP predstavujú najväčšiu prekážku v podnikaní zásahy štátu v oblasti **regulácie pracovno-právnych vzťahov**, ktoré vníma ako miernu, vážnu alebo rozhodujúcu prekážku až 58,9 % respondentov. V prípade takmer polovice oslovených MSP (48,7 %) je prekážkou **ochrana spotrebiteľa**. Zásahy štátu v oblasti **ochrany životného prostredia** sú prekážkou pre 47,8 % podnikateľov MSP.

Graf 9 Zásahy štátu ako prekážka v podnikaní na Slovensku

Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku vo vašom podnikaní zásahy štátu v nasledovných oblastiach (v rámci vnútorného trhu)?

N=1000 respondentov

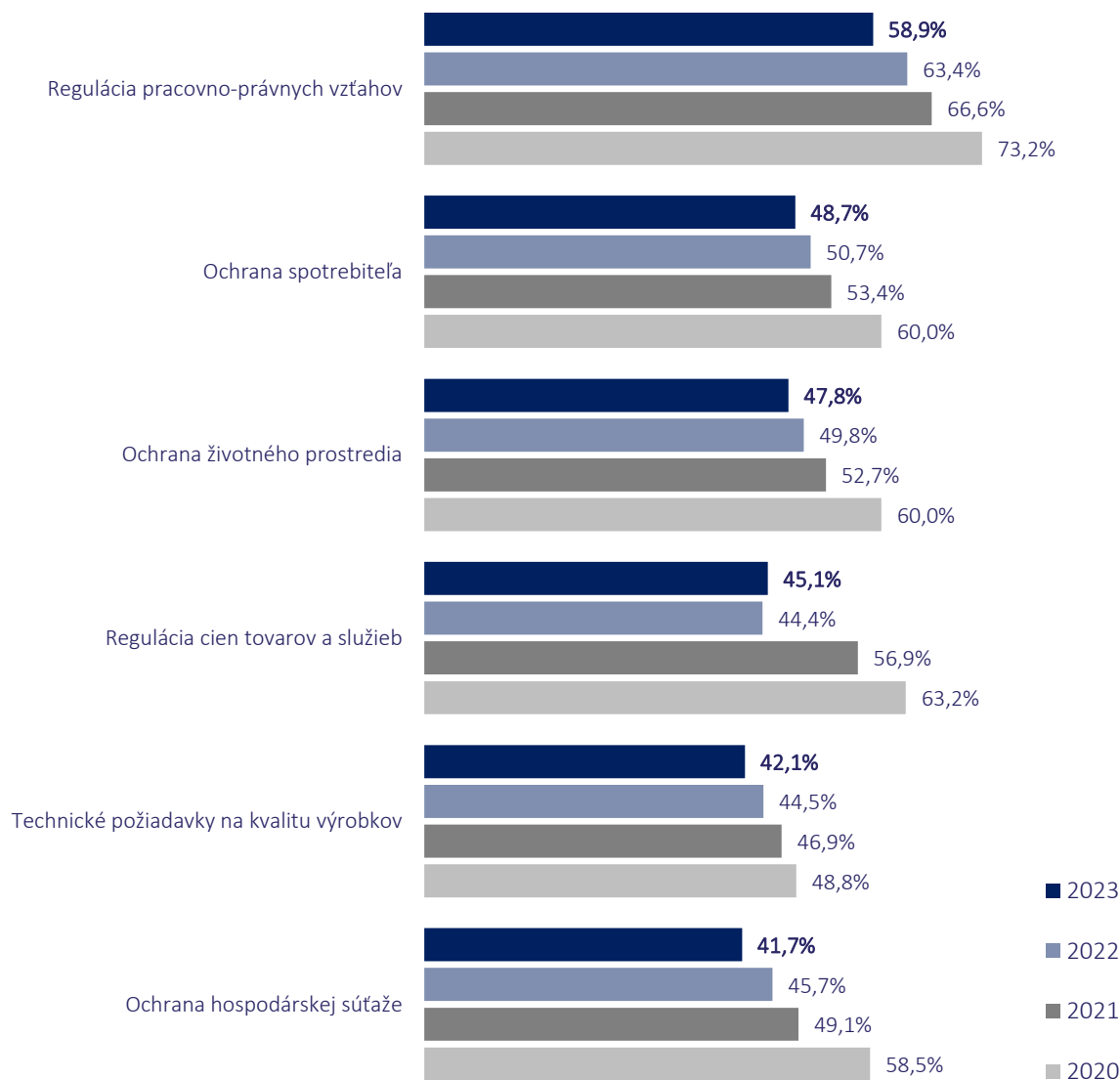
Pre 45,1 % MSP je prekážkou **regulácia cien tovarov a služieb**. O niečo menej podnikateľov vníma ako prekážku **technické požiadavky na kvalitu výrobkov** (42,1 %) MSP. S uvedených oblastí predstavuje najmenšiu prekážku **ochrana hospodárskej súťaže** (41,7 % MSP).

V porovnaní s výsledkami prieskumu z roku 2022 a 2023 nastal najvýraznejší pokles u faktora regulácia pracovno-právnych vzťahov (o 4,5 percentuálneho bodu s rokom 2022). Ďalší výrazný pokles nastal u faktora ochrana hospodárskej súťaže (o 4,0 percentuálneho bodu s rokom 2022) a faktora technické požiadavky na kvalitu výrobkov (o 2,4 percentuálneho bodu s rokom 2022). Pokles sme zaznamenali aj u faktora ochrana hospodárskej súťaže (o 4 percentuálne body) a u faktora ochrana životného prostredia (o dva percentuálne body). Medziročne zvýšenie 2022/2023 sme zaznamenali iba u faktora regulácia cien tovarov a služieb (o 0,7 percentuálneho bodu).

V období 2020 až 2023 kontinuálne klesali prekážky vnímania podnikateľov takmer u všetkých sledovaných faktorov až na spomenutý medziročný nárast regulácie cien tovarov a služieb v 2022/2023 - najvýraznejší štvorročný pokles paradoxne dosiahla táto prekážka (až o 18,1 percentuálneho bodu), druhý výrazný pokles zaznamenala prekážka ochrana hospodárskej súťaže (o 16,8 percentuálneho bodu), nasledovaná prekážkou regulácia pracovnou právnych vzťahov (o 14,3 percentuálneho bodu), ochranou životného prostredia (o 12,2 percentuálneho bodu), ochrannou spotrebiteľa (o 11,3 percentuálneho bodu) a prekážkou technických požiadaviek na kvalitu výrobkov (o 6,7 percentuálneho bodu).

Graf 10 Zásahy štátu ako prekážka v podnikaní na Slovensku 2023/2022/2021/2020

Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?

N=1000 respondentov

Reguláciu pracovno-právnych vzťahov zo strany štátu považujú za prekážku vo zvýšenej miere najmä malé podniky (66,0 %), firmy pôsobiace v pôdohospodárstve (71,0 %), podniky so sídlom v Trenčianskom kraji (63,9 %) a respondenti MSP právnické osoby (62,0 %).

Tabuľka 13 **Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Regulácia pracovno-právnych vzťahov**

Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	27,8 %	33,1 %	20,6 %	5,2 %	13,3 %	58,9 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	29,6 %	32,6 %	19,0 %	4,7 %	14,1 %	56,3 %
	Malý podnik (10-49)	22,5 %	34,5 %	24,5 %	7,0 %	11,5 %	66,0 %
	Stredný podnik (50-249)	26,0 %	34,0 %	24,0 %	5,0 %	11,0 %	63,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	26,3 %	42,1 %	26,3 %	2,6 %	2,6 %	71,0 %
	Priemysel	22,7 %	39,1 %	18,0 %	3,1 %	17,2 %	60,2 %
	Stavebníctvo	30,2 %	36,0 %	15,1 %	6,5 %	12,2 %	57,6 %
	Obchod	24,1 %	28,8 %	25,9 %	4,7 %	16,5 %	59,4 %
	Ubytovanie a stravovanie	31,4 %	31,4 %	25,7 %	5,7 %	5,7 %	62,8 %
	Doprava, informácie	22,0 %	35,0 %	23,0 %	3,0 %	17,0 %	61,0 %
	Obchodné služby	31,3 %	31,3 %	19,9 %	5,7 %	11,7 %	56,9 %
	Ostatné služby	32,4 %	28,4 %	17,6 %	9,5 %	12,2 %	55,5 %
Kraj sídla	Bratislavský	28,1 %	32,3 %	22,1 %	6,0 %	11,6 %	60,4 %
	Trnavský	31,9 %	28,7 %	17,0 %	5,3 %	17,0 %	51,0 %
	Nitriansky	24,1 %	31,5 %	26,9 %	4,6 %	13,0 %	63,0 %
	Trenčiansky	21,3 %	38,8 %	18,8 %	6,3 %	15,0 %	63,9 %
	Banskobystrický	34,1 %	33,0 %	17,6 %	5,5 %	9,9 %	56,1 %
	Žilinský	25,4 %	36,9 %	18,0 %	3,3 %	16,4 %	58,2 %
	Prešovský	27,0 %	34,2 %	19,8 %	4,5 %	14,4 %	58,5 %
	Košický	30,3 %	31,2 %	21,1 %	5,5 %	11,9 %	57,8 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	32,4 %	32,4 %	14,0 %	3,2 %	18,0 %	49,6 %
	MSP - právnické osoby	26,3 %	33,3 %	22,8 %	5,9 %	11,7 %	62,0 %

Zásahy štátu v oblasti ochrany spotrebiteľa vnímajú negatívne predovšetkým mikropodnikatelia (50,1 %), najmä firmy z odvetvia obchod (63,5,7 %), so sídlom v Nitrianskom kraji (53,7 %), najmä MSP fyzické osoby (49,2 %).

Tabuľka 14 **Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Ochrana spotrebiteľa**

Riadkové %	Katégoria	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	41,4 %	33,1 %	10,5 %	5,1 %	9,9 %	48,7 %
Počet zamestnancov	Mikro podnik (0-9)	39,4 %	32,9 %	11,6 %	5,6 %	10,6 %	50,1 %
	Malý podnik (10-49)	42,0 %	37,5 %	7,5 %	4,0 %	9,0 %	49,0 %
	Stredný podnik (50-249)	54,0 %	26,0 %	9,0 %	4,0 %	7,0 %	39,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	36,8 %	44,7 %	2,6 %	5,3 %	10,5 %	52,6 %
	Priemysel	35,2 %	36,7 %	14,1 %	3,9 %	10,2 %	54,7 %
	Stavebníctvo	44,6 %	30,2 %	8,6 %	6,5 %	10,1 %	45,3 %
	Obchod	24,7 %	42,4 %	18,2 %	2,9 %	11,8 %	63,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	45,7 %	25,7 %	11,4 %	11,4 %	5,7 %	48,5 %
	Doprava, informácie	39,0 %	38,0 %	8,0 %	2,0 %	13,0 %	48,0 %
	Obchodné služby	50,9 %	26,6 %	7,9 %	5,4 %	9,2 %	39,9 %
	Ostatné služby	47,3 %	29,7 %	8,1 %	9,5 %	5,4 %	47,3 %
Kraj sídla	Bratislavský	42,1 %	36,5 %	6,3 %	4,6 %	10,5 %	47,4 %
	Trnavský	43,6 %	22,3 %	13,8 %	7,4 %	12,8 %	43,5 %
	Nitriansky	33,3 %	33,3 %	13,9 %	6,5 %	13,0 %	53,7 %
	Trenčiansky	42,5 %	37,5 %	11,3 %	0,0 %	8,8 %	48,8 %
	Banskobystrický	50,5 %	31,9 %	9,9 %	4,4 %	3,3 %	46,2 %
	Žilinský	36,9 %	31,1 %	14,8 %	6,6 %	10,7 %	52,5 %
	Prešovský	43,2 %	36,0 %	9,0 %	2,7 %	9,0 %	47,7 %
	Košický	40,4 %	30,3 %	11,9 %	8,3 %	9,2 %	50,5 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	36,0 %	28,8 %	14,8 %	5,6 %	14,8 %	49,2 %
	MSP - právnické osoby	43,2 %	34,5 %	9,1 %	4,9 %	8,3 %	48,5 %

Opatrenia štátu v oblasti ochrany životného prostredia vnímajú ako prekážku predovšetkým malé firmy (48,5 %), ďalej malí a strední podnikatelia z oblasti pôdohospodárstva (60,6 %), podniky so sídlom v Nitrianskom kraji (51,9 %).

Tabuľka 15 **Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Ochrana životného prostredia**

Riadkové %	Kategória	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	42,6 %	28,9 %	13,2 %	5,7 %	9,6 %	47,8 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	42,6 %	27,4 %	14,3 %	6,0 %	9,7 %	47,7 %
	Malý podnik (10-49)	43,0 %	31,0 %	12,0 %	5,5 %	8,5 %	48,5 %
	Stredný podnik (50-249)	42,0 %	35,0 %	8,0 %	4,0 %	11,0 %	47,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	31,6 %	39,5 %	13,2 %	7,9 %	7,9 %	60,6 %
	Priemysel	40,6 %	34,4 %	12,5 %	5,5 %	7,0 %	52,4 %
	Stavebníctvo	31,7 %	26,6 %	17,3 %	7,2 %	17,3 %	51,1 %
	Obchod	31,8 %	35,3 %	12,4 %	8,8 %	11,8 %	56,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	48,6 %	28,6 %	14,3 %	8,6 %	0,0 %	51,5 %
	Doprava, informácie	46,0 %	23,0 %	15,0 %	3,0 %	13,0 %	41,0 %
	Obchodné služby	52,8 %	23,7 %	12,7 %	3,8 %	7,0 %	40,2 %
	Ostatné služby	45,9 %	33,8 %	8,1 %	5,4 %	6,8 %	47,3 %
Kraj sídla	Bratislavský	46,7 %	29,8 %	9,8 %	4,9 %	8,8 %	44,5 %
	Trnavský	42,6 %	22,3 %	19,1 %	8,5 %	7,4 %	49,9 %
	Nitriansky	39,8 %	30,6 %	17,6 %	3,7 %	8,3 %	51,9 %
	Trenčiansky	33,8 %	32,5 %	13,8 %	3,8 %	16,3 %	50,1 %
	Banskobystrický	48,4 %	26,4 %	11,0 %	7,7 %	6,6 %	45,1 %
	Žilinský	41,0 %	31,1 %	12,3 %	6,6 %	9,0 %	50,0 %
	Prešovský	38,7 %	27,0 %	14,4 %	6,3 %	13,5 %	47,7 %
	Košický	42,2 %	29,4 %	13,8 %	5,5 %	9,2 %	48,7 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	40,8 %	27,2 %	15,2 %	6,0 %	10,8 %	48,4 %
	MSP - právnické osoby	43,2 %	29,5 %	12,5 %	5,6 %	9,2 %	47,6 %

Reguláciu cien tovarov a služieb zo strany štátu vnímajú ako prekážku v podnikaní predovšetkým strední podnikatelia (47,0 %), zástupcovia firiem z odvetvia stavebníctvo (52,5 %) a priemysel (49,9 %), podnikatelia so sídlom v Žilinskom kraji (54,1 %) a Trenčianskom kraji (51,2 %).

Tabuľka 16 **Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Regulácia cien tovarov a služieb**

Riadkové %	Kategória	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	42,2 %	22,7 %	16,7 %	5,7 %	12,7 %	45,1 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	42,7 %	22,7 %	16,7 %	5,7 %	12,1 %	45,1 %
	Malý podnik (10-49)	42,5 %	20,5 %	17,0 %	6,5 %	13,5 %	44,0 %
	Stredný podnik (50-249)	38,0 %	27,0 %	16,0 %	4,0 %	15,0 %	47,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	44,7 %	26,3 %	10,5 %	5,3 %	13,2 %	42,1 %
	Priemysel	38,3 %	23,4 %	24,2 %	2,3 %	11,7 %	49,9 %
	Stavebníctvo	36,7 %	33,8 %	10,8 %	7,9 %	10,8 %	52,5 %
	Obchod	39,4 %	24,7 %	12,9 %	7,1 %	15,9 %	44,7 %
	Ubytovanie a stravovanie	45,7 %	17,1 %	25,7 %	2,9 %	8,6 %	45,7 %
	Doprava, informácie	36,0 %	19,0 %	22,0 %	8,0 %	15,0 %	49,0 %
	Obchodné služby	48,1 %	17,4 %	17,1 %	5,1 %	12,3 %	39,6 %
	Ostatné služby	45,9 %	24,3 %	13,5 %	5,4 %	10,8 %	43,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	44,6 %	20,4 %	16,1 %	4,9 %	14,0 %	41,4 %
	Trnavský	37,2 %	20,2 %	12,8 %	13,8 %	16,0 %	46,8 %
	Nitriansky	41,7 %	21,3 %	19,4 %	4,6 %	13,0 %	45,3 %
	Trenčiansky	38,8 %	28,7 %	20,0 %	2,5 %	10,0 %	51,2 %
	Banskobystrický	50,5 %	18,7 %	13,2 %	3,3 %	14,3 %	35,2 %
	Žilinský	34,4 %	30,3 %	17,2 %	6,6 %	11,5 %	54,1 %
	Prešovský	43,2 %	22,5 %	17,1 %	6,3 %	10,8 %	45,9 %
	Košický	44,0 %	22,9 %	18,3 %	4,6 %	10,1 %	45,8 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	38,8 %	22,8 %	15,2 %	8,4 %	14,8 %	46,4 %
	MSP - právnické osoby	43,3 %	22,7 %	17,2 %	4,8 %	12,0 %	44,7 %

Technické požiadavky na kvalitu výrobkov zo strany štátu vnímajú negatívne predovšetkým malé podniky (47,5 %), ďalej firmy z odvetvia obchod (53,6 %), podnikatelia so sídlom v Košickom (48,6 %), resp. Prešovskom kraji (47,7 %).

Tabuľka 17 **Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Technické požiadavky na kvalitu výrobkov**

Riadkové %	Kategória	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca a prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	40,9 %	26,7 %	11,0 %	4,4 %	17,0 %	42,1 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	41,0 %	25,7 %	11,3 %	4,1 %	17,9 %	41,1 %
	Malý podnik (10-49)	36,0 %	32,0 %	9,5 %	6,0 %	16,5 %	47,5 %
	Stredný podnik (50-249)	50,0 %	23,0 %	12,0 %	3,0 %	12,0 %	38,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	34,2 %	26,3 %	10,5 %	5,3 %	23,7 %	42,1 %
	Priemysel	35,2 %	21,9 %	14,8 %	7,0 %	21,1 %	43,7 %
	Stavebníctvo	35,3 %	29,5 %	10,8 %	7,9 %	16,5 %	48,2 %
	Obchod	34,1 %	32,4 %	16,5 %	4,7 %	12,4 %	53,6 %
	Ubytovanie a stravovanie	42,9 %	37,1 %	14,3 %	0,0 %	5,7 %	51,4 %
	Doprava, informácie	35,0 %	26,0 %	11,0 %	7,0 %	21,0 %	44,0 %
	Obchodné služby	49,1 %	23,4 %	7,3 %	1,9 %	18,4 %	32,6 %
	Ostatné služby	52,7 %	27,0 %	6,8 %	1,4 %	12,2 %	35,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	43,9 %	24,9 %	11,9 %	3,5 %	15,8 %	40,3 %
	Trnavský	41,5 %	27,7 %	11,7 %	5,3 %	13,8 %	44,7 %
	Nitriansky	44,4 %	24,1 %	7,4 %	1,9 %	22,2 %	33,4 %
	Trenčiansky	42,5 %	26,3 %	7,5 %	1,3 %	22,5 %	35,1 %
	Banskobystrický	42,9 %	30,8 %	6,6 %	4,4 %	15,4 %	41,8 %
	Žilinský	36,9 %	26,2 %	12,3 %	7,4 %	17,2 %	45,9 %
	Prešovský	35,1 %	28,8 %	13,5 %	5,4 %	17,1 %	47,7 %
	Košický	36,7 %	28,4 %	13,8 %	6,4 %	14,7 %	48,6 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	37,6 %	22,8 %	11,2 %	5,6 %	22,8 %	39,6 %
	MSP - právnické osoby	42,0 %	28,0 %	10,9 %	4,0 %	15,1 %	42,9 %

Zásahy štátu v oblasti ochrany hospodárskej súťaže vnímajú ako prekážku predovšetkým zástupcovia malých a stredných podnikov (43,0 %), podnikatelia pôsobiaci v sektore pôdohospodárstvo (57,9 %) a ubytovanie a stravovanie (54,2 %), so sídlom v Prešovskom kraji (44,1 %) a respondenti MSP právnické osoby (42,7 %).

Tabuľka 18 **Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Ochrana hospodárskej súťaže**

Riadkové %	Kategória	Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca a prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	36,4 %	23,5 %	11,5 %	6,7 %	21,9 %	41,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	36,1 %	22,4 %	12,0 %	6,7 %	22,7 %	41,1 %
	Malý podnik (10-49)	37,5 %	23,5 %	12,5 %	7,0 %	19,5 %	43,0 %
	Stredný podnik (50-249)	36,0 %	31,0 %	6,0 %	6,0 %	21,0 %	43,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	26,3 %	34,2 %	13,2 %	10,5 %	15,8 %	57,9 %
	Priemysel	26,6 %	26,6 %	15,6 %	7,0 %	24,2 %	49,2 %
	Stavebníctvo	36,7 %	23,7 %	7,2 %	12,2 %	20,1 %	43,1 %
	Obchod	26,5 %	25,3 %	12,4 %	6,5 %	29,4 %	44,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	31,4 %	31,4 %	17,1 %	5,7 %	14,3 %	54,2 %
	Doprava, informácie	32,0 %	26,0 %	8,0 %	7,0 %	27,0 %	41,0 %
	Obchodné služby	47,8 %	17,7 %	12,7 %	3,5 %	18,4 %	33,9 %
	Ostatné služby	40,5 %	25,7 %	6,8 %	8,1 %	18,9 %	40,6 %
Kraj sídla	Bratislavský	39,6 %	24,6 %	8,8 %	6,0 %	21,1 %	39,4 %
	Trnavský	37,2 %	22,3 %	10,6 %	9,6 %	20,2 %	42,5 %
	Nitriansky	30,6 %	25,0 %	15,7 %	2,8 %	25,9 %	43,5 %
	Trenčiansky	32,5 %	21,3 %	13,8 %	3,8 %	28,7 %	38,9 %
	Banskobystrický	39,6 %	24,2 %	14,3 %	7,7 %	14,3 %	46,2 %
	Žilinský	34,4 %	24,6 %	9,8 %	8,2 %	23,0 %	42,6 %
	Prešovský	36,9 %	19,8 %	13,5 %	10,8 %	18,9 %	44,1 %
	Košický	34,9 %	23,9 %	11,0 %	5,5 %	24,8 %	40,4 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	34,8 %	22,0 %	9,2 %	7,6 %	26,4 %	38,8 %
	MSP - právnické osoby	36,9 %	24,0 %	12,3 %	6,4 %	20,4 %	42,7 %

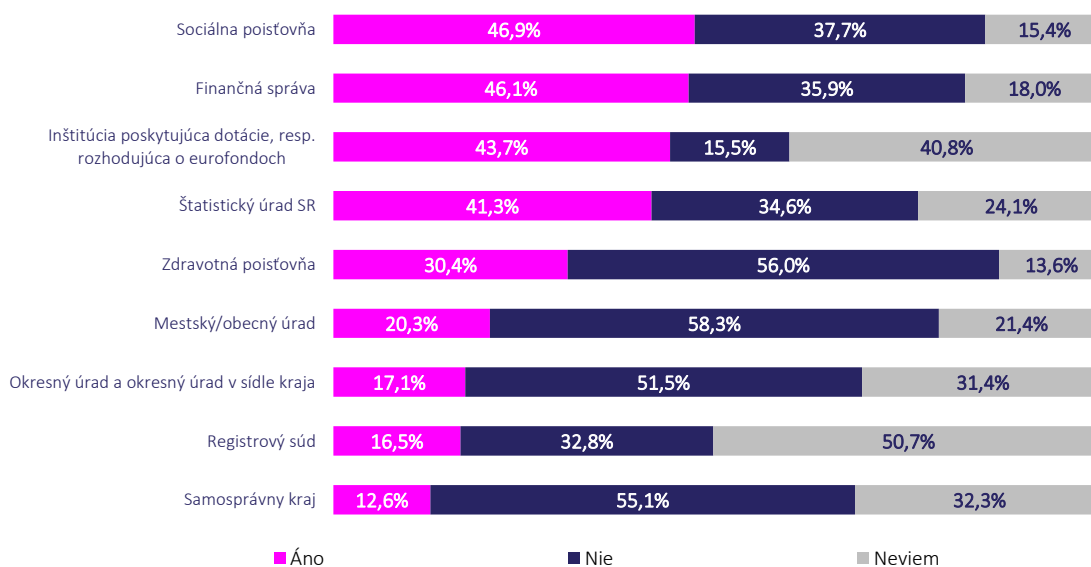
2.4. Povinnosti podnikateľov spojené s vyplňaním častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní

Podnikateľské prostredie na Slovensku sa dlhodobo vyznačuje vysokou byrokratickou a administratívnou záťažou, ktorá negatívne ovplyvňuje najmä malé a stredné podniky. Oslovení zástupcovia MSP mali preto v prieskume možnosť vyjadriť svoje skúsenosti s povinným zasielaním častých, rozsiahlych, či neprehľadných podaní vybraným štátnym inštitúciám. Medzi inštitúcie, ktoré z aspektu deklarácie respondentov alebo ich zamestnancov nútia vyplňať zbytočné podania, zúčastnení najčastejšie zaradili: Sociálnu poisťovňu (46,9 %) a Finančnú správu SR (46,1 %). Tretiu byrokratickú inštitúciu zaradili MSP inštitúciu poskytujúcu dotácie, resp. rozhodujúce o eurofondoch (43,7 %) a na štvrtom mieste inštitúciu Štatistický úrad (41,3 %). V menšej miere majú podnikatelia pocit, že ich nútia vyplňať zbytočné podania Zdravotná poisťovňa (30,4 %) alebo podania pre mestské, resp. obecné úrady (20,3 %).

Najmenej negatívnych skúsenosti majú zástupcovia MSP s povinnosťou vyplňať zbytočné podania pre **okresné úrady v sídle kraja** (17,1 %), resp. registrový sud (16,5 %). Najmenej zaťažuje podnikateľov **samosprávny kraj** (12,6 %). Medzi inými inštitúciami, ktoré podľa podnikateľov vyžadujú neadekvátnu administratívu, dominujú najviac úrad práce a inšpektorát práce.

Graf 11 Povinnosti spojené s vyplňaním zbytočne častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní štátnym inštitúciám

Budem vám čítať názvy jednotlivých inštitúcií a v pri každej z nich povedzte, či máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov, prípadne zamestnancov, vyplňať zbytočne časté, rozsiahle, či neprehľadné podania?

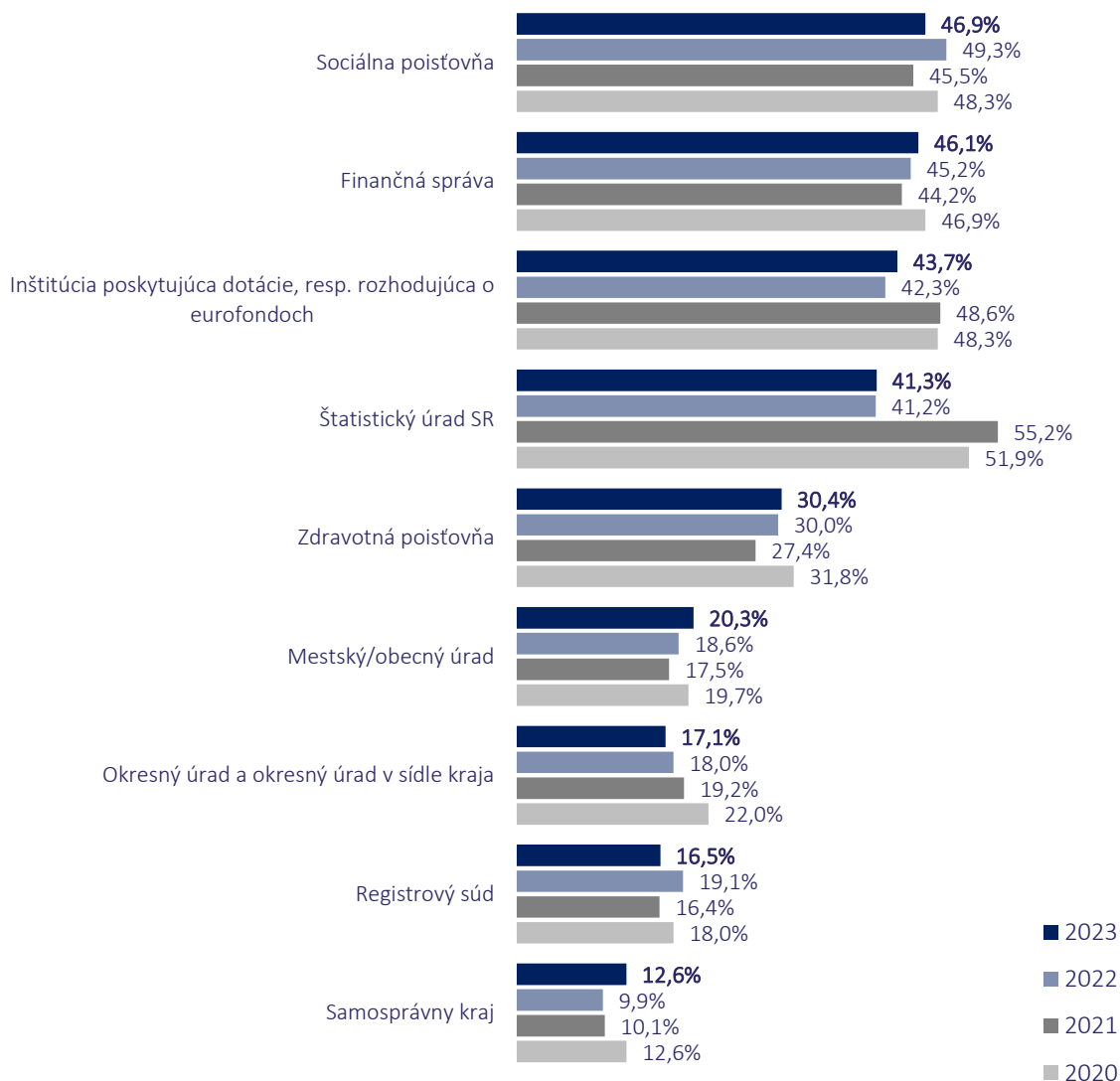
N=1000 respondentov

V medzioročnom porovnaní s výsledkami prieskumu z roku **2022** bol zaznamenaný najvýraznejší pokles s podaniami u registrového sudu (o 2,6 percentuálneho bodu), Sociálnej poisťovne (o 2,4 percentuálneho bodu) a okresného úradu v mieste kraja (o 0,9 percentuálneho bodu). V medzioročnom porovnaní sme zaznamenali nárast vyplňať zbytočné časté, rozsiahle podania u samosprávneho kraja (o 2,7 percentuálneho bodu), mestský obecný úrad (o 1,7 percentuálneho bodu), inštitúcia o eurofondoch (o 1,4 percentuálneho bodu), Finančná správa (o 0,9 percentuálneho bodu), Zdravotná poisťovňa (o 0,4 percentuálneho bodu) a Štatistický úrad (o 0,1 percentuálneho bodu).

V štvorročnom porovnaní 2020/2023 môžeme konštatovať volatilitu v rámci jednotlivých podaní, avšak v celkovom kontexte môžeme u väčšiny inštitúcií hodnotiť pokles s byrokraciou. Najvýraznejší pokles sme zaznamenali počas štyroch rokov u Štatistického úradu (o 10,6 percentuálneho bodu), okresného úradu (o 4,9 percentuálneho bodu), inštitúcie poskytujúcej eurofondy (o 4,6 percentuálneho bodu), registrového sudu (o 1,5 percentuálneho bodu), u Sociálnej poisťovne (o 1,4 percentuálneho bodu), resp. Zdravotnej poisťovne. O 0,6 percentuálneho bodu sme zaznamenali nárast u mestského/obecného úradu. Byrokracia u samosprávneho kraja zostala v štvorročnom porovnaní nezmenená.

Graf 12 Povinnosti spojené s vyplňaním zbytočne častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní štátnym inštitúciám 2023/2022/2021/2020

Budem vám čítať názvy jednotlivých inštitúcií a v pri každej z nich povedzte, či máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov, prípadne zamestnancov, vyplňať zbytočne časté, rozsiahle, či neprehľadné podania?

N=1000 respondentov

Povinnosť predkladať pre Sociálnu poisťovňu zbytočné podania v porovnaní s celoslovenskou hodnotou uvádzali častejšie stredné podniky (51,0 %), podnikateľské subjekty z odvetvia priemysel (55,5 %), resp. ostatné služby (50,0 %). Uviedli to prevažne subjekty so sídlom v Bratislavskom kraji (50,9 %), podnikatelia MSP právnické osoby (48,9 %).

Tabuľka 19 Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Sociálna poisťovňa

Riadkové %	Kategória	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	46,9 %	37,7 %	15,4 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	45,3 %	37,7 %	17,0 %
	Malý podnik (10-49)	50,5 %	34,5 %	15,0 %
	Stredný podnik (50-249)	51,0 %	44,0 %	5,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	42,1 %	44,7 %	13,2 %
	Priemysel	55,5 %	33,6 %	10,9 %
	Stavebníctvo	41,0 %	46,8 %	12,2 %
	Obchod	44,1 %	36,5 %	19,4 %
	Ubytovanie a stravovanie	45,7 %	34,3 %	20,0 %
	Doprava, informácie	48,0 %	35,0 %	17,0 %
	Obchodné služby	47,2 %	36,1 %	16,8 %
	Ostatné služby	50,0 %	39,2 %	10,8 %
Kraj sídla	Bratislavský	50,9 %	34,0 %	15,1 %
	Trnavský	45,7 %	42,6 %	11,7 %
	Nitriansky	54,6 %	33,3 %	12,0 %
	Trenčiansky	43,8 %	42,5 %	13,8 %
	Banskobystrický	45,1 %	41,8 %	13,2 %
	Žilinský	39,3 %	39,3 %	21,3 %
	Prešovský	40,5 %	41,4 %	18,0 %
	Košický	48,6 %	34,9 %	16,5 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	40,8 %	37,2 %	22,0 %
	MSP - právnické osoby	48,9 %	37,9 %	13,2 %

Povinnosť vyplňať časté, rozsiahle a neprehľadné podania pre finančnú správu, v prieskume deklarovali predovšetkým malé podniky (50,0 %), podnikatelia pôsobiaci v oblasti priemyslu (58,6 %) a pôdohospodárstva (57,9 %), firmy so sídlom v Nitrianskom kraji (50,9 %), resp. Košickom kraji (50,5 %).

Tabuľka 20 **Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Finančná správa**

Riadkové %	Kategória	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	46,1 %	35,9 %	18,0 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	44,9 %	35,9 %	19,3 %
	Malý podnik (10-49)	50,0 %	34,0 %	16,0 %
	Stredný podnik (50-249)	47,0 %	40,0 %	13,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	57,9 %	36,8 %	5,3 %
	Priemysel	58,6 %	27,3 %	14,1 %
	Stavebníctvo	33,8 %	39,6 %	26,6 %
	Obchod	47,6 %	35,3 %	17,1 %
	Ubytovanie a stravovanie	45,7 %	37,1 %	17,1 %
	Doprava, informácie	49,0 %	35,0 %	16,0 %
	Obchodné služby	42,4 %	39,9 %	17,7 %
	Ostatné služby	50,0 %	28,4 %	21,6 %
Kraj sídla	Bratislavský	47,4 %	34,7 %	17,9 %
	Trnavský	45,7 %	38,3 %	16,0 %
	Nitriansky	50,9 %	31,5 %	17,6 %
	Trenčiansky	43,8 %	40,0 %	16,3 %
	Banskobystrický	44,0 %	38,5 %	17,6 %
	Žilinský	43,4 %	36,1 %	20,5 %
	Prešovský	40,5 %	37,8 %	21,6 %
	Košický	50,5 %	33,9 %	15,6 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	42,4 %	34,0 %	23,6 %
	MSP - právnické osoby	47,3 %	36,5 %	16,1 %

Inštitúcie poskytujúce dotácie, resp. rozhodujúce o eurofondoch zaťažujú svojimi zbytočnými podaniami predovšetkým stredné podniky (51,0 %), podnikateľov z odvetvia priemysel (53,9 %), subjekty so sídlom v Nitrianskom kraji (48,1 %) a respondentov MSP právnické osoby (46,7 %).

Tabuľka 21 **Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Inštitúcia poskytujúca dotácie, resp. rozhodujúca o eurofondoch**

Riadkové %	Kategória	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	43,7 %	15,5 %	40,8 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	40,7 %	15,6 %	43,7 %
	Malý podnik (10-49)	50,5 %	17,5 %	32,0 %
	Stredný podnik (50-249)	51,0 %	11,0 %	38,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	47,4 %	15,8 %	36,8 %
	Priemysel	53,9 %	13,3 %	32,8 %
	Stavebníctvo	48,2 %	13,7 %	38,1 %
	Obchod	35,3 %	14,7 %	50,0 %
	Ubytovanie a stravovanie	34,3 %	22,9 %	42,9 %
	Doprava, informácie	38,0 %	17,0 %	45,0 %
	Obchodné služby	44,6 %	16,8 %	38,6 %
	Ostatné služby	43,2 %	13,5 %	43,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	43,9 %	17,9 %	38,2 %
	Trnavský	43,6 %	16,0 %	40,4 %
	Nitriansky	48,1 %	14,8 %	37,0 %
	Trenčiansky	42,5 %	6,3 %	51,2 %
	Banskobystrický	41,8 %	20,9 %	37,4 %
	Žilinský	44,3 %	12,3 %	43,4 %
	Prešovský	47,7 %	13,5 %	38,7 %
	Košický	36,7 %	17,4 %	45,9 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	34,8 %	19,2 %	46,0 %
	MSP - právnické osoby	46,7 %	14,3 %	39,1 %

Povinnosť zasielať zbytočné podania Štatistickému úradu SR v prieskume deklarovali predovšetkým zástupcovia malých podnikov (49,0 %), subjekty z odvetvia doprava, informácie (49,0 %), so sídlom v Bratislavskom kraji (47,0 %) a MSP právnické osoby (46,0 %).

Tabuľka 22 **Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Štatistický úrad SR**

Riadkové %	Kategória	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	41,3 %	34,6 %	24,1 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	38,4 %	35,0 %	26,6 %
	Malý podnik (10-49)	49,0 %	34,5 %	16,5 %
	Stredný podnik (50-249)	46,0 %	32,0 %	22,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	42,1 %	36,8 %	21,1 %
	Priemysel	42,2 %	41,4 %	16,4 %
	Stavebníctvo	41,0 %	25,2 %	33,8 %
	Obchod	37,6 %	35,9 %	26,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	31,4 %	42,9 %	25,7 %
	Doprava, informácie	49,0 %	25,0 %	26,0 %
	Obchodné služby	44,0 %	34,5 %	21,5 %
	Ostatné služby	31,1 %	45,9 %	23,0 %
Kraj sídla	Bratislavský	47,0 %	32,6 %	20,4 %
	Trnavský	33,0 %	40,4 %	26,6 %
	Nitriansky	41,7 %	37,0 %	21,3 %
	Trenčiansky	40,0 %	28,7 %	31,3 %
	Banskobystrický	37,4 %	39,6 %	23,1 %
	Žilinský	36,1 %	36,1 %	27,9 %
	Prešovský	42,3 %	29,7 %	27,9 %
	Košický	42,2 %	35,8 %	22,0 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	27,2 %	37,2 %	35,6 %
	MSP - právnické osoby	46,0 %	33,7 %	20,3 %

Negatívne skúsenosti s vyplňaním zbytočných podaní pre Zdravotnú poisťovňu uvádzali v prieskume najčastejšie stredné podniky (34,0 %), subjekty z oblasti ostatné služby (37,8 %), so sídlom v Nitrianskom kraji (38,9 %) a podnikajúce MSP ako právnické osoby (32,3 %).

Tabuľka 23 **Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Zdravotná poisťovňa**

Riadkové %	Kategória	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	30,4 %	56,0 %	13,6 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	29,1 %	55,6 %	15,3 %
	Malý podnik (10-49)	33,0 %	55,5 %	11,5 %
	Stredný podnik (50-249)	34,0 %	60,0 %	6,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	31,6 %	55,3 %	13,2 %
	Priemysel	25,8 %	64,1 %	10,2 %
	Stavebníctvo	23,7 %	60,4 %	15,8 %
	Obchod	31,2 %	57,6 %	11,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	31,4 %	54,3 %	14,3 %
	Doprava, informácie	28,0 %	58,0 %	14,0 %
	Obchodné služby	33,5 %	50,3 %	16,1 %
	Ostatné služby	37,8 %	52,7 %	9,5 %
Kraj sídla	Bratislavský	30,9 %	54,7 %	14,4 %
	Trnavský	31,9 %	55,3 %	12,8 %
	Nitriansky	38,9 %	52,8 %	8,3 %
	Trenčiansky	26,3 %	57,5 %	16,3 %
	Banskobystrický	29,7 %	60,4 %	9,9 %
	Žilinský	29,5 %	54,1 %	16,4 %
	Prešovský	22,5 %	61,3 %	16,2 %
	Košický	32,1 %	55,0 %	12,8 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	24,8 %	55,6 %	19,6 %
	MSP - právnické osoby	32,3 %	56,1 %	11,6 %

Problémy s vyplňaním zbytočných podaní pre mestské a obecné úrady uvádzali v porovnaní s celoslovenskou hodnotou častejšie zástupcovia malých podnikov (26,0 %), firmy z odvetvia ubytovanie a stravovanie (31,4 %) a so sídlom v Prešovskom kraji (24,3 %).

Tabuľka 24 **Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplniť zbytočné podania? Mestský/obecný úrad**

Riadkové %	Kategória	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	20,3 %	58,3 %	21,4 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	18,9 %	57,1 %	24,0 %
	Malý podnik (10-49)	26,0 %	59,0 %	15,0 %
	Stredný podnik (50-249)	19,0 %	65,0 %	16,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	18,4 %	57,9 %	23,7 %
	Priemysel	19,5 %	59,4 %	21,1 %
	Stavebníctvo	20,1 %	57,6 %	22,3 %
	Obchod	18,8 %	56,5 %	24,7 %
	Ubytovanie a stravovanie	31,4 %	48,6 %	20,0 %
	Doprava, informácie	12,0 %	59,0 %	29,0 %
	Obchodné služby	22,8 %	57,3 %	19,9 %
	Ostatné služby	21,6 %	70,3 %	8,1 %
Kraj sídla	Bratislavský	18,9 %	62,8 %	18,2 %
	Trnavský	22,3 %	54,3 %	23,4 %
	Nitriansky	21,3 %	63,0 %	15,7 %
	Trenčiansky	20,0 %	60,0 %	20,0 %
	Banskobystrický	20,9 %	56,0 %	23,1 %
	Žilinský	17,2 %	59,0 %	23,8 %
	Prešovský	24,3 %	45,9 %	29,7 %
	Košický	20,2 %	57,8 %	22,0 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	16,0 %	56,0 %	28,0 %
	MSP - právnické osoby	21,7 %	59,1 %	19,2 %

Negatívne skúsenosti s vyplňaním zbytočných podaní pre okresný úrad vyjadrili predovšetkým malé podniky (17,5 %) a zástupcovia firiem pôsobiach v odvetví stavebníctvo (24,5 %), so sídlom v Prešovskom kraji (21,6 %) a Trnavskom kraji (21,3 %), viac to boli MSP PO (18,3 %).

Tabuľka 25 **Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Okresný úrad a okresný úrad v sídle kraja**

Riadkové %	Katégória	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	17,1 %	51,5 %	31,4 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	17,0 %	51,0 %	32,0 %
	Malý podnik (10-49)	17,5 %	54,0 %	28,5 %
	Stredný podnik (50-249)	17,0 %	50,0 %	33,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	15,8 %	60,5 %	23,7 %
	Priemysel	14,8 %	50,8 %	34,4 %
	Stavebníctvo	24,5 %	41,0 %	34,5 %
	Obchod	16,5 %	50,0 %	33,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	68,6 %	25,7 %
	Doprava, informácie	9,0 %	58,0 %	33,0 %
	Obchodné služby	18,4 %	51,3 %	30,4 %
	Ostatné služby	20,3 %	55,4 %	24,3 %
Kraj sídla	Bratislavský	16,5 %	53,7 %	29,8 %
	Trnavský	21,3 %	53,2 %	25,5 %
	Nitriansky	18,5 %	49,1 %	32,4 %
	Trenčiansky	16,3 %	48,8 %	35,0 %
	Banskobystrický	15,4 %	53,8 %	30,8 %
	Žilinský	13,1 %	50,0 %	36,9 %
	Prešovský	21,6 %	44,1 %	34,2 %
	Košický	15,6 %	56,0 %	28,4 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	13,6 %	49,2 %	37,2 %
	MSP - právnické osoby	18,3 %	52,3 %	29,5 %

Zbytočné podania pre registrový súd v prieskume najčastejšie uvádzali stredné podniky (19,0 %), podnikateľské subjekty z odvetvia stavebníctvo (22,3 %), firmy so sídlom v Trnavskom (20,2 %) a Bratislavskom kraji (19,3 %).

Tabuľka 26 **Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplniť zbytočné podania? Registrový súd**

Riadkové %	Kategória	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	16,5 %	32,8 %	50,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	15,6 %	32,0 %	52,4 %
	Malý podnik (10-49)	18,5 %	38,0 %	43,5 %
	Stredný podnik (50-249)	19,0 %	28,0 %	53,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	15,8 %	52,6 %	31,6 %
	Priemysel	21,1 %	29,7 %	49,2 %
	Stavebníctvo	22,3 %	14,4 %	63,3 %
	Obchod	11,2 %	35,9 %	52,9 %
	Ubytovanie a stravovanie	17,1 %	37,1 %	45,7 %
	Doprava, informácie	10,0 %	37,0 %	53,0 %
	Obchodné služby	17,4 %	33,2 %	49,4 %
	Ostatné služby	14,9 %	45,9 %	39,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	19,3 %	35,4 %	45,3 %
	Trnavský	20,2 %	22,3 %	57,4 %
	Nitriansky	13,9 %	37,0 %	49,1 %
	Trenčiansky	18,8 %	28,7 %	52,5 %
	Banskobystrický	9,9 %	34,1 %	56,0 %
	Žilinský	14,8 %	32,8 %	52,5 %
	Prešovský	18,0 %	28,8 %	53,2 %
	Košický	12,8 %	36,7 %	50,5 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	14,8 %	22,4 %	62,8 %
	MSP - právnické osoby	17,1 %	36,3 %	46,7 %

Samosprávny kraj „zaťažuje“ svojimi podaniami najmä malé podniky (16,5 %), ďalej firmy z odvetvia stavebníctvo (16,5 %), resp. ostatné služby (16,2 %), najmä z Nitrianskeho kraja (16,7 %) a respondentov MSP PO (14,0 %).

Tabuľka 27 **Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Samosprávny kraj**

Riadkové %	Kategória	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	12,6 %	55,1 %	32,3 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	11,6 %	52,9 %	35,6 %
	Malý podnik (10-49)	16,5 %	61,5 %	22,0 %
	Stredný podnik (50-249)	12,0 %	58,0 %	30,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9 %	57,9 %	34,2 %
	Priemysel	8,6 %	53,9 %	37,5 %
	Stavebníctvo	16,5 %	48,9 %	34,5 %
	Obchod	11,8 %	53,5 %	34,7 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	71,4 %	22,9 %
	Doprava, informácie	11,0 %	56,0 %	33,0 %
	Obchodné služby	13,9 %	56,0 %	30,1 %
	Ostatné služby	16,2 %	58,1 %	25,7 %
Kraj sídla	Bratislavský	12,3 %	59,3 %	28,4 %
	Trnavský	14,9 %	53,2 %	31,9 %
	Nitriansky	16,7 %	54,6 %	28,7 %
	Trenčiansky	12,5 %	53,8 %	33,8 %
	Banskobystrický	11,0 %	54,9 %	34,1 %
	Žilinský	10,7 %	53,3 %	36,1 %
	Prešovský	12,6 %	48,6 %	38,7 %
	Košický	11,0 %	56,0 %	33,0 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	8,4 %	47,6 %	44,0 %
	MSP - právnické osoby	14,0 %	57,6 %	28,4 %

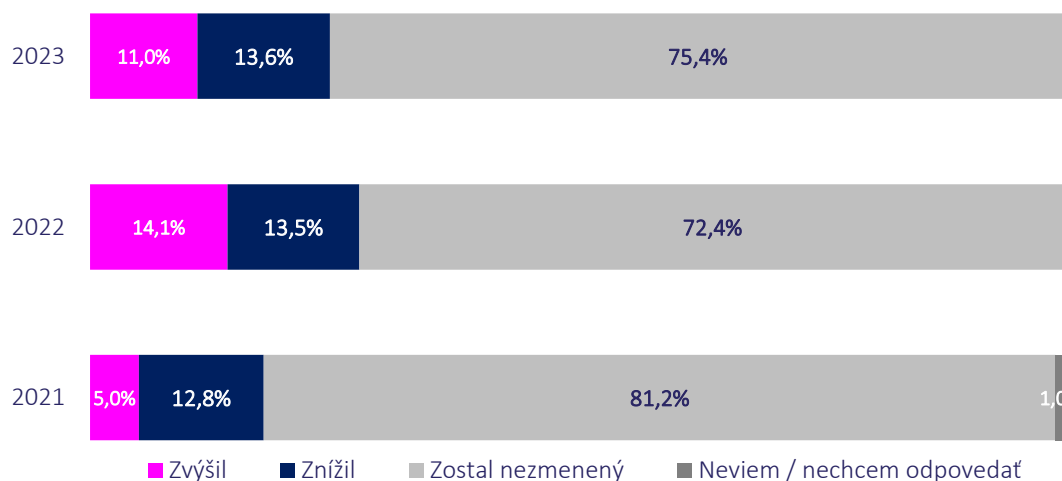
3. ĽUDSKÉ ZDROJE

3.1. Ako sa vyvíjala zamestnanosť vo Vašej firme počas roka 2023? Počet zamestnancov sa:

U troch štvrtín zostal počet zamestnancov nezmenený (75,4 %) a u 13,6 % podnikateľov sa počet zamestnancov z dôvodu kríz, znížil. Podnikateľov, ktorí zaznamenali zvýšenie zamestnanosti bolo podľa prieskumu o niečo menej ako zníženie zamestnanosti (11,0 %).

Graf 13 Ako sa vyvíjala zamestnanosť vo Vašej firme počas roka 2023/2022/2021

Ako sa vyvíjala zamestnanosť vo Vašej firme počas roka 2023? Počet zamestnancov sa:

N=1000 respondentov

Nutnosť prepúšťania najviac zasiahla malých podnikateľov (18,0 %), ďalej firmy v sektore pôdohospodárstvo (23,7 %) a ubytovanie a stravovanie (17,1 %), v Košickom (18,3 %) a Banskobystrickom (15,4 %) kraji, MSP právnické osoby (14,1 %). Najviac sa **zvýšila zamestnanosť** u stredných podnikateľov (14,0 %), v sektore pôdohospodárstvo (21,1 %), v Košickom kraji (14,7 %), či u podnikateľov podnikajúcich ako právnické osoby (12,7 %).

Tabuľka 28 Ako sa vyvíjala zamestnanosť vo Vašej firme počas roka 2023

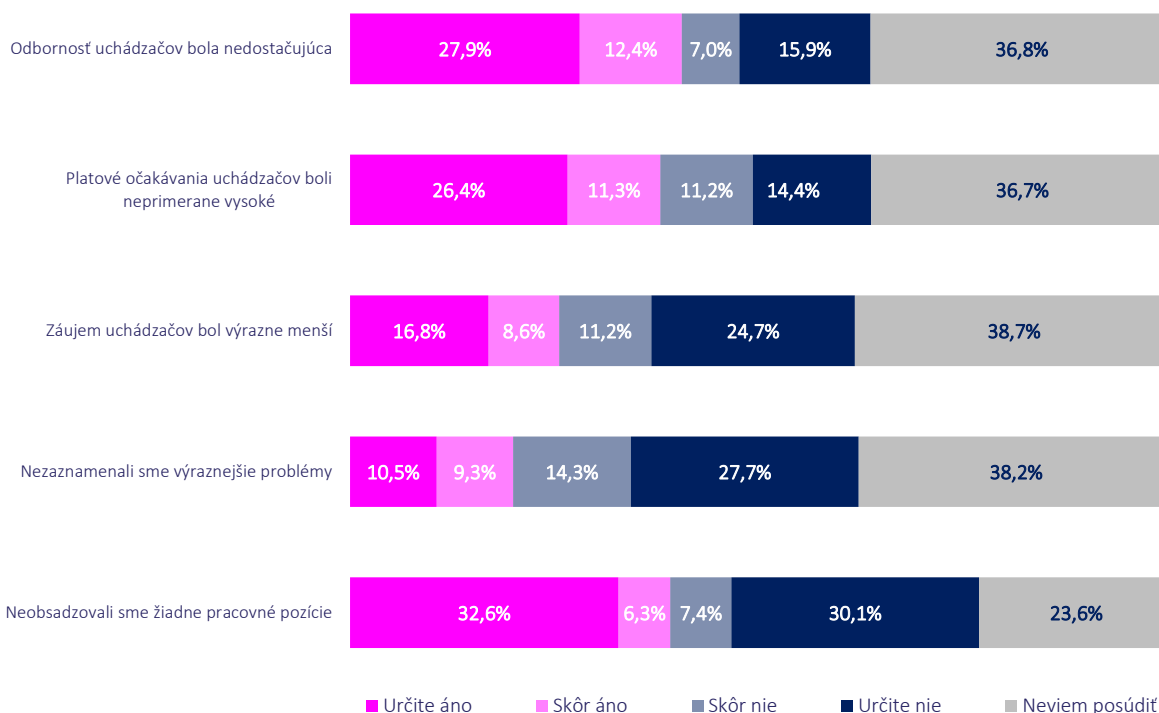
Riadkové %	Katégória	Zvýšil	Znížil	Zostal nezmenený
Celková vzorka	1000 respondentov	11,0 %	13,6 %	75,4 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	10,1 %	12,7 %	77,1 %
	Malý podnik (10-49)	12,5 %	18,0 %	69,5 %
	Stredný podnik (50-249)	14,0 %	11,0 %	75,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	21,1 %	23,7 %	55,3 %
	Priemysel	8,6 %	14,8 %	76,6 %
	Stavebníctvo	8,6 %	14,4 %	77,0 %
	Obchod	12,4 %	11,8 %	75,9 %
	Ubytovanie a stravovanie	11,4 %	17,1 %	71,4 %
	Doprava, informácie	11,0 %	15,0 %	74,0 %
	Obchodné služby	11,1 %	11,1 %	77,8 %
	Ostatné služby	10,8 %	16,2 %	73,0 %
Kraj sídla	Bratislavský	13,0 %	13,7 %	73,3 %
	Trnavský	10,6 %	12,8 %	76,6 %
	Nitriansky	5,6 %	12,0 %	82,4 %
	Trenčiansky	13,8 %	8,8 %	77,5 %
	Banskobystrický	6,6 %	15,4 %	78,0 %
	Žilinský	11,5 %	13,1 %	75,4 %
	Prešovský	9,0 %	13,5 %	77,5 %
	Košický	14,7 %	18,3 %	67,0 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	6,0 %	12,0 %	82,0 %
	MSP - právnické osoby	12,7 %	14,1 %	73,2 %

3.2. Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest počas tohto roka výraznejšie problémy ako v predchádzajúcich rokoch?

V období roka 2023 podnikatelia MSP zaznamenali pri obsadzovaní pracovných miest nedostatočnú odbornosť uchádzačov (40,3 %). Platové očakávania u 37,7 % uchádzačov boli neprimerane vysoké. Štvrtina MSP (25,4 %) zaznamenala výrazne nižší záujem uchádzačov. Päťina MSP nezaznamenala výraznejšie problémy pri obsadzovaní pracovných miest (19,8 %). 38,9 % MSP neobsadzovala žiadne pracovné pozície.

Graf 14 Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest výrazné problémy

Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest počas tohto roka výraznejšie problémy ako v predchádzajúcich rokoch?

N=1000 respondentov

Nedostatočnú odbornosť preukazovali uchádzači u malých podnikov (53,0 %), v sektore pôdohospodárstvo (65,8 %) a ubytovanie a stravovanie (51,4 %), predovšetkým v Košickom kraji (49,5 %) a Trnavskom kraji (43,7 %), MSP podnikajúcich ako právnické osoby (43,2 %). **Odbornosť bola dostatočná** u mikropodnikov (24,4 %), predovšetkým v sektore stavebníctvo (25,9 %), z Prešovského kraja (29,7 %).

Tabuľka 29 Obsadzovanie pracovných miest? - Odbornosť uchádzačov bola nedostačujúca

Riadkové %	Kategória	Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	Neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	27,9 %	12,4 %	7,0 %	15,9 %	36,8 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	25,3 %	10,3 %	7,1 %	17,3 %	40,0 %
	Malý podnik (10-49)	34,0 %	19,0 %	7,0 %	11,5 %	28,5 %
	Stredný podnik (50-249)	34,0 %	14,0 %	6,0 %	15,0 %	31,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	47,4 %	18,4 %	2,6 %	15,8 %	15,8 %
	Priemysel	26,6 %	10,2 %	9,4 %	15,6 %	38,3 %
	Stavebníctvo	28,1 %	8,6 %	4,3 %	21,6 %	37,4 %
	Obchod	23,5 %	14,1 %	8,8 %	15,3 %	38,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	34,3 %	17,1 %	8,6 %	11,4 %	28,6 %
	Doprava, informácie	30,0 %	13,0 %	7,0 %	9,0 %	41,0 %
	Obchodné služby	26,3 %	12,3 %	6,6 %	16,5 %	38,3 %
	Ostatné služby	31,1 %	13,5 %	6,8 %	16,2 %	32,4 %
Kraj sídla	Bratislavský	27,0 %	14,7 %	5,6 %	18,6 %	34,0 %
	Trnavský	30,9 %	12,8 %	8,5 %	17,0 %	30,9 %
	Nitriansky	27,8 %	11,1 %	5,6 %	15,7 %	39,8 %
	Trenčiansky	20,0 %	13,8 %	8,8 %	16,3 %	41,3 %
	Banskobystrický	28,6 %	7,7 %	5,5 %	15,4 %	42,9 %
	Žilinský	28,7 %	11,5 %	8,2 %	10,7 %	41,0 %
	Prešovský	22,5 %	11,7 %	10,8 %	18,9 %	36,0 %
	Košický	37,6 %	11,9 %	5,5 %	11,0 %	33,9 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	21,6 %	10,0 %	4,8 %	12,4 %	51,2 %
	MSP - právnické osoby	30,0 %	13,2 %	7,7 %	17,1 %	32,0 %

U 43,5 % malých podnikov boli platové očakávania neprimerané vysoké, ďalej najmä v sektore pôdohospodárstvo (52,7 %), z Bratislavského kraja (41,1). Naopak u 30,5 % stredných podnikov, ďalej hlavne u firiem v sektore obchodné služby (30,3 %) boli platobné očakávania v poriadku, ďalej najmä u firiem z Košického (30,3 %), resp. Trenčianskeho (30,1 %) kraja.

Tabuľka 30 **Obsadzovanie pracovných miest? - Platové očakávania uchádzačov boli neprímerane vysoké**

Riadkové %	Katégoria	Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	Neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	26,4 %	11,3 %	11,2 %	14,4 %	36,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	24,7 %	10,9 %	9,9 %	13,7 %	40,9 %
	Malý podnik (10-49)	31,0 %	12,5 %	15,5 %	15,0 %	26,0 %
	Stredný podnik (50-249)	29,0 %	12,0 %	12,0 %	18,0 %	29,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	39,5 %	13,2 %	7,9 %	21,1 %	18,4 %
	Priemysel	29,7 %	11,7 %	8,6 %	12,5 %	37,5 %
	Stavebníctvo	29,5 %	8,6 %	6,5 %	15,8 %	39,6 %
	Obchod	22,9 %	12,9 %	15,3 %	13,5 %	35,3 %
	Ubytovanie a stravovanie	31,4 %	14,3 %	14,3 %	11,4 %	28,6 %
	Doprava, informácie	28,0 %	14,0 %	7,0 %	11,0 %	40,0 %
	Obchodné služby	21,2 %	9,8 %	14,2 %	16,1 %	38,6 %
	Ostatné služby	33,8 %	12,2 %	8,1 %	12,2 %	33,8 %
Kraj sídla	Bratislavský	28,1 %	13,0 %	11,6 %	13,3 %	34,0 %
	Trnavský	25,5 %	10,6 %	12,8 %	13,8 %	37,2 %
	Nitriansky	26,9 %	12,0 %	12,0 %	15,7 %	33,3 %
	Trenčiansky	20,0 %	11,3 %	13,8 %	16,3 %	38,8 %
	Banskobystrický	26,4 %	11,0 %	7,7 %	12,1 %	42,9 %
	Žilinský	25,4 %	9,8 %	10,7 %	11,5 %	42,6 %
	Prešovský	27,0 %	9,9 %	9,9 %	15,3 %	37,8 %
	Košický	27,5 %	10,1 %	11,0 %	19,3 %	32,1 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	19,6 %	7,6 %	7,2 %	13,2 %	52,4 %
	MSP - právnické osoby	28,7 %	12,5 %	12,5 %	14,8 %	31,5 %

Najmä u 40,0 % malých a stredných podnikov nebol záujem uchádzačov výrazne menší, ďalej predovšetkým v sektore pôdohospodárstva (42,1 %), z Trnavského kraja (50,0 %), MSP PO (38,8 %). Nižší záujem sme zaznamenali u uchádzačov v sektore pôdohospodárstvo (39,4 %), v Košickom kraji (30,3 %), MSP PO (27,6 %).

Tabuľka 31 Obsadzovanie pracovných miest? - Záujem uchádzačov bol výrazne menší

Riadkové %	Kategória	Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	Neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	16,8 %	8,6 %	11,2 %	24,7 %	38,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	16,7 %	6,7 %	9,3 %	24,9 %	42,4 %
	Malý podnik (10-49)	17,0 %	13,0 %	15,5 %	24,5 %	30,0 %
	Stredný podnik (50-249)	17,0 %	13,0 %	16,0 %	24,0 %	30,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	28,9 %	10,5 %	10,5 %	31,6 %	18,4 %
	Priemysel	14,1 %	8,6 %	10,2 %	27,3 %	39,8 %
	Stavebníctvo	16,5 %	6,5 %	10,8 %	25,2 %	41,0 %
	Obchod	13,5 %	6,5 %	16,5 %	22,4 %	41,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	25,7 %	11,4 %	8,6 %	22,9 %	31,4 %
	Doprava, informácie	17,0 %	9,0 %	12,0 %	24,0 %	38,0 %
	Obchodné služby	14,9 %	9,8 %	9,2 %	26,3 %	39,9 %
	Ostatné služby	27,0 %	9,5 %	10,8 %	16,2 %	36,5 %
Kraj sídla	Bratislavský	13,3 %	11,2 %	11,9 %	25,6 %	37,9 %
	Trnavský	8,5 %	9,6 %	12,8 %	37,2 %	31,9 %
	Nitriansky	22,2 %	9,3 %	7,4 %	25,9 %	35,2 %
	Trenčiansky	21,3 %	3,8 %	8,8 %	21,3 %	45,0 %
	Banskobystrický	20,9 %	6,6 %	6,6 %	24,2 %	41,8 %
	Žilinský	16,4 %	7,4 %	13,9 %	18,9 %	43,4 %
	Prešovský	14,4 %	9,0 %	12,6 %	24,3 %	39,6 %
	Košický	23,9 %	6,4 %	12,8 %	20,2 %	36,7 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	14,4 %	4,4 %	8,0 %	19,2 %	54,0 %
	MSP - právnické osoby	17,6 %	10,0 %	12,3 %	26,5 %	33,6 %

Výrazné problémy pri obsadzovaní pracovných miest sa zaznamenali predovšetkým u malých podnikov, v sektore ubytovania a stravovanie (31,4 %), najmä v Košickom (26,6 %), resp. Trenčianskom (26,3 %) kraji. Výrazne problémy sa nezaznamenali u malých podnikov (48,0 %), v sektore pôdohospodárstva (60,6 %), z Trnavského kraja (51,0 %), MSP PO (44,8 %).

Tabuľka 32 Obsadzovanie pracovných miest? - Nezaznamenali sme výraznejšie problémy

Riadkové %	Kategória	Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	Neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	10,5 %	9,3 %	14,3 %	27,7 %	38,2 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	9,7 %	7,7 %	12,1 %	28,0 %	42,4 %
	Malý podnik (10-49)	13,5 %	13,5 %	23,0 %	25,0 %	25,0 %
	Stredný podnik (50-249)	10,0 %	12,0 %	12,0 %	31,0 %	35,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9 %	7,9 %	13,2 %	47,4 %	23,7 %
	Priemysel	7,0 %	8,6 %	18,0 %	29,7 %	36,7 %
	Stavebníctvo	7,9 %	10,1 %	9,4 %	28,8 %	43,9 %
	Obchod	12,4 %	9,4 %	15,3 %	24,1 %	38,8 %
	Ubytovanie a stravovanie	17,1 %	14,3 %	11,4 %	28,6 %	28,6 %
	Doprava, informácie	10,0 %	11,0 %	18,0 %	21,0 %	40,0 %
	Obchodné služby	11,1 %	8,5 %	14,6 %	27,8 %	38,0 %
	Ostatné služby	13,5 %	8,1 %	10,8 %	28,4 %	39,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	10,2 %	10,2 %	16,1 %	28,8 %	34,7 %
	Trnavský	8,5 %	7,4 %	19,1 %	31,9 %	33,0 %
	Nitriansky	10,2 %	9,3 %	9,3 %	29,6 %	41,7 %
	Trenčiansky	10,0 %	16,3 %	7,5 %	25,0 %	41,3 %
	Banskobystrický	8,8 %	5,5 %	17,6 %	24,2 %	44,0 %
	Žilinský	10,7 %	8,2 %	15,6 %	21,3 %	44,3 %
	Prešovský	9,0 %	7,2 %	11,7 %	32,4 %	39,6 %
	Košický	16,5 %	10,1 %	13,8 %	26,6 %	33,0 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	8,8 %	6,4 %	8,4 %	25,2 %	51,2 %
	MSP - právnické osoby	11,1 %	10,3 %	16,3 %	28,5 %	33,9 %

Žiadne pracovné miesta neobsadzovali skôr malé podniky (48,5 %), v sektore obchodné služby (41,4 %), resp. doprava, informácie (41,0 %), z Bratislavského kraja (42,8 %), MSP FO (40,0 %). Pracovné miesta určite obsadzovali stredné podniky (36,0 %), v sektore ubytovanie a stravovanie (37,1 %), z Košického kraja (41,3 %), MSP PO (32,1 %)

Tabuľka 33 **Obsadzovanie pracovných miest? - Neobsadzovali sme žiadne pracovné pozície**

Riadkové %	Kategória	Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	Neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	32,6 %	6,3 %	7,4 %	30,1 %	23,6 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	32,0 %	5,3 %	7,0 %	29,9 %	25,9 %
	Malý podnik (10-49)	38,5 %	10,0 %	7,5 %	28,0 %	16,0 %
	Stredný podnik (50-249)	25,0 %	6,0 %	10,0 %	36,0 %	23,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	23,7 %	10,5 %	10,5 %	34,2 %	21,1 %
	Priemysel	33,6 %	4,7 %	8,6 %	31,3 %	21,9 %
	Stavebníctvo	28,8 %	5,8 %	7,9 %	28,1 %	29,5 %
	Obchod	30,6 %	7,6 %	9,4 %	29,4 %	22,9 %
	Ubytovanie a stravovanie	28,6 %	11,4 %	2,9 %	37,1 %	20,0 %
	Doprava, informácie	35,0 %	6,0 %	6,0 %	32,0 %	21,0 %
	Obchodné služby	35,1 %	6,3 %	6,0 %	29,4 %	23,1 %
	Ostatné služby	35,1 %	2,7 %	8,1 %	28,4 %	25,7 %
Kraj sídla	Bratislavský	35,4 %	7,4 %	9,8 %	26,0 %	21,4 %
	Trnavský	28,7 %	5,3 %	7,4 %	33,0 %	25,5 %
	Nitriansky	35,2 %	7,4 %	5,6 %	26,9 %	25,0 %
	Trenčiansky	28,7 %	1,3 %	7,5 %	35,0 %	27,5 %
	Banskobystrický	27,5 %	6,6 %	7,7 %	29,7 %	28,6 %
	Žilinský	34,4 %	6,6 %	4,1 %	32,8 %	22,1 %
	Prešovský	36,0 %	6,3 %	9,9 %	24,3 %	23,4 %
	Košický	27,5 %	6,4 %	3,7 %	41,3 %	21,1 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	35,6 %	4,4 %	5,6 %	24,0 %	30,4 %
	MSP - právnické osoby	31,6 %	6,9 %	8,0 %	32,1 %	21,3 %

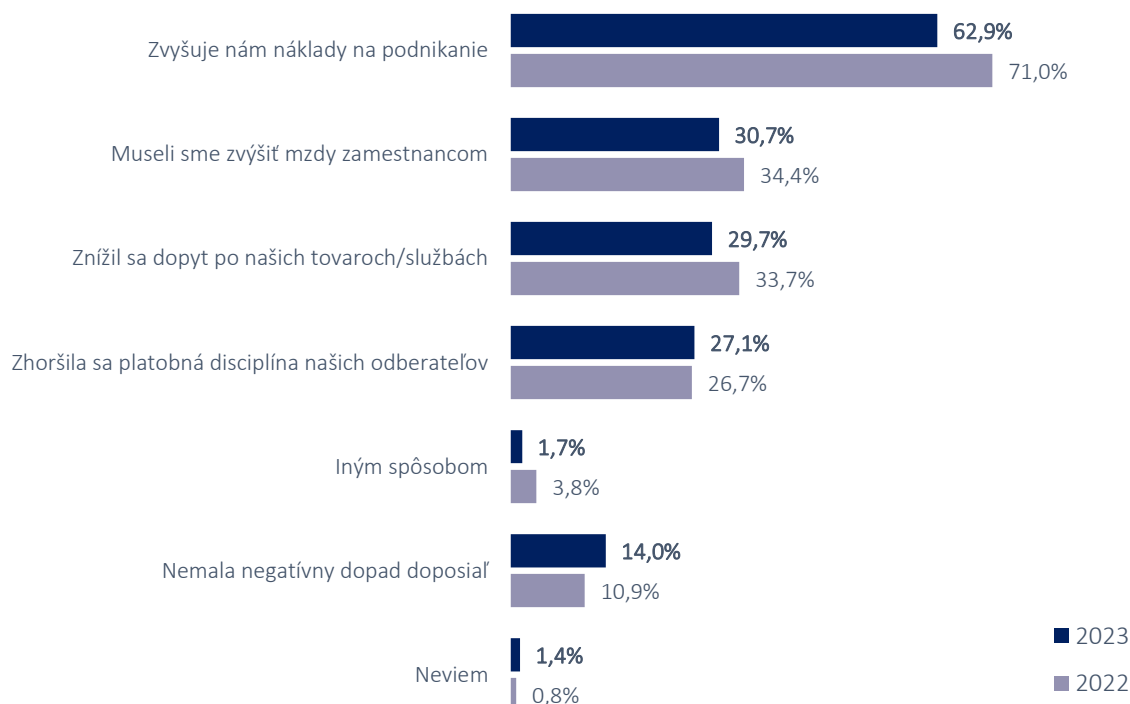
4. INFLÁCIA, ENERGETICKÉ VSTUPY

4.1. Ako sa prejavuje pretrvávajúca vysoká inflácia na podnikaní vašej firmy?

Väčšine MSP (62,9 %) vysoká inflácia zvyšuje náklady na podnikanie. Až 30,7 % malých a stredných podnikateľov muselo zvýšiť mzdy zamestnancom, naopak až tretine MSP (29,7 %) klesol dopyt po tovaroch/službách. U viac ako štvrtiny MSP (27,1 %) sa zhoršila platobná disciplína odberateľov a u 1,7 % sa vysoká miera inflácie prejavila iným spôsobom. Pre 14,0 % MSP nemala inflácia doposiaľ dopad. Najčastejšími inými odpoveďami boli: zvýšenie cien strojov a úroky na pôžičkách.

V medziročnom porovnaní 2022/2023 firmy v menšej miere pociťovali negatívne dopady vysokej inflácie. Znížilo sa zastúpenie firiem, ktorí deklarovali, že im inflácia zvyšuje náklady na podnikanie znížením o 8,1 percentuálneho bodu pri „zvyšuje nám náklady na podnikanie“, o 4 percentuálne body, kleslo aj zastúpenie firiem, ktoré tvrdili, že sa znížil dopyt po tovaroch/službách, o 3,7 percentuálneho body pri zvýšení miezd zamestnancom, o 2,1 percentuálneho bodu iným spôsobom. Narástlo zastúpenie respondentov, ktorí deklarovali, že vysoká inflácia nemala negatívny dopad doposiaľ (o 3,1 percentuálneho bodu) a zhoršila sa platobná disciplína (o 0,4 percentuálneho bodu). Zvýšil sa aj počet tých, čo nevedeli odpovedať (o 0,6 percentuálneho bodu).

Graf 15 Ako sa prejavuje pretrvávajúca vysoká inflácia na podnikaní vašej firmy? 2023/2022
Ako sa prejavuje pretrvávajúca vysoká inflácia na podnikaní vašej firmy?

N=1000 respondentov

Najviac firiem, kde **vysoká miera inflácie zvyšuje náklady na podnikanie** bolo medzi strednými podnikateľmi (70,0 %), ďalej v sektore pôdohospodárstvo (71,7 %) a doprava, informácie (70,0 %), prevažne z Banskobystrického kraja (69,2 %), podnikajúcich ako MSP FO (64,0 %).

Zvýšiť mzdy museli prevažne strední podnikatelia (39,0 %), najmä v sektore doprava, informácie (39,0 %), predovšetkým z Košického kraja (37,6 %), MSP PO (34,3 %).

Dopyt po tovaroch/službách sa znížil najmä u mikropodnikateľoch (29,9 %), hlavne v sektore ostatné služby (33,8 %), resp. doprava, informácie (32,0 %), najmä z Nitrianskeho (33,3 %) a Bratislavského kraja (32,3 %).

Platobná disciplína u odberateľov sa zhoršila najmä u malých podnikateľoch (30,0 %), podnikajúcich hlavne v sektore ostatné služby (35,1 %), predovšetkým zo Žilinského kraja (35,2 %).

Pre 15,1 % mikropodnikov nemala vysoká inflácia **negatívny dopad doposiaľ**, ďalej najmä podnikajúcich v sektore ubytovanie a stravovanie (28,6 %), hlavne z Prešovského kraja (18,9 %), resp. Trnavského kraja (18,1 %).

Tabuľka 34 Ako sa prejavuje pretrvávajúca vysoká inflácia na podnikaní vašej firmy?

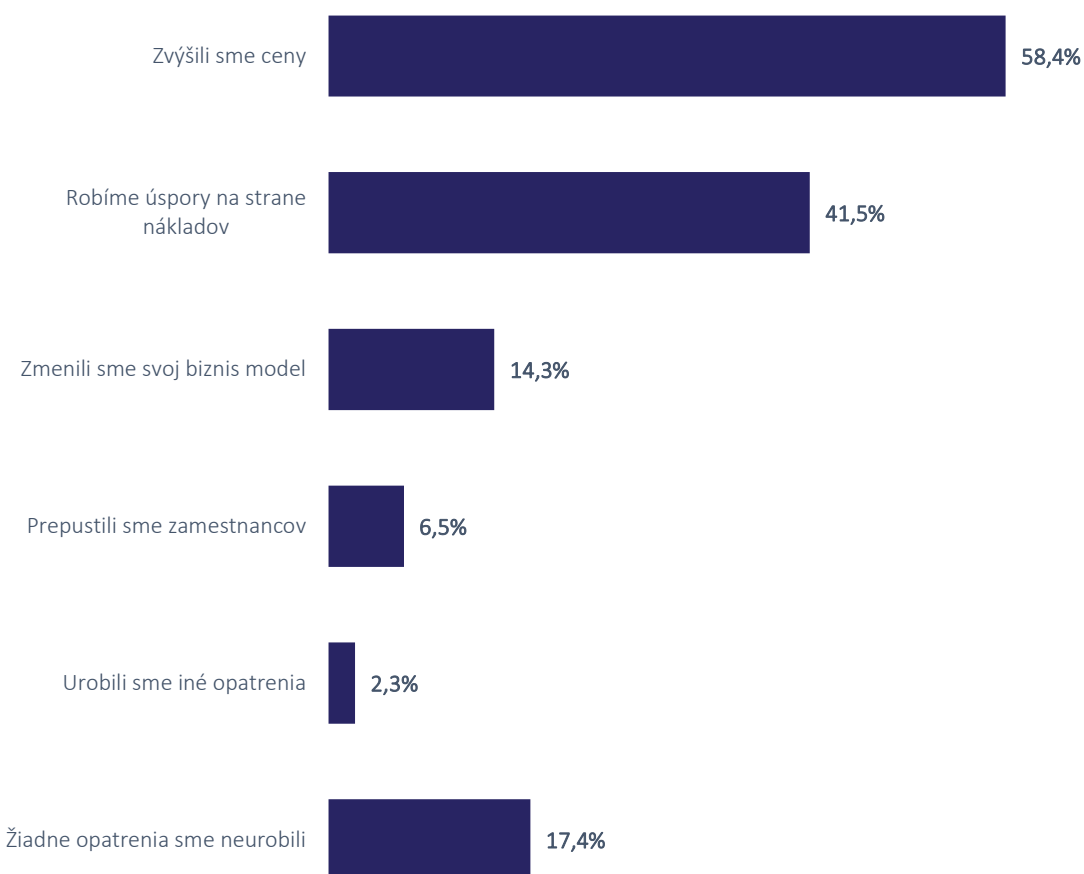
Riadkové %	Katégoria	Zvyšuje nám náklady na podnikanie	Museli sme zvýšiť mzdy zamestnancom	Znížil sa dopyt po našich tovaroch/službách	Zhoršila sa platobná disciplína našich odberateľov	Iným spôsobom	Nemala negatívny dopad doposiaľ	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	62,9 %	30,7 %	29,7 %	27,1 %	1,7 %	14,0 %	1,4 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	60,9 %	27,3 %	29,9 %	26,3 %	1,7 %	15,1 %	1,9 %
	Malý podnik (10-49)	66,5 %	38,5 %	29,5 %	30,0 %	2,0 %	13,0 %	0,5 %
	Stredný podnik (50-249)	70,0 %	39,0 %	29,0 %	27,0 %	1,0 %	8,0 %	0,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	71,1 %	26,3 %	26,3 %	21,1 %	0,0 %	7,9 %	0,0 %
	Priemysel	64,8 %	30,5 %	28,9 %	24,2 %	2,3 %	14,8 %	1,6 %
	Stavebníctvo	59,7 %	21,6 %	24,5 %	20,1 %	1,4 %	18,0 %	1,4 %
	Obchod	61,2 %	37,1 %	30,0 %	29,4 %	0,6 %	10,0 %	1,8 %
	Ubytovanie a stravovanie	54,3 %	17,1 %	20,0 %	17,1 %	0,0 %	28,6 %	2,9 %
	Doprava, informácie	70,0 %	39,0 %	32,0 %	30,0 %	3,0 %	18,0 %	1,0 %
	Obchodné služby	61,4 %	31,0 %	32,0 %	29,1 %	1,9 %	12,0 %	0,9 %
	Ostatné služby	66,2 %	29,7 %	33,8 %	35,1 %	2,7 %	13,5 %	2,7 %
Kraj sídla	Bratislavský	64,9 %	32,3 %	32,3 %	30,9 %	1,8 %	14,0 %	1,1 %
	Trnavský	63,8 %	28,7 %	31,9 %	21,3 %	4,3 %	18,1 %	0,0 %
	Nitriansky	54,6 %	25,9 %	33,3 %	24,1 %	1,9 %	11,1 %	1,9 %
	Trenčiansky	63,7 %	25,0 %	23,8 %	26,3 %	1,3 %	8,8 %	1,3 %
	Banskobystrický	69,2 %	29,7 %	30,8 %	20,9 %	0,0 %	11,0 %	1,1 %
	Žilinský	64,8 %	32,0 %	24,6 %	35,2 %	1,6 %	16,4 %	2,5 %
	Prešovský	59,5 %	29,7 %	26,1 %	21,6 %	1,8 %	18,9 %	3,6 %
	Košický	60,6 %	37,6 %	30,3 %	27,5 %	0,9 %	11,9 %	0,0 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	64,0 %	20,0 %	28,0 %	24,0 %	1,2 %	14,8 %	2,4 %
	MSP - právnické osoby	62,5 %	34,3 %	30,3 %	28,1 %	1,9 %	13,7 %	1,1 %

4.2. Opatrenia na vysporiadanie sa s vysokou mierou inflácie

Väčšina MSP (58,4 %) pre vysokú infláciu zvyšuje ceny. Až 41,5 % malých a stredných podnikateľov robí úsporu v nákladoch. 14,3 % MSP zmenilo svoj biznis model. Zamestnancov muselo prepustiť 6,5 % MSP. 2,3 % MSP urobilo iné opatrenia. Najčastejšími inými odpoveďami boli: zväčšujeme prevádzku, znížili pracovnú aktivitu. 17,4 % MSP neurobilo žiadne opatrenia.

Graf 16 Opatrenia na vysporiadanie sa s vysokou mierou inflácie

Aké opatrenia ste urobili na vysporiadanie sa s vysokou mierou inflácie za posledných 12 mesiacov?

N=1000 respondentov

Najviac firiem, kde **vysoká miera inflácie znamenala** zvýšenie cien bolo medzi malými a strednými podnikateľmi (60,0 %), v sektore doprava, informácie (66,0 %), predovšetkým z Bratislavského kraja (62,5 %), MSP PO (59,9 %).

Úspory na strane nákladov realizovali predovšetkým malé podniky (49,0 %), v sektore ostatné služby (44,6 %), z Bratislavského kraja (46,7 %). Biznis model zmenilo 19,0 % stredných

podnikov, ďalej najmä v sektore pôdohospodárstvo (21,1 %), z Nitrianskeho kraja (19,4 %). Prepustiť zamestnancov muselo 9,0 % stredných podnikov, v sektore ostatné služby (9,5 %). Iné opatrenia realizovalo 4,0 % stredných podnikov, ďalej firmy v sektore obchod (4,1 %), z Bratislavského kraja (3,9), najmä MSP PO (2,8 %). Žiadne opatrenia neurobili stredné podniky (18,0 %), v sektore stavebníctvo (23,7 %), z Prešovského kraja (25,2 %).

Tabuľka 35 Opatrenia na vysporiadanie sa s vysokou mierou inflácie

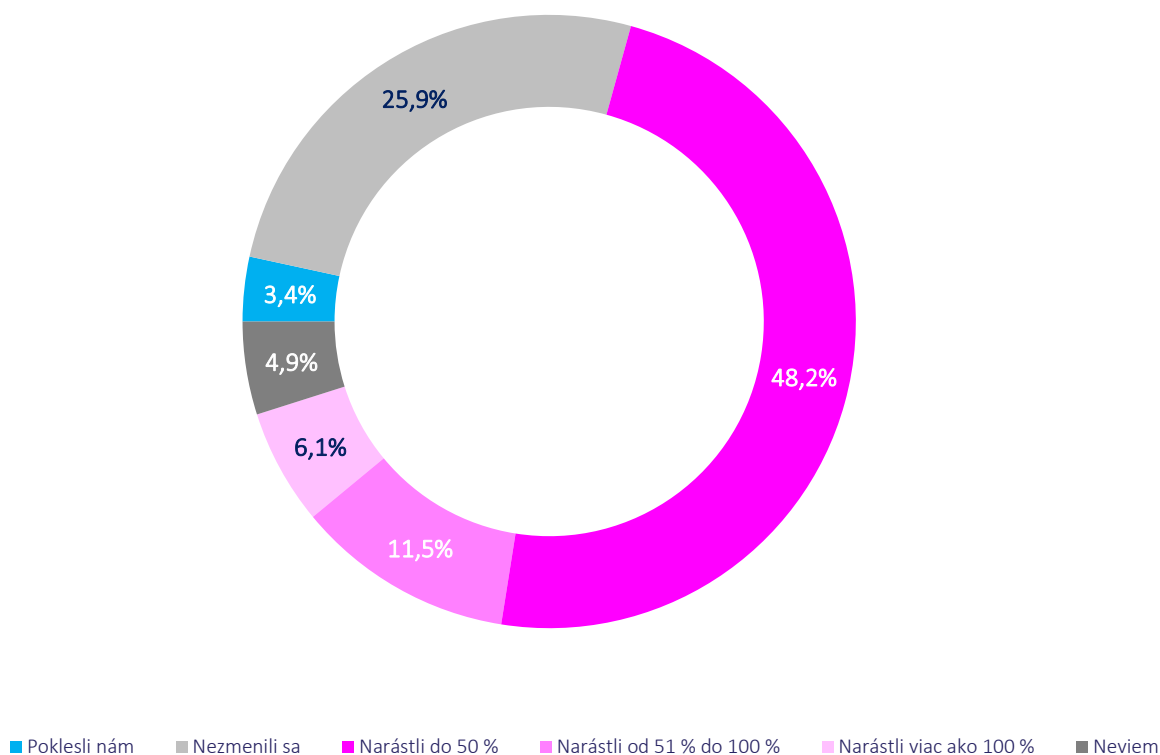
Riadkové %	Kategória	Zvýšili sme ceny	Robíme úspory na strane nákladov	Zmenili sme svoj biznis model	Prepustili sme zamestnancov	Urobili sme iné opatrenia	Žiadne opatrenia sme neurobili
Celková vzorka	1000 respondentov	58,4 %	41,5 %	14,3 %	6,5 %	2,3 %	17,4 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	57,7 %	39,4 %	13,9 %	6,1 %	1,9 %	17,9 %
	Malý podnik (10-49)	60,0 %	49,0 %	13,5 %	6,5 %	3,0 %	15,5 %
	Stredný podnik (50-249)	60,0 %	41,0 %	19,0 %	9,0 %	4,0 %	18,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	50,0 %	42,1 %	21,1 %	5,3 %	2,6 %	10,5 %
	Priemysel	60,2 %	42,2 %	14,1 %	5,5 %	3,9 %	18,8 %
	Stavebníctvo	56,1 %	33,8 %	9,4 %	7,2 %	0,7 %	23,7 %
	Obchod	60,6 %	42,4 %	19,4 %	6,5 %	4,1 %	13,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	54,3 %	37,1 %	14,3 %	5,7 %	0,0 %	17,1 %
	Doprava, informácie	66,0 %	42,0 %	11,0 %	6,0 %	1,0 %	17,0 %
	Obchodné služby	55,7 %	43,7 %	13,9 %	6,3 %	1,9 %	17,7 %
	Ostatné služby	62,2 %	44,6 %	14,9 %	9,5 %	2,7 %	14,9 %
Kraj sídla	Bratislavský	62,5 %	46,7 %	14,0 %	6,0 %	3,9 %	11,9 %
	Trnavský	58,5 %	40,4 %	16,0 %	6,4 %	2,1 %	18,1 %
	Nitriansky	53,7 %	39,8 %	19,4 %	5,6 %	2,8 %	22,2 %
	Trenčiansky	58,8 %	43,8 %	11,3 %	2,5 %	3,8 %	15,0 %
	Banskobystrický	52,7 %	34,1 %	13,2 %	11,0 %	0,0 %	23,1 %
	Žilinský	59,0 %	37,7 %	13,1 %	6,6 %	0,8 %	17,2 %
	Prešovský	55,0 %	41,4 %	14,4 %	6,3 %	0,9 %	25,2 %
	Košický	59,6 %	39,4 %	12,8 %	8,3 %	1,8 %	15,6 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	54,0 %	40,0 %	14,4 %	4,4 %	0,8 %	22,4 %
	MSP - právnické osoby	59,9 %	42,0 %	14,3 %	7,2 %	2,8 %	15,7 %

4.3. Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku?

25,9 % MSP sa doposiaľ nezvýšili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku, naopak takmer polovici MSP (48,2 %) sa zvýšili do 50 %. Viac ako desatine MSP (11,5 %) sa zvýšili od 51 % do 100 %. Šiestim percentám (6,1 %) náklady narástli viac ako 100 %. 4,9 % MSP nevedeli odpovedať. 3,4 % opytovaným MSP náklady na energie poklesli.

Graf 17 Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku?

Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku?

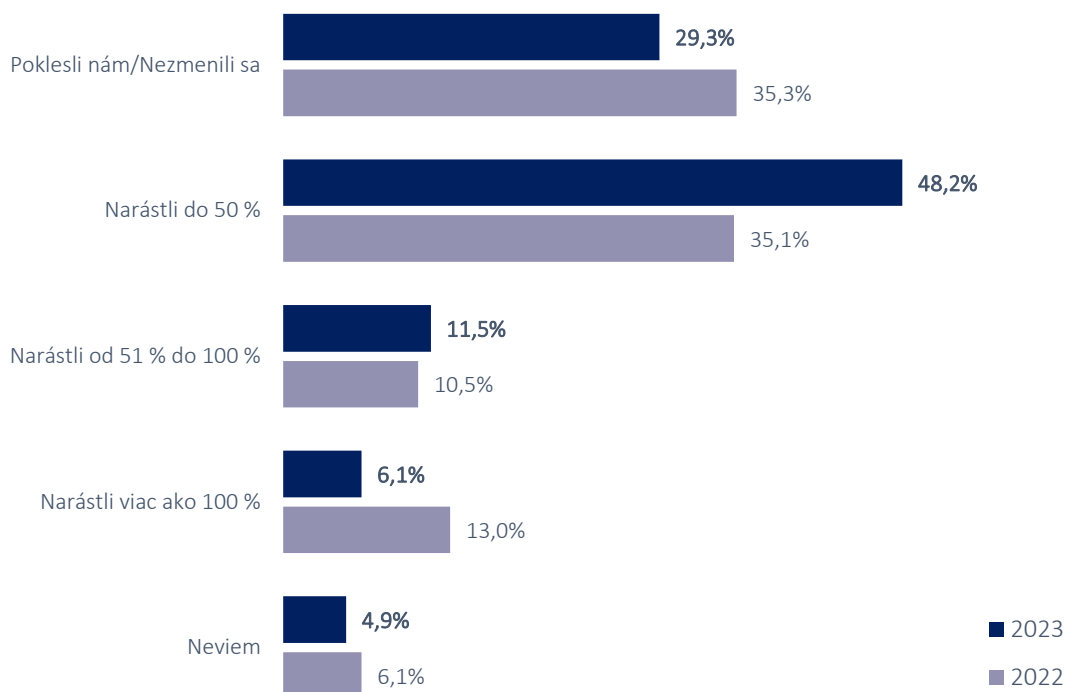

N=1000 respondentov

V medziročnom porovnaní 2022/2023 sa znížilo zastúpenie MSP, ktorí deklarovali, že im energetické vstupy poklesli/nezmenili sa (pokles o 6 percentuálneho bodu). Najvýraznejšia narástlo zastúpenie MSP, ktoré deklarovali nárast energetických **vstupov do 50 %** (nárast o 13,1 percentuálneho bodu), ďalej nám v medziročnom porovnaní 2022/2023 narástli o jeden percentuálny bod aj „**Narástli od 51 % do 100 %**“. Medziročný pokles sme zaznamenali „**pri náraste viac ako 100 %**“ (pokles o 6,9 percentuálneho bodu).

Graf 18 ²Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku? 23/22

Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku?

N=1000 respondentov

Iba 6,0 % stredným podnikom náklady na energetické **vstupy poklesli**, ďalej predovšetkým v sektore doprava, informácie (6,0 %), najmä z Košického kraja (5,5 %), resp. Banskobystrického kraja (5,5 %), najmä PO - podnikatelia (4,1 %).

Náklady na energetické vstupy sa nezmenili 28,0 % stredným podnikom, ďalej najmä v sektore ostatné služby (33,8 %), z Prešovského kraja (31,5 %).

Na druhej strane až 50,0 % malým podnikateľom sa **zvýšili náklady na energie do 50 %**, najmä firmám v sektore pôdohospodárstvo (57,9 %) a priemysel (50,0 %), najmä z Trenčianskeho kraja (53,8 %).

² V roku 2022 bola otázka opytovaná odlišným spôsobom a kódy v roku 2023 pre hodnoty 2022 sú prekódované nasledovne.

Poklesli nám/Nezmenili sa = Doposiaľ sa nám nezvýšili

Narástli do 50 % = Do 50 %

Narástli od 51 % do 100 % = Od 51 % do 100 %

Narástli viac ako 100 % = Od 101 % až 200 % + Od 201 % do 300 % + Od 301 % do 500 % + Viac ako 500 %

Neviem = Neviem

16,0 % malým podnikateľom sa zvýšili náklady na energie **od 51 % do 100 %**, ďalej najmä v sektore ubytovanie a stravovanie (20,0 %), hlavne z Trnavského kraja (16,0 %).

Viac ako 100 % sa zvýšil náklady na energie najmä malým a stredným podnikateľom (7,0 %), v sektore pôdohospodárstvo (7,9 %), resp. obchodné služby (7,9 %), hlavne z Prešovského kraja (9,9 %).

Tabuľka 36 Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku?

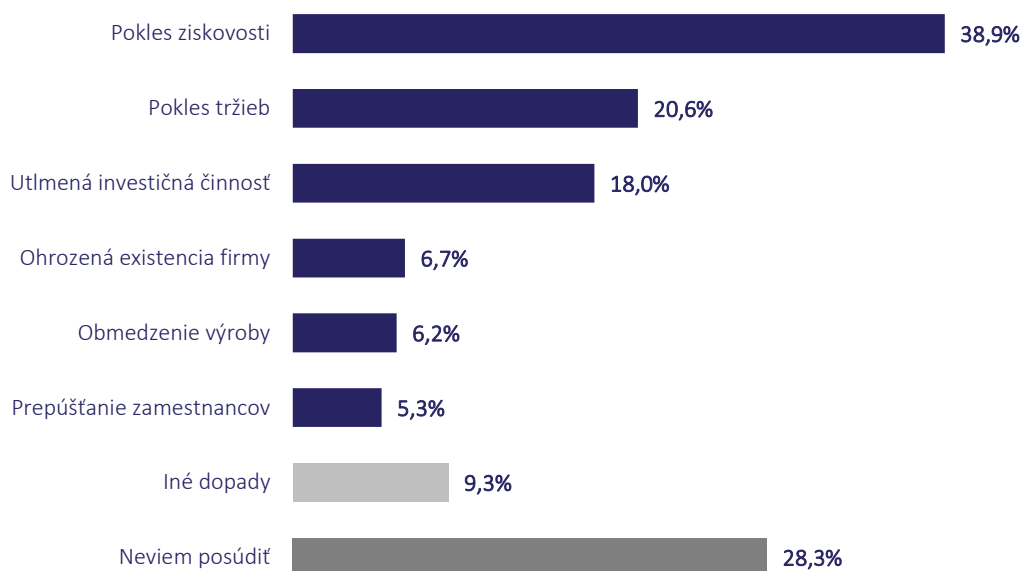
Riadkové %	Kategória	Poklesli nám	Nezmenili sa	Narástli do 50 %	Narástli od 51 % do 100 %	Narástli viac ako 100 %	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	3,4 %	25,9 %	48,2 %	11,5 %	6,1 %	4,9 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	3,1 %	27,3 %	48,1 %	10,6 %	5,7 %	5,1 %
	Malý podnik (10-49)	3,0 %	20,0 %	50,0 %	16,0 %	7,0 %	4,0 %
	Stredný podnik (50-249)	6,0 %	28,0 %	45,0 %	9,0 %	7,0 %	5,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6 %	18,4 %	57,9 %	10,5 %	7,9 %	2,6 %
	Priemysel	5,5 %	22,7 %	50,0 %	10,9 %	6,3 %	4,7 %
	Stavebníctvo	0,7 %	28,1 %	48,2 %	12,2 %	4,3 %	6,5 %
	Obchod	4,1 %	26,5 %	45,9 %	16,5 %	4,7 %	2,4 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	22,9 %	42,9 %	20,0 %	2,9 %	5,7 %
	Doprava, informácie	6,0 %	26,0 %	46,0 %	9,0 %	6,0 %	7,0 %
	Obchodné služby	3,2 %	25,3 %	49,1 %	9,2 %	7,9 %	5,4 %
	Ostatné služby	0,0 %	33,8 %	47,3 %	9,5 %	5,4 %	4,1 %
Kraj sídla	Bratislavský	3,5 %	26,7 %	48,8 %	8,8 %	7,4 %	4,9 %
	Trnavský	2,1 %	24,5 %	46,8 %	16,0 %	6,4 %	4,3 %
	Nitriansky	2,8 %	29,6 %	43,5 %	11,1 %	8,3 %	4,6 %
	Trenčiansky	5,0 %	21,3 %	53,8 %	8,8 %	3,8 %	7,5 %
	Banskobystrický	5,5 %	26,4 %	52,7 %	11,0 %	2,2 %	2,2 %
	Žilinský	1,6 %	22,1 %	53,3 %	15,6 %	4,9 %	2,5 %
	Prešovský	1,8 %	31,5 %	39,6 %	9,0 %	9,9 %	8,1 %
	Košický	5,5 %	22,9 %	47,7 %	15,6 %	2,8 %	5,5 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	1,2 %	26,0 %	50,4 %	11,6 %	5,2 %	5,6 %
	MSP - právnické osoby	4,1 %	25,9 %	47,5 %	11,5 %	6,4 %	4,7 %

4.4. Aké dopady mali doposiaľ vysoké ceny energií na podnikateľské aktivity vašej firmy?

Pre 38,9 % MSP mali vysoké ceny energií dopad na pokles ziskovosti. Päťtine MSP vďaka vysokým cenám energií klesli tržby. U 18,0 % MSP bola utlmená investičná činnosť. 6,7 % podnikateľom ohrozili vysoké ceny energií existenciu firmy. U 6,2 % MSP obmedzili výrobu a 5,3 % malých a stredných podnikateľov muselo prepúšťať zamestnancov. U desatiny MSP mali vysoké ceny energií iné dopady a to hlavne: zvýšenie celkových nákladov. 28,3 % podnikateľov nevedelo dopady posúdiť.

Graf 19 Aké dopady mali doposiaľ vysoké ceny energií na aktivity vašej firmy?

Aké dopady mali doposiaľ vysoké ceny energií na podnikateľské aktivity vašej firmy?

N=1000 respondentov

Takmer polovica malých podnikateľov (43,5 %) zaznamenala **pokles ziskovosti**, ďalej najmä firmy v sektore ubytovanie a stravovanie (42,9 %), priemysle (41,4 %), najmä z Bratislavského (44,6 %) a Trnavského kraja (39,2 %). Až 24,0 % malých podnikateľov, ďalej najmä firmy v sektore ubytovanie a stravovanie (28,6 %), ostatné služby (28,4 %) a priemysel (24,2 %) zaznamenalo **pokles tržieb**, ďalej hlavne zo Žilinského kraja (25,4 %) a Košického kraja (23,9 %). 18,5 % malých podnikateľov **utlmilo investičnú činnosť** firmy, najmä v sektore ubytovanie a stravovanie (31,4 %), hlavne v Bratislavskom kraji (22,8 %). Vysoké ceny energií **ohrožujú existenciu** najmä malých podnikateľov (8,0 %), prevažne firmy v sektore ubytovanie a stravovanie (11,4 %), prevažne z Trnavského kraja (10,6 %). 7,5 % malých podnikateľov, ďalej najmä v sektore ostatné služby (10,8 %) muselo **obmedziť výrobu** vďaka vysokým cenám

energií, hlavne z Banskobystrického kraja (7,7 %). Zamestnancov muselo pre vysoké ceny energií **prepúšťať** 6,0 % malých podnikateľov, hlavne v sektoroch ostatné služby (8,1 %), predovšetkým z Košického kraja (7,3 %). Až tretina stredných podnikateľov, ďalej v sektore pôdohospodárstvo (31,6 %) nevedela posúdiť dopady vysokých cien energií na ich podnikateľské aktivity.

Tabuľka 37 Aké dopady mali doposiaľ vysoké ceny energií na aktivity vašej firmy?

Riadkové %	Kategória	Pokles ziskovosti	Pokles tržieb	Utlmená investičná činnosť	Ohrozená existencia firmy	Obmedzenie výroby	Prepúšťanie zamestnancov	Iné dopady	Neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	38,9 %	20,6 %	18,0 %	6,7 %	6,2 %	5,3 %	9,3 %	28,3 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	37,9 %	20,9 %	18,0 %	6,9 %	5,7 %	5,3 %	10,4 %	27,4 %
	Malý podnik (10-49)	43,5 %	24,0 %	18,5 %	8,0 %	7,5 %	6,0 %	4,0 %	29,0 %
	Stredný podnik (50-249)	37,0 %	12,0 %	17,0 %	3,0 %	7,0 %	4,0 %	12,0 %	33,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	39,5 %	18,4 %	18,4 %	5,3 %	2,6 %	2,6 %	7,9 %	31,6 %
	Priemysel	41,4 %	24,2 %	18,8 %	3,9 %	5,5 %	3,9 %	9,4 %	27,3 %
	Stavebníctvo	36,0 %	20,9 %	15,8 %	5,8 %	5,8 %	3,6 %	12,2 %	30,2 %
	Obchod	40,0 %	21,2 %	19,4 %	5,9 %	5,9 %	6,5 %	6,5 %	28,8 %
	Ubytovanie a stravovanie	42,9 %	28,6 %	31,4 %	11,4 %	5,7 %	5,7 %	2,9 %	20,0 %
	Doprava, informácie	36,0 %	23,0 %	24,0 %	9,0 %	8,0 %	4,0 %	12,0 %	25,0 %
	Obchodné služby	39,6 %	15,5 %	14,6 %	6,3 %	5,7 %	6,0 %	9,5 %	29,7 %
Ostatné služby	36,5 %	28,4 %	17,6 %	12,2 %	10,8 %	8,1 %	9,5 %	25,7 %	
Kraj sídla	Bratislavský	44,6 %	19,3 %	22,8 %	7,4 %	7,0 %	6,7 %	6,7 %	24,9 %
	Trnavský	42,6 %	22,3 %	17,0 %	10,6 %	7,4 %	3,2 %	9,6 %	26,6 %
	Nitriansky	33,3 %	19,4 %	14,8 %	3,7 %	7,4 %	1,9 %	9,3 %	36,1 %
	Trenčiansky	37,5 %	18,8 %	11,3 %	6,3 %	5,0 %	6,3 %	12,5 %	23,8 %
	Banskobystrický	30,8 %	15,4 %	15,4 %	4,4 %	7,7 %	5,5 %	12,1 %	35,2 %
	Žilinský	39,3 %	25,4 %	16,4 %	3,3 %	2,5 %	3,3 %	8,2 %	28,7 %
	Prešovský	35,1 %	20,7 %	18,0 %	9,0 %	6,3 %	6,3 %	9,9 %	31,5 %
	Košický	37,6 %	23,9 %	18,3 %	8,3 %	5,5 %	7,3 %	11,9 %	24,8 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	38,0 %	24,0 %	15,6 %	6,4 %	3,2 %	5,2 %	9,2 %	28,0 %
	MSP - právnické osoby	39,2 %	19,5 %	18,8 %	6,8 %	7,2 %	5,3 %	9,3 %	28,4 %

5. LEGISLATÍVA A INÉ OBLASTI

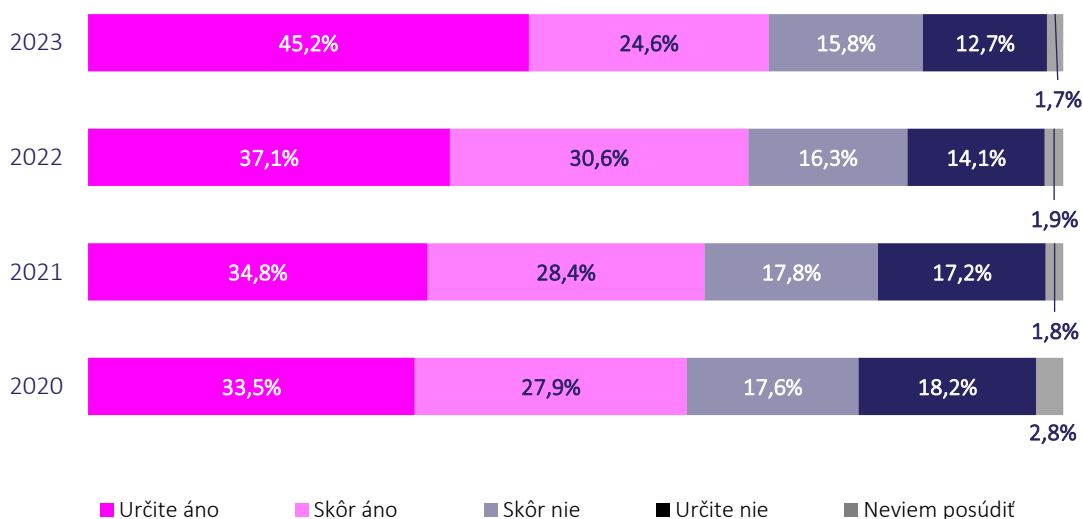
5.1. Dá sa podnikáť bez porušenia zákona vo vašom odvetví?

Takmer tretina malých a stredných podnikateľov (28,5 %) si myslí, že podnikáť na Slovensku **sa nedá bez toho, aby ste nikdy neporušili žiadny zákon**. Z toho (12,7 %) podnikateľov si myslí, že sa bez porušenia zákona podnikáť na Slovensku určite nedá. Naopak, 69,8 % MSP si myslí, že podnikáť sa dá aj bez porušenia zákonov. 45,2 % podnikateľov je presvedčených, že podnikáť **sa určite dá aj bez porušenia zákonov**.

Na základe štvorročného porovnania sa dá skonštatovať, že kontinuálne rastie zastúpenie MSP, ktorí deklarujú, že podnikáť sa dá aj bez porušenia zákonov. Medzi rokom 2020 až 2023 narástla dôvera v podnikaní bez porušenia zákonov o 8,4 percentuálneho bodu.

Graf 20 Dá sa podľa vás podnikáť tak, aby ste neporušili žiadny zákon? 2023/22/21/20

Dá sa podľa vás vo vašom odvetví podnikáť tak, aby ste nikdy neporušili žiadny zákon?

N=1000 respondentov

Celkovo si až 69,8 % respondentov myslí, že na Slovensku sa **dá podnikáť aj bez porušovania zákonov**. Nájdu sa najmä v sektore priemysel (73,5 %), z Banskobystrického kraja (77,0 %). Na druhej strane až takmer polovica mikro (46,7 %) a stredných (46,0 %) podnikateľov, prevažne firmy v sektore priemysel, hlavne z Trenčianskeho kraja (52,5 %) je určite presvedčených, že podnikáť sa dá aj bez porušenia zákona.

Podnikatelia, ktorí si myslia, že sa **nedá podnikáť bez porušenia zákonov** (28,5 %), zastupujú prevažne malé podniky (35,5 %), ďalej firmy v sektore doprava, informácie (33,0 %), ostatné služby (32,5 %), zo Žilinského kraja (33,6 %), MSP PO (30,2 %).

Tabuľka 38 **Dá sa podľa vás podnikáť tak, aby ste neporušili žiadny zákon?**

Riadkové %	Katégoria	Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	Neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	45,2 %	24,6 %	15,8 %	12,7 %	1,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	46,7 %	25,0 %	15,3 %	11,3 %	1,7 %
	Malý podnik (10-49)	39,5 %	23,0 %	19,5 %	16,0 %	2,0 %
	Stredný podnik (50-249)	46,0 %	25,0 %	12,0 %	16,0 %	1,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	21,1 %	47,4 %	18,4 %	13,2 %	0,0 %
	Priemysel	51,6 %	21,9 %	16,4 %	8,6 %	1,6 %
	Stavebníctvo	48,2 %	18,0 %	15,1 %	14,4 %	4,3 %
	Obchod	40,0 %	30,0 %	14,7 %	14,1 %	1,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	48,6 %	22,9 %	17,1 %	11,4 %	0,0 %
	Doprava, informácie	46,0 %	19,0 %	17,0 %	16,0 %	2,0 %
	Obchodné služby	45,3 %	26,9 %	15,2 %	11,4 %	1,3 %
	Ostatné služby	50,0 %	16,2 %	17,6 %	14,9 %	1,4 %
Kraj sídla	Bratislavský	41,8 %	27,0 %	18,6 %	10,9 %	1,8 %
	Trnavský	42,6 %	28,7 %	13,8 %	11,7 %	3,2 %
	Nitriansky	48,1 %	17,6 %	17,6 %	14,8 %	1,9 %
	Trenčiansky	52,5 %	20,0 %	18,8 %	8,8 %	0,0 %
	Banskobystrický	41,8 %	35,2 %	13,2 %	9,9 %	0,0 %
	Žilinský	44,3 %	18,9 %	13,1 %	20,5 %	3,3 %
	Prešovský	46,8 %	22,5 %	14,4 %	14,4 %	1,8 %
	Košický	50,5 %	24,8 %	12,8 %	11,0 %	0,9 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	43,6 %	31,2 %	14,4 %	9,2 %	1,6 %
	MSP - právnické osoby	45,7 %	22,4 %	16,3 %	13,9 %	1,7 %

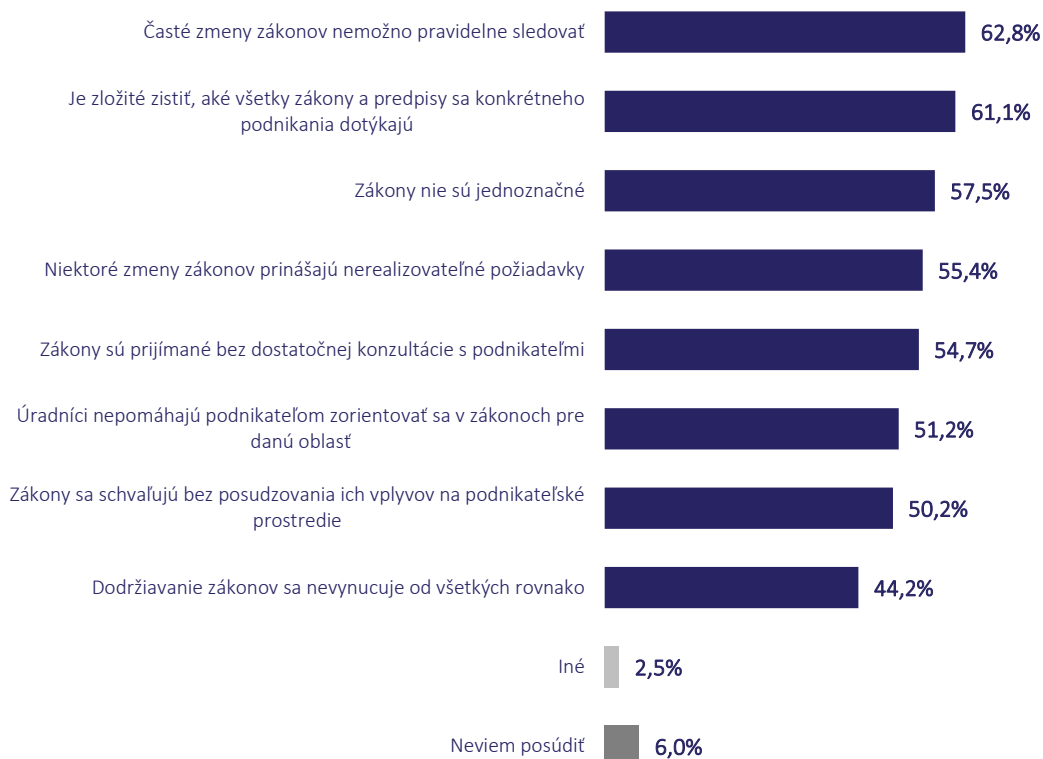
5.2. Čomu pripisujete, že je ťažké, dokonca nemožné dodržiavať zákony

Podnikatelia považujú za **najväčšiu prekážku** pri dodržiavaní zákonov ich časté zmeny a nemožnosť pravidelného sledovania (62,8 %). Druhou výraznou prekážkou podľa podnikateľov je zložitá zistiť, aké zákony a predpisy sa konkrétneho podnikania dotýkajú (61,1 %). Treťou prekážkou je, že zákony nie sú jednoznačné (57,5 %). 55,4 % MSP uvádza, že niektoré zákony prinášajú nerealizovateľné požiadavky. Zákony sú prijímané bez dostatočnej konzultácie s podnikateľmi, vyjadrilo sa tak 54,7 % MSP.

O niečo viac ako polovica MSP (51,2 %) si myslí, že úradníci nepomáhajú podnikateľom zorientovať sa v zákonoch pre danú oblasť. Polovica MSP vidí problém v schvaľovaní zákonov bez posudzovania vplyvov na ich prostredie. 44,2 % MSP si myslí, že dodržiavanie zákonov sa nevyhýba od všetkých rovnako. V odpovediach iné, podnikatelia najčastejšie uvádzali: zmätočná legislatíva, veľmi často sa menia, neodbornosť posudzovania nových predpisov.

Graf 21 Čomu pripisujete, že je ťažké, či dokonca nemožné dodržiavať zákony?

Ak sa domnievate, že na Slovensku je ťažké, či dokonca nemožné dôsledne dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?

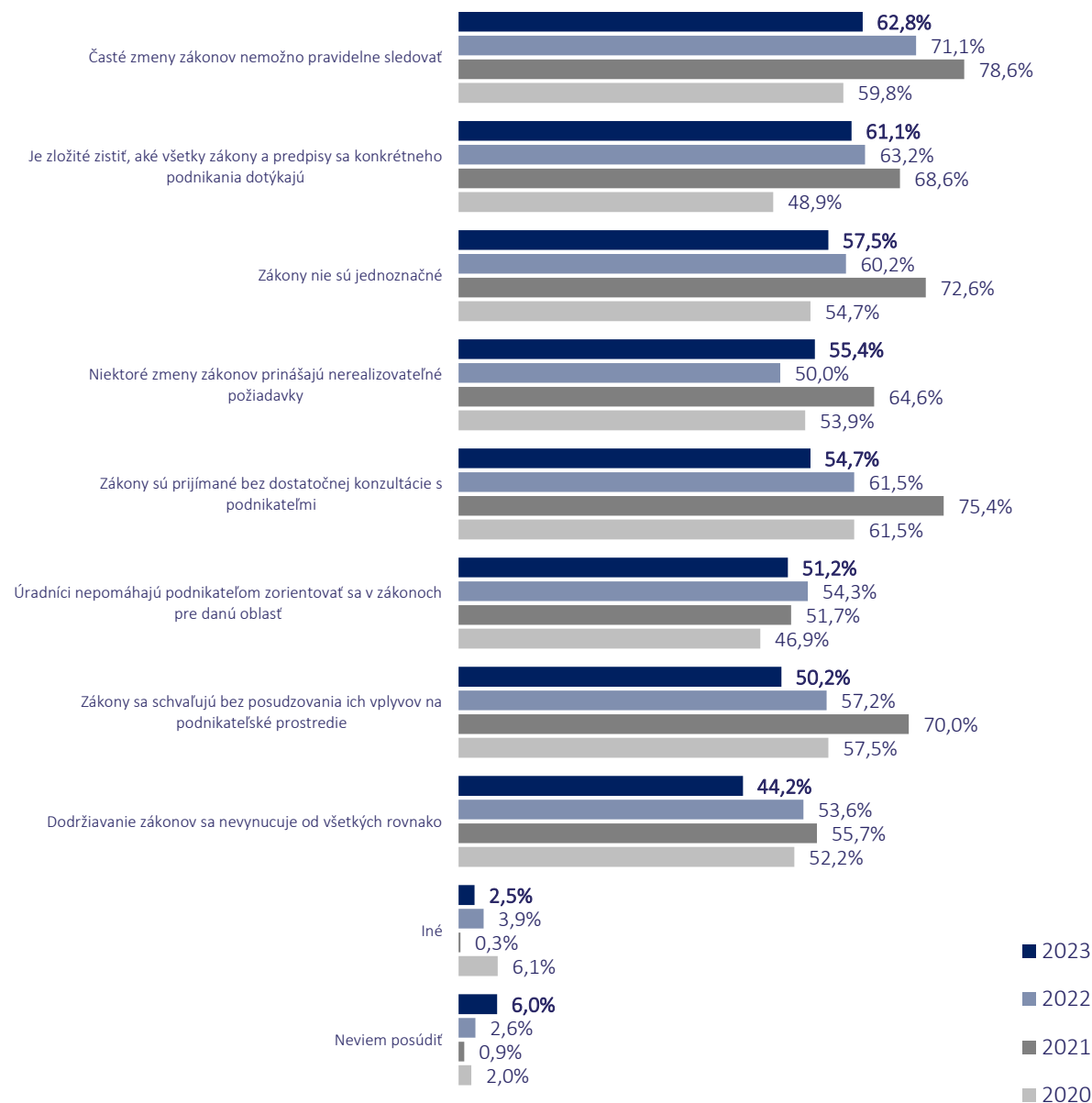
N=285 respondentov, ktorí na predchádzajúcu otázku odpovedali "Skôr nie", alebo "Určite nie".

Pri medziročnom **porovnaní s rokom 2022** došlo k najvýraznejšiemu poklesu v kategórii dodržiavanie zákonov sa nevynucuje od všetkých rovnako (medziročný pokles o 9,4 percentuálneho bodu), druhý významný pokles (o 8,3 percentuálneho bodu) zaznamenalo časté zmeny nemožno pravidelne sledovať a posledný výrazný pokles zaznamenal faktor zákony sa schvaľujú bez posudzovania ich vplyvov na podnikateľské prostredie (pokles o 7 percentuálneho bodu). Da sa konštatovať, že väčšina faktorov v medziročnom porovnaní zaznamenala pokles až na faktor „**niektoré zmeny zákonov prinášajú nerealizovateľne požiadavky**“ (nárast o 5,4 percentuálneho bodu).

Pokiaľ sa na to pozrieme v priebehu **štyroch rokov 2020 až 2023**, tak môžeme konštatovať, že najsignifikantnejší nárast dosiahla zložitnosť zákonov a predpisov pre konkrétne priradenie k danému podnikaniu (nárast o 12,2 percentuálneho bodu), signifikantný pokles počas štyroch rokov sme zaznamenali pri vynuucovaní dodržiavania zákonov od všetkých rovnako (pokles o 8 percentuálneho bodu), posudzovaní vplyvov na podnikateľské prostredie (pokles o 7,3 percentuálneho bodu) a zákony nie sú prijímané bez dostatočnej konzultácie s podnikateľmi (pokles o 6,8 % percentuálneho bodu).

Graf 22 Čomu pripisujete, že je ťažké, či dokonca nemožné dodržiavať zákony?
2023/22/21/20

Ak sa domnievate, že na Slovensku je ťažké, či dokonca nemožné dôsledne dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?

N=285/304/350/358 respondentov, ktorí na predchádzajúcu otázku odpovedali "Skôr nie", alebo "Určite nie".

Časté zmeny zákonov nedokážu pravidelne sledovať najmä malí podnikatelia (66,2 %), ďalej v sektore priemysel (78,1 %), ubytovanie a stravovanie (70,0 %), z Trnavského kraja (75,0 %), MSP FO (64,4 %). So zložitou priradenia zákonov a predpisov ku konkrétnemu

podnikaniu mali problém hlavne strední podnikatelia (67,9 %), podnikajúci v sektore pôdohospodárstvo (75,0 %), predovšetkým podnikatelia podnikajúci ako fyzické osoby (64,4 %).

Nejednoznačnosť zákonov ako problém najviac špecifikovali malí podnikatelia (60,6 %), ďalej firmy v sektore priemysel (81,3 %), z Trnavského kraja (75,0 %), prevažne MSP PO (58,0 %).

Nerealizovateľné požiadavky prinášajú zákony pre mikropodnikateľov (57,5 %), následne v sektore priemysel (78,1 %), z Prešovského kraja (75,0 %) a Žilinského kraja (63,4 %), MSP PO (56,6 %). Najväčší problém s prijímaním zákonov **bez dostatočnej konzultácie** s podnikateľmi majú hlavne malí podnikatelia (66,2 %), zo sektora priemysel (68,8 %), z Trnavského kraja (62,5 %), MSP PO (55,8 %).

Tabuľka 39 Ak sa domnievate, že je ťažké dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?

Riadkové %	Kategória	Časté zmeny zákonov nemožno pravidelne sledovať	Je zložité zistiť, aké všetky zákony a predpisy sa konkrétneho podnikania dotýkajú	Zákony nie sú jednoznačné	Niektoré zmeny zákonov prinášajú nerealizovateľné požiadavky	Zákony sú prijímané bez dostatočnej konzultácie s podnikateľmi
Celková vzorka	285 respondentov	62,8 %	61,1 %	57,5 %	55,4 %	54,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	63,4 %	60,8 %	58,1 %	57,5 %	52,2 %
	Malý podnik (10-49)	66,2 %	59,2 %	60,6 %	52,1 %	66,2 %
	Stredný podnik (50-249)	50,0 %	67,9 %	46,4 %	50,0 %	42,9 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	58,3 %	75,0 %	50,0 %	33,3 %	58,3 %
	Priemysel	78,1 %	71,9 %	81,3 %	78,1 %	68,8 %
	Stavebníctvo	56,1 %	53,7 %	39,0 %	51,2 %	43,9 %
	Obchod	63,3 %	65,3 %	59,2 %	61,2 %	51,0 %
	Ubytovanie a stravovanie	70,0 %	60,0 %	50,0 %	70,0 %	50,0 %
	Doprava, informácie	57,6 %	60,6 %	60,6 %	54,5 %	60,6 %
	Obchodné služby	60,7 %	56,0 %	56,0 %	50,0 %	53,6 %
	Ostatné služby	66,7 %	62,5 %	62,5 %	45,8 %	58,3 %
Kraj sídla	Bratislavský	69,0 %	63,1 %	61,9 %	53,6 %	61,9 %
	Trnavský	75,0 %	66,7 %	75,0 %	62,5 %	62,5 %
	Nitriansky	48,6 %	51,4 %	40,0 %	42,9 %	42,9 %
	Trenčiansky	59,1 %	54,5 %	54,5 %	59,1 %	59,1 %
	Banskobystrický	57,1 %	57,1 %	47,6 %	38,1 %	47,6 %
	Žilinský	65,9 %	68,3 %	61,0 %	63,4 %	53,7 %
	Prešovský	71,9 %	65,6 %	65,6 %	75,0 %	53,1 %
	Košický	42,3 %	53,8 %	46,2 %	46,2 %	46,2 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	64,4 %	64,4 %	55,9 %	50,8 %	50,8 %
	MSP - právnické osoby	62,4 %	60,2 %	58,0 %	56,6 %	55,8 %

Úradníci nepomáhajú podnikateľom zorientovať sa v zákonoch pre danú oblasť, čo si myslí viac ako polovica malých podnikateľov (57,7 %), ďalej firmy v sektore priemysel (71,9 %) a ubytovanie a stravovanie (70,0 %), z Prešovského kraja (68,8 %) a Trnavského kraja (66,7 %).

Malí podnikatelia (56,3 %) pripisujú nedodržaniu zákonov aj fakt, že zákony sa schvaľujú **bez ich posudzovania vplyvu na podnikateľské prostredie**, ďalej najmä v sektore priemysel (65,6 %) a doprava, informácie (57,6 %), predovšetkým zo Žilinského kraja (61,0 %).

Malí podnikatelia si myslia, že **dodržovanie zákonov sa nevytvoruje rovnako** (49,3 %), ďalej to deklarujú hlavne podnikatelia v sektore ostatné služby (66,7 %), z Trnavského kraja (58,3 %).

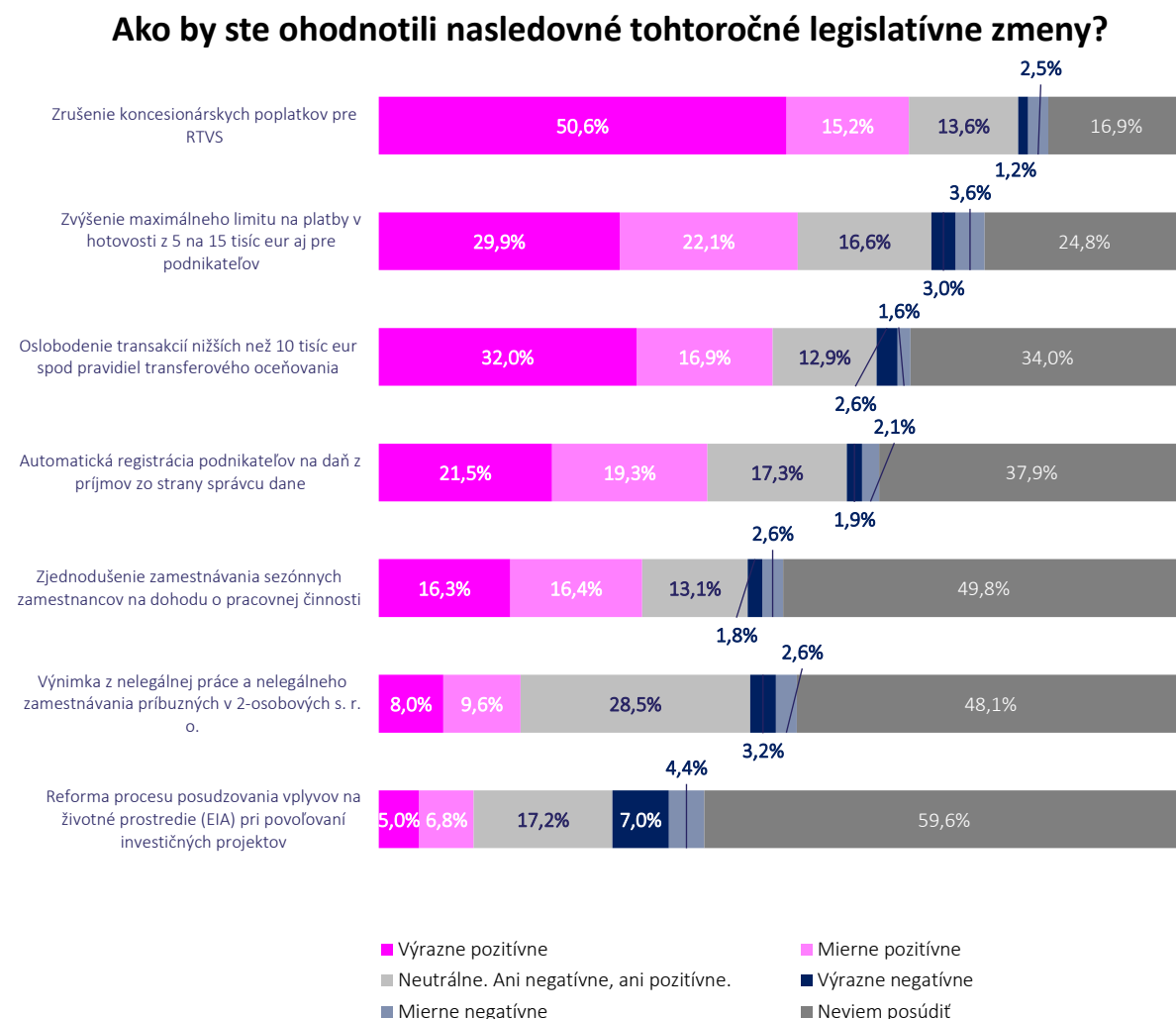
Tabuľka 40 Ak sa domnievate, že je ťažké dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?

Riadkové %	Katégoria	Úradníci nepomáhajú podnikateľom zorientovať sa v zákonoch pre danú oblasť	Zákony sa schvaľujú bez posudzovania ich vplyvov na podnikateľské prostredie	Dodržiavanie zákonov sa nevytvoruje od všetkých rovnako	Iné	Neviem posúdiť
Celková vzorka	285 respondentov	51,2 %	50,2 %	44,2 %	2,5 %	6,0 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	50,5 %	48,9 %	43,5 %	2,2 %	6,5 %
	Malý podnik (10-49)	57,7 %	56,3 %	49,3 %	4,2 %	1,4 %
	Stredný podnik (50-249)	39,3 %	42,9 %	35,7 %	0,0 %	14,3 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	41,7 %	33,3 %	16,7 %	0,0 %	8,3 %
	Priemysel	71,9 %	65,6 %	62,5 %	3,1 %	0,0 %
	Stavebníctvo	41,5 %	39,0 %	29,3 %	9,8 %	2,4 %
	Obchod	57,1 %	51,0 %	46,9 %	4,1 %	2,0 %
	Ubytovanie a stravovanie	70,0 %	50,0 %	40,0 %	0,0 %	0,0 %
	Doprava, informácie	51,5 %	57,6 %	42,4 %	0,0 %	6,1 %
	Obchodné služby	46,4 %	47,6 %	41,7 %	0,0 %	11,9 %
Ostatné služby	41,7 %	54,2 %	66,7 %	0,0 %	8,3 %	
Kraj sídla	Bratislavský	60,7 %	59,5 %	50,0 %	2,4 %	2,4 %
	Trnavský	66,7 %	58,3 %	58,3 %	0,0 %	0,0 %
	Nitriansky	40,0 %	37,1 %	25,7 %	0,0 %	14,3 %
	Trenčiansky	22,7 %	40,9 %	50,0 %	0,0 %	9,1 %
	Banskobystrický	42,9 %	38,1 %	33,3 %	4,8 %	9,5 %
	Žilinský	41,5 %	61,0 %	48,8 %	4,9 %	4,9 %
	Prešovský	68,8 %	46,9 %	53,1 %	3,1 %	6,3 %
	Košický	46,2 %	34,6 %	23,1 %	3,8 %	7,7 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	52,5 %	49,2 %	42,4 %	5,1 %	3,4 %
	MSP - právnické osoby	50,9 %	50,4 %	44,7 %	1,8 %	6,6 %

5.3. Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny?

Zrušenie koncesionárskych poplatkov privítali pozitívne takmer dve tretiny MSP (65,8 %), druhou pozitívnou legislatívnou zmenou medzi MSP bolo zvýšenie maximálneho limitu na platby v hotovosti z 5 tisíc na 15 tisíc eur, uvítala ho viac ako polovica MSP (52,0 %). Treťou pozitívnou zmenou bolo oslobodenie transakcií nižších než 10 tisíc eur spod pravidiel transferového oceňovania, pozitívne ho vnímala takmer polovica MSP (48,9 %). Automatickú registráciu podnikateľov na daň z príjmov zo strany správcu dane uvítalo 40,8 % MSP. Takmer tretina MSP uvítala zjednodušenie zamestnania sezónnych zamestnancov na dohodu o pracovnej činnosti (32,7 %). Výnimku z nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania príbuzných v 2-osobových s.r.o. privítalo 17,6 % oslovených MSP. Až takmer 60 % MSP nevedelo posúdiť reformu posudzovania vplyvu na životné prostredie (EIA) pri povoľovaní investičných projektov, pre viac ako desatinu MSP to bola dobrá správa (11,8 %).

Graf 23 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny?

N=1000 respondentov

Zrušenie koncesionárskych poplatkov uvítali najmä dve tretiny mikropodnikov (66,6 %), hlavne v sektore ostatné služby (75,7 %), z Košického (68,8 %), resp. Banskobystrického (68,2 %) kraja, MSP PO (67,4 %). 16,9 % MSP zrušenie nevedelo posúdiť.

Tabuľka 41 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Zrušenie koncesionárskych poplatkov pre RTVS

Riadkové %	Kategória	Výrazne pozitívne	Mierne pozitívne	Neutrálne. Ani negatívne, ani pozitívne.	Výrazne negatívne	Mierne negatívne	Neviem posúdiť	Pozitívne 1+2
Celková vzorka	1000 respondentov	50,6 %	15,2 %	13,6 %	1,2 %	2,5 %	16,9 %	65,8 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	51,0 %	15,6 %	12,7 %	1,3 %	2,3 %	17,1 %	66,6 %
	Malý podnik (10-49)	50,0 %	14,0 %	15,0 %	1,5 %	3,0 %	16,5 %	64,0 %
	Stredný podnik (50-249)	49,0 %	15,0 %	17,0 %	0,0 %	3,0 %	16,0 %	64,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	52,6 %	18,4 %	18,4 %	2,6 %	2,6 %	5,3 %	71,0 %
	Priemysel	52,3 %	14,8 %	13,3 %	2,3 %	2,3 %	14,8 %	67,1 %
	Stavebníctvo	44,6 %	15,8 %	17,3 %	1,4 %	4,3 %	16,5 %	60,4 %
	Obchod	50,0 %	15,3 %	17,6 %	1,2 %	2,4 %	13,5 %	65,3 %
	Ubytovanie a stravovanie	45,7 %	8,6 %	28,6 %	2,9 %	5,7 %	8,6 %	54,3 %
	Doprava, informácie	53,0 %	12,0 %	10,0 %	0,0 %	3,0 %	22,0 %	65,0 %
	Obchodné služby	50,3 %	16,1 %	10,1 %	0,9 %	1,9 %	20,6 %	66,4 %
	Ostatné služby	59,5 %	16,2 %	8,1 %	0,0 %	0,0 %	16,2 %	75,7 %
Kraj sídla	Bratislavský	52,3 %	15,4 %	17,2 %	0,4 %	1,4 %	13,3 %	67,7 %
	Trnavský	48,9 %	17,0 %	16,0 %	3,2 %	1,1 %	13,8 %	65,9 %
	Nitriansky	45,4 %	19,4 %	12,0 %	2,8 %	4,6 %	15,7 %	64,8 %
	Trenčiansky	47,5 %	10,0 %	16,3 %	1,3 %	5,0 %	20,0 %	57,5 %
	Banskobystrický	49,5 %	18,7 %	11,0 %	1,1 %	1,1 %	18,7 %	68,2 %
	Žilinský	51,6 %	9,8 %	13,1 %	1,6 %	1,6 %	22,1 %	61,4 %
	Prešovský	48,6 %	18,9 %	7,2 %	0,0 %	3,6 %	21,6 %	67,5 %
	Košický	56,9 %	11,9 %	11,0 %	0,9 %	3,7 %	15,6 %	68,8 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	46,8 %	14,4 %	15,6 %	2,0 %	1,6 %	19,6 %	61,2 %
	MSP - právnické osoby	51,9 %	15,5 %	12,9 %	0,9 %	2,8 %	16,0 %	67,4 %

Zvýšenie maximálneho limitu na platby v hotovosti z 5 na 15 tisíc eur privítali najmä stredné podniky MSP (64,0 %), hlavne firmy v sektore obchod (58,2 %), resp. ostatné služby (58,1 %), z Banskobystrického kraja (57,2 %), MSP PO (53,6 %).

Tabuľka 42 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Zvýšenie maximálneho limitu na platby v hotovosti z 5 na 15 tisíc eur aj pre podnikateľov

Riadkové %	Kategória	Výrazne pozitívne	Mierne pozitívne	Neutrálne. Ani negatívne, ani pozitívne.	Výrazne negatívne	Mierne negatívne	Neviem posúdiť	Pozitívne 1+2
Celková vzorka	1000 respondentov	29,9 %	22,1 %	16,6 %	3,0 %	3,6 %	24,8 %	52,0 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	29,7 %	21,6 %	16,3 %	3,1 %	3,7 %	25,6 %	51,3 %
	Malý podnik (10-49)	26,5 %	22,0 %	21,0 %	3,0 %	3,0 %	24,5 %	48,5 %
	Stredný podnik (50-249)	38,0 %	26,0 %	10,0 %	2,0 %	4,0 %	20,0 %	64,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	36,8 %	13,2 %	26,3 %	2,6 %	2,6 %	18,4 %	50,0 %
	Priemysel	33,6 %	23,4 %	17,2 %	3,1 %	2,3 %	20,3 %	57,0 %
	Stavebníctvo	31,7 %	24,5 %	14,4 %	4,3 %	2,9 %	22,3 %	56,2 %
	Obchod	34,7 %	23,5 %	20,0 %	1,8 %	2,4 %	17,6 %	58,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	20,0 %	34,3 %	20,0 %	2,9 %	5,7 %	17,1 %	54,3 %
	Doprava, informácie	25,0 %	21,0 %	16,0 %	3,0 %	7,0 %	28,0 %	46,0 %
	Obchodné služby	25,6 %	19,6 %	15,8 %	2,8 %	3,5 %	32,6 %	45,2 %
	Ostatné služby	35,1 %	23,0 %	9,5 %	4,1 %	5,4 %	23,0 %	58,1 %
Kraj sídla	Bratislavský	29,1 %	24,6 %	14,7 %	3,2 %	4,6 %	23,9 %	53,7 %
	Trnavský	24,5 %	25,5 %	16,0 %	4,3 %	3,2 %	26,6 %	50,0 %
	Nitriansky	31,5 %	13,0 %	21,3 %	3,7 %	5,6 %	25,0 %	44,5 %
	Trenčiansky	27,5 %	15,0 %	22,5 %	3,8 %	1,3 %	30,0 %	42,5 %
	Banskobystrický	28,6 %	28,6 %	11,0 %	3,3 %	2,2 %	26,4 %	57,2 %
	Žilinský	32,0 %	20,5 %	15,6 %	2,5 %	4,9 %	24,6 %	52,5 %
	Prešovský	32,4 %	21,6 %	17,1 %	1,8 %	0,9 %	26,1 %	54,0 %
	Košický	33,0 %	23,9 %	18,3 %	1,8 %	3,7 %	19,3 %	56,9 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	26,8 %	20,4 %	20,0 %	2,8 %	4,0 %	26,0 %	47,2 %
	MSP - právnické osoby	30,9 %	22,7 %	15,5 %	3,1 %	3,5 %	24,4 %	53,6 %

Oslobodenie transakcií nižších než 10 tisíc eur spod pravidiel transferového oceňovania uvítali najmä stredné podniky (57,0 %), v sektore obchod (51,2 %), z Košického kraja (55,1 %), MSP PO (50,8 %).

Tabuľka 43 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Oslobodenie transakcií nižších než 10 tisíc eur spod pravidiel transferového oceňovania

Riadkové %	Kategória	Výrazne pozitívne	Mierne pozitívne	Neutrálne. Ani negatívne, ani pozitívne.	Výrazne negatívne	Mierne negatívne	Neviem posúdiť	Pozitívne 1+2
Celková vzorka	1000 respondentov	32,0 %	16,9 %	12,9 %	2,6 %	1,6 %	34,0 %	48,9 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	30,9 %	16,4 %	11,6 %	2,4 %	2,1 %	36,6 %	47,3 %
	Malý podnik (10-49)	33,5 %	17,0 %	17,0 %	3,0 %	0,5 %	29,0 %	50,5 %
	Stredný podnik (50-249)	37,0 %	20,0 %	14,0 %	3,0 %	0,0 %	26,0 %	57,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	28,9 %	21,1 %	18,4 %	2,6 %	5,3 %	23,7 %	50,0 %
	Priemysel	35,9 %	14,1 %	12,5 %	3,9 %	3,9 %	29,7 %	50,0 %
	Stavebníctvo	26,6 %	21,6 %	17,3 %	1,4 %	1,4 %	31,7 %	48,2 %
	Obchod	31,8 %	19,4 %	14,1 %	1,2 %	1,8 %	31,8 %	51,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	28,6 %	17,1 %	17,1 %	0,0 %	0,0 %	37,1 %	45,7 %
	Doprava, informácie	30,0 %	17,0 %	12,0 %	1,0 %	0,0 %	40,0 %	47,0 %
	Obchodné služby	33,5 %	15,2 %	10,8 %	3,2 %	0,6 %	36,7 %	48,7 %
	Ostatné služby	35,1 %	12,2 %	8,1 %	6,8 %	2,7 %	35,1 %	47,3 %
Kraj sídla	Bratislavský	33,3 %	17,5 %	13,7 %	2,5 %	0,4 %	32,6 %	50,8 %
	Trnavský	24,5 %	21,3 %	11,7 %	1,1 %	3,2 %	38,3 %	45,8 %
	Nitriansky	30,6 %	15,7 %	14,8 %	5,6 %	3,7 %	29,6 %	46,3 %
	Trenčiansky	28,7 %	15,0 %	8,8 %	3,8 %	2,5 %	41,3 %	43,7 %
	Banskobystrický	33,0 %	18,7 %	12,1 %	2,2 %	1,1 %	33,0 %	51,7 %
	Žilinský	36,1 %	9,8 %	12,3 %	1,6 %	2,5 %	37,7 %	45,9 %
	Prešovský	29,7 %	18,0 %	13,5 %	1,8 %	0,9 %	36,0 %	47,7 %
	Košický	35,8 %	19,3 %	13,8 %	2,8 %	0,9 %	27,5 %	55,1 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	29,2 %	14,0 %	13,6 %	2,8 %	3,2 %	37,2 %	43,2 %
	MSP - právnické osoby	32,9 %	17,9 %	12,7 %	2,5 %	1,1 %	32,9 %	50,8 %

Automatickú registráciu na daň z príjmov zo strany správcu dane uvítali hlavne stredné podniky MSP, v sektore stavebníctvo (43,9 %), z Košického (44,9 %) a Trenčianskeho kraja (43,8 %).

Tabuľka 44 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Automatická registrácia podnikateľov na daň z príjmov zo strany správcu dane

Riadkové %	Kategória	Výrazne pozitívne	Mierne pozitívne	Neutrálne. Ani negatívne, ani pozitívne.	Výrazne negatívne	Mierne negatívne	Neviem posúdiť	Pozitívne 1+2
Celková vzorka	1000 respondentov	21,5 %	19,3 %	17,3 %	1,9 %	2,1 %	37,9 %	40,8 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	20,4 %	19,6 %	14,9 %	2,3 %	2,7 %	40,1 %	40,0 %
	Malý podnik (10-49)	24,0 %	16,5 %	23,0 %	0,5 %	0,5 %	35,5 %	40,5 %
	Stredný podnik (50-249)	24,0 %	23,0 %	23,0 %	2,0 %	1,0 %	27,0 %	47,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	23,7 %	18,4 %	21,1 %	0,0 %	2,6 %	34,2 %	42,1 %
	Priemysel	23,4 %	22,7 %	14,1 %	1,6 %	1,6 %	36,7 %	46,1 %
	Stavebníctvo	23,0 %	20,9 %	22,3 %	1,4 %	1,4 %	30,9 %	43,9 %
	Obchod	16,5 %	20,6 %	18,8 %	4,1 %	1,2 %	38,8 %	37,1 %
	Ubytovanie a stravovanie	14,3 %	17,1 %	22,9 %	5,7 %	0,0 %	40,0 %	31,4 %
	Doprava, informácie	19,0 %	18,0 %	19,0 %	1,0 %	2,0 %	41,0 %	37,0 %
	Obchodné služby	22,2 %	19,0 %	14,6 %	1,3 %	2,2 %	40,8 %	41,2 %
	Ostatné služby	29,7 %	12,2 %	14,9 %	1,4 %	6,8 %	35,1 %	41,9 %
Kraj sídla	Bratislavský	21,8 %	21,8 %	18,6 %	1,4 %	2,1 %	34,4 %	43,6 %
	Trnavský	13,8 %	23,4 %	17,0 %	5,3 %	2,1 %	38,3 %	37,2 %
	Nitriansky	22,2 %	13,9 %	18,5 %	2,8 %	1,9 %	40,7 %	36,1 %
	Trenčiansky	20,0 %	23,8 %	8,8 %	2,5 %	2,5 %	42,5 %	43,8 %
	Banskobystrický	20,9 %	17,6 %	15,4 %	2,2 %	2,2 %	41,8 %	38,5 %
	Žilinský	24,6 %	11,5 %	18,0 %	1,6 %	1,6 %	42,6 %	36,1 %
	Prešovský	24,3 %	18,0 %	18,0 %	0,0 %	2,7 %	36,9 %	42,3 %
	Košický	22,0 %	22,9 %	19,3 %	0,9 %	1,8 %	33,0 %	44,9 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	19,6 %	18,4 %	15,2 %	2,0 %	1,2 %	43,6 %	38,0 %
	MSP - právnické osoby	22,1 %	19,6 %	18,0 %	1,9 %	2,4 %	36,0 %	41,7 %

Zjednodušenie zamestnávania sezónnych zamestnancov na dohodu o pracovnej činnosti privítali najmä malé podniky (37,5 %), ďalej firmy v sektore ubytovanie a stravovanie (40,0 %), z Košického kraja (38,5 %). MSP PO (35,9 %).

Tabuľka 45 Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Zjednodušenie zamestnávania sezónnych zamestnancov na dohodu o pracovnej činnosti

Riadkové %	Kategória	Výrazne pozitívne	Mierne pozitívne	Neutrálne. Ani negatívne, ani pozitívne.	Výrazne negatívne	Mierne negatívne	Neviem posúdiť	Pozitívne 1+2
Celková vzorka	1000 respondentov	16,3 %	16,4 %	13,1 %	1,8 %	2,6 %	49,8 %	32,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	16,4 %	14,4 %	12,6 %	1,9 %	2,6 %	52,1 %	30,8 %
	Malý podnik (10-49)	17,5 %	20,0 %	13,5 %	2,5 %	2,5 %	44,0 %	37,5 %
	Stredný podnik (50-249)	13,0 %	23,0 %	16,0 %	0,0 %	3,0 %	45,0 %	36,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	15,8 %	15,8 %	21,1 %	0,0 %	2,6 %	44,7 %	31,6 %
	Priemysel	15,6 %	18,8 %	10,9 %	3,1 %	2,3 %	49,2 %	34,4 %
	Stavebníctvo	17,3 %	18,0 %	13,7 %	1,4 %	2,9 %	46,8 %	35,3 %
	Obchod	17,1 %	16,5 %	13,5 %	1,2 %	2,9 %	48,8 %	33,6 %
	Ubytovanie a stravovanie	22,9 %	17,1 %	20,0 %	0,0 %	2,9 %	37,1 %	40,0 %
	Doprava, informácie	11,0 %	13,0 %	18,0 %	3,0 %	4,0 %	51,0 %	24,0 %
	Obchodné služby	17,4 %	16,5 %	10,8 %	1,6 %	1,9 %	51,9 %	33,9 %
Ostatné služby	13,5 %	13,5 %	10,8 %	2,7 %	2,7 %	56,8 %	27,0 %	
Kraj sídla	Bratislavský	17,5 %	17,5 %	15,4 %	2,1 %	3,9 %	43,5 %	35,0 %
	Trnavský	10,6 %	13,8 %	18,1 %	1,1 %	2,1 %	54,3 %	24,4 %
	Nitriansky	17,6 %	10,2 %	12,0 %	2,8 %	3,7 %	53,7 %	27,8 %
	Trenčiansky	13,8 %	13,8 %	3,8 %	2,5 %	1,3 %	65,0 %	27,6 %
	Banskobystrický	18,7 %	16,5 %	13,2 %	1,1 %	2,2 %	48,4 %	35,2 %
	Žilinský	13,9 %	19,7 %	13,1 %	0,8 %	2,5 %	50,0 %	33,6 %
	Prešovský	12,6 %	20,7 %	13,5 %	0,9 %	0,9 %	51,4 %	33,3 %
	Košický	22,9 %	15,6 %	10,1 %	2,8 %	1,8 %	46,8 %	38,5 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	13,6 %	9,6 %	14,0 %	1,2 %	3,2 %	58,4 %	23,2 %
	MSP - právnické osoby	17,2 %	18,7 %	12,8 %	2,0 %	2,4 %	46,9 %	35,9 %

Výnimku z nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania príbuzných v 2-osobových s.r.o. uvítali najmä stredné podniky (21,0 %), v sektore ostatné služby (20,3 %) a obchod (20,0 %), z Prešovského kraja (23,4 %).

Tabuľka 46 **Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Výnimka z nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania príbuzných v 2-osobových s. r. o.**

Riadkové %	Kategória	Výrazne pozitívne	Mierne pozitívne	Neutrálne. Ani negatívne, ani pozitívne.	Výrazne negatívne	Mierne negatívne	Neviem posúdiť	Pozitívne 1+2
Celková vzorka	1000 respondentov	8,0 %	9,6 %	28,5 %	3,2 %	2,6 %	48,1 %	17,6 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	7,1 %	9,6 %	27,0 %	3,0 %	3,0 %	50,3 %	16,7 %
	Malý podnik (10-49)	9,0 %	10,0 %	32,5 %	3,5 %	2,0 %	43,0 %	19,0 %
	Stredný podnik (50-249)	12,0 %	9,0 %	31,0 %	4,0 %	1,0 %	43,0 %	21,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	5,3 %	13,2 %	23,7 %	2,6 %	5,3 %	50,0 %	18,5 %
	Priemysel	9,4 %	7,8 %	31,3 %	5,5 %	3,1 %	43,0 %	17,2 %
	Stavebníctvo	12,2 %	6,5 %	32,4 %	1,4 %	3,6 %	43,9 %	18,7 %
	Obchod	7,1 %	12,9 %	26,5 %	1,8 %	3,5 %	48,2 %	20,0 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	2,9 %	31,4 %	5,7 %	0,0 %	54,3 %	8,6 %
	Doprava, informácie	5,0 %	11,0 %	27,0 %	2,0 %	2,0 %	53,0 %	16,0 %
	Obchodné služby	7,0 %	9,8 %	28,5 %	3,8 %	1,6 %	49,4 %	16,8 %
	Ostatné služby	10,8 %	9,5 %	24,3 %	4,1 %	2,7 %	48,6 %	20,3 %
Kraj sídla	Bratislavský	7,4 %	11,2 %	31,9 %	2,5 %	1,8 %	45,3 %	18,6 %
	Trnavský	3,2 %	8,5 %	30,9 %	6,4 %	3,2 %	47,9 %	11,7 %
	Nitriansky	6,5 %	3,7 %	28,7 %	3,7 %	3,7 %	53,7 %	10,2 %
	Trenčiansky	6,3 %	5,0 %	22,5 %	1,3 %	5,0 %	60,0 %	11,3 %
	Banskobystrický	9,9 %	9,9 %	26,4 %	3,3 %	3,3 %	47,3 %	19,8 %
	Žilinský	9,8 %	11,5 %	27,9 %	5,7 %	2,5 %	42,6 %	21,3 %
	Prešovský	9,9 %	13,5 %	24,3 %	1,8 %	0,9 %	49,5 %	23,4 %
	Košický	11,0 %	9,2 %	28,4 %	1,8 %	2,8 %	46,8 %	20,2 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	6,8 %	9,6 %	24,0 %	2,0 %	2,8 %	54,8 %	16,4 %
	MSP - právnické osoby	8,4 %	9,6 %	30,0 %	3,6 %	2,5 %	45,9 %	18,0 %

Reformu procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) pri povoľovaní nevedeli posúdiť najmä mikropodniky (61,0 %), v sektore ostatné služby (62,2 %). Pozitívne to prijali malé podniky (12,5 %), v sektore obchodné služby (15,2 %), z Košického kraja (17,4 %).

Tabuľka 47 **Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Reforma procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) pri povoľovaní investičných projektov**

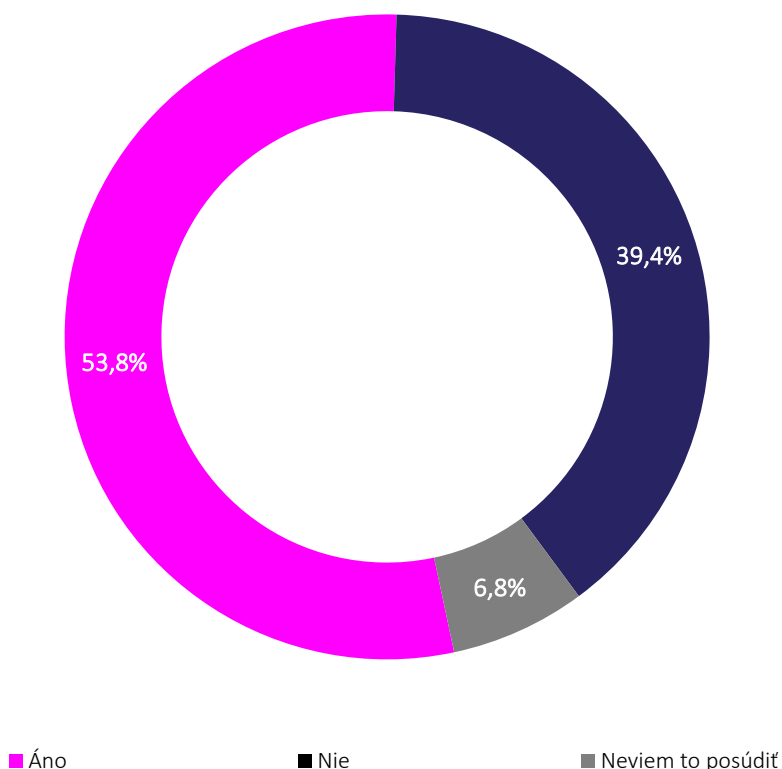
Riadkové %	Katégória	Výrazne pozitívne	Mierne pozitívne	Neutrálne. Ani negatívne, ani pozitívne.	Výrazne negatívne	Mierne negatívne	Neviem posúdiť	Pozitívne 1+2
Celková vzorka	1000 respondentov	5,0 %	6,8 %	17,2 %	7,0 %	4,4 %	59,6 %	11,8 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	4,9 %	6,7 %	16,1 %	6,9 %	4,4 %	61,0 %	11,6 %
	Malý podnik (10-49)	5,5 %	7,0 %	18,5 %	8,0 %	2,5 %	58,5 %	12,5 %
	Stredný podnik (50-249)	5,0 %	7,0 %	22,0 %	6,0 %	8,0 %	52,0 %	12,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9 %	5,3 %	23,7 %	10,5 %	2,6 %	50,0 %	13,2 %
	Priemysel	5,5 %	5,5 %	14,8 %	10,2 %	3,1 %	60,9 %	11,0 %
	Stavebníctvo	3,6 %	7,9 %	22,3 %	5,0 %	7,2 %	54,0 %	11,5 %
	Obchod	3,5 %	8,8 %	13,5 %	6,5 %	6,5 %	61,2 %	12,3 %
	Ubytovanie a stravovanie	2,9 %	2,9 %	25,7 %	11,4 %	2,9 %	54,3 %	5,8 %
	Doprava, informácie	2,0 %	4,0 %	22,0 %	7,0 %	5,0 %	60,0 %	6,0 %
	Obchodné služby	7,3 %	7,9 %	14,6 %	5,7 %	2,8 %	61,7 %	15,2 %
	Ostatné služby	4,1 %	4,1 %	17,6 %	8,1 %	4,1 %	62,2 %	8,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	4,6 %	7,4 %	18,6 %	6,3 %	5,3 %	57,9 %	12,0 %
	Trnavský	4,3 %	8,5 %	18,1 %	8,5 %	4,3 %	56,4 %	12,8 %
	Nitriansky	7,4 %	3,7 %	21,3 %	5,6 %	4,6 %	57,4 %	11,1 %
	Trenčiansky	1,3 %	6,3 %	13,8 %	6,3 %	2,5 %	70,0 %	7,6 %
	Banskobystrický	6,6 %	4,4 %	16,5 %	7,7 %	5,5 %	59,3 %	11,0 %
	Žilinský	5,7 %	5,7 %	17,2 %	9,0 %	4,1 %	58,2 %	11,4 %
	Prešovský	4,5 %	5,4 %	18,0 %	7,2 %	3,6 %	61,3 %	9,9 %
	Košický	5,5 %	11,9 %	11,0 %	6,4 %	3,7 %	61,5 %	17,4 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	4,4 %	4,0 %	16,8 %	6,4 %	4,8 %	63,6 %	8,4 %
	MSP - právnické osoby	5,2 %	7,7 %	17,3 %	7,2 %	4,3 %	58,3 %	12,9 %

5.4. Považujete svoju firmu za rodinný podnik?

Viac ako polovica oslovených MSP podnikateľov považuje svoju firmu za rodinný podnik (53,8 %). 39,4 % malých a stredných podnikateľov tento fakt nezdiera. Nevedelo sa vyjadriť k danej otázke 6,8 % oslovených podnikateľov.

Graf 24 Považujete svoju firmu za rodinný podnik?

Považujete svoju firmu za rodinný podnik?

N=1000 respondentov

Z tých MSP, ktorí **považovali svoju firmu za rodinný podnik** mali najvyššie zastúpenie respondenti medzi malými podnikmi (55,0 %), v sektore ubytovanie a stravovanie (60,0 %), najmä z Košického kraja (69,7 %), MSP PO (55,5 %). Na druhej strane najviac nerodinných podnikov bolo medzi podnikateľmi v sektore doprava, informácie (42,0 %), z Trenčianskeho kraja (48,8 %), MSP FO (44,8 %).

Tabuľka 48 Považujete svoju firmu za rodinný podnik?

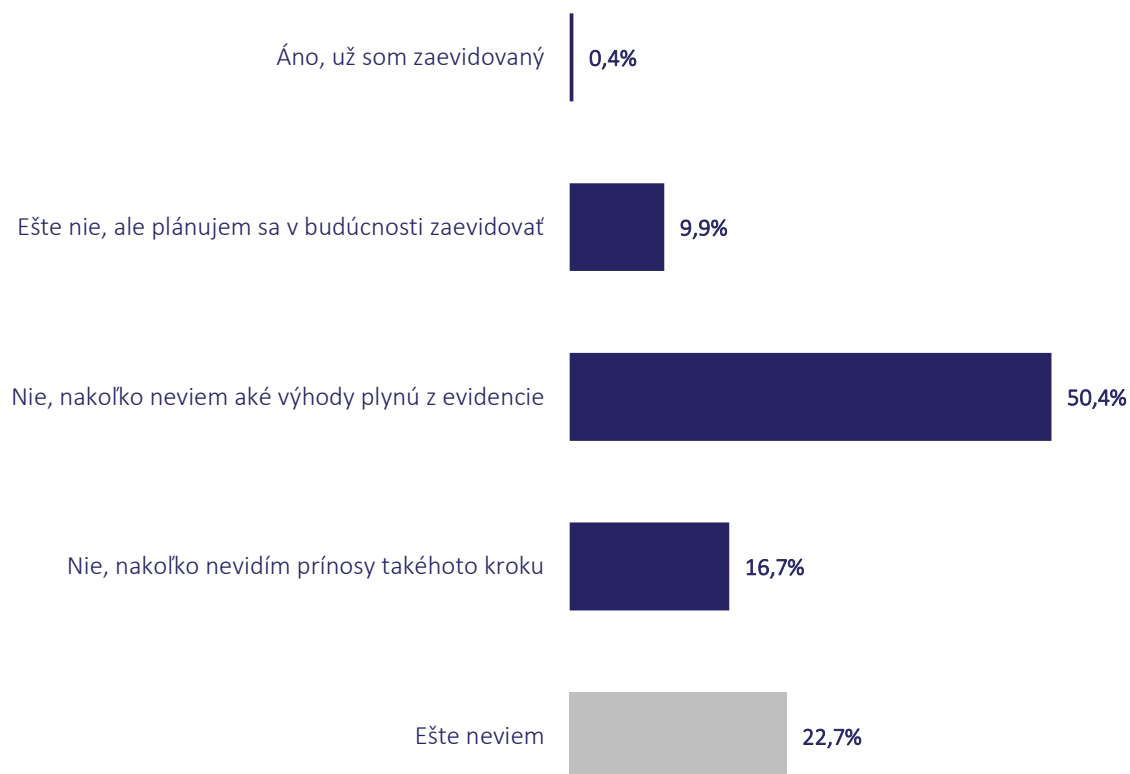
Riadkové %	Katégoria	Áno	Nie	Neviem to posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	53,8 %	39,4 %	6,8 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	53,9 %	39,6 %	6,6 %
	Malý podnik (10-49)	55,0 %	39,0 %	6,0 %
	Stredný podnik (50-249)	51,0 %	39,0 %	10,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	57,9 %	34,2 %	7,9 %
	Priemysel	53,9 %	38,3 %	7,8 %
	Stavebníctvo	51,1 %	45,3 %	3,6 %
	Obchod	58,2 %	37,1 %	4,7 %
	Ubytovanie a stravovanie	60,0 %	28,6 %	11,4 %
	Doprava, informácie	50,0 %	42,0 %	8,0 %
	Obchodné služby	53,2 %	39,9 %	7,0 %
	Ostatné služby	51,4 %	37,8 %	10,8 %
Kraj sídla	Bratislavský	49,5 %	43,2 %	7,4 %
	Trnavský	57,4 %	37,2 %	5,3 %
	Nitriansky	53,7 %	39,8 %	6,5 %
	Trenčiansky	47,5 %	48,8 %	3,8 %
	Banskobystrický	59,3 %	31,9 %	8,8 %
	Žilinský	48,4 %	42,6 %	9,0 %
	Prešovský	52,3 %	41,4 %	6,3 %
	Košický	69,7 %	24,8 %	5,5 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	48,8 %	44,8 %	6,4 %
	MSP - právnické osoby	55,5 %	37,6 %	6,9 %

5.5. Plánovanie evidencie firmy do evidencie rodinných podnikov

Z tých podnikateľov, ktorí považujú svoju firmu za rodinný podnik sa viac ako polovica neplánuje zaevidovať do evidencie rodinných podnikov, nakoľko nevie aké výhody plynú z evidencie (50,4 %), 16,7 % nevidí prínosy takéhoto kroku, viac ako pätina (22,7 %) ešte nevie. Desatina oslovených MSP podnikateľov plánuje v budúcnosti sa zaevidovať (9,9 %) a iba 0,4 % je už zaevidovaná.

Graf 25 Plánovanie evidencie firmy do evidencie rodinných podnikov

Od 01.07.2023 máte zároveň možnosť zaevidovať Vašu firmu ako rodinný podnik do evidencie rodinných podnikov. Plánujete sa do tejto evidencie zapísať?

N=538 respondentov, ktorí považujú svoju firmu za rodinný podnik

Až 56,4 % malých podnikov nevie aké výhody plynú z evidencie rodinných podnikov, ďalej najmä v sektore ubytovanie a stravovanie (66,7 %), z Banskobystrického kraja (61,1 %)., MSP PO (50,7 %). Štvrtina stredných podnikov nevidí z takejto registrácie prínosy (25,5 %), v sektore stavebníctvo (19,7 %) a obchod (19,2 %), zo Žilinského kraja (22,0 %), MSP FO (19,7 %). 12,7 % malých podnikov sa plánuje v budúcnosti zaevidovať, ďalej najmä firmy v sektore pôdohospodárstvo (18,2 %), z Banskobystrického kraja (16,7 %). 28 % podnikov

v sektore obchodné služby a viac ako tretina so sídlom v Trenčianskom kraji ešte nevie či sa zaregistruje.

Tabuľka 49 Plánovanie evidencie firmy do evidencie rodinných podnikov

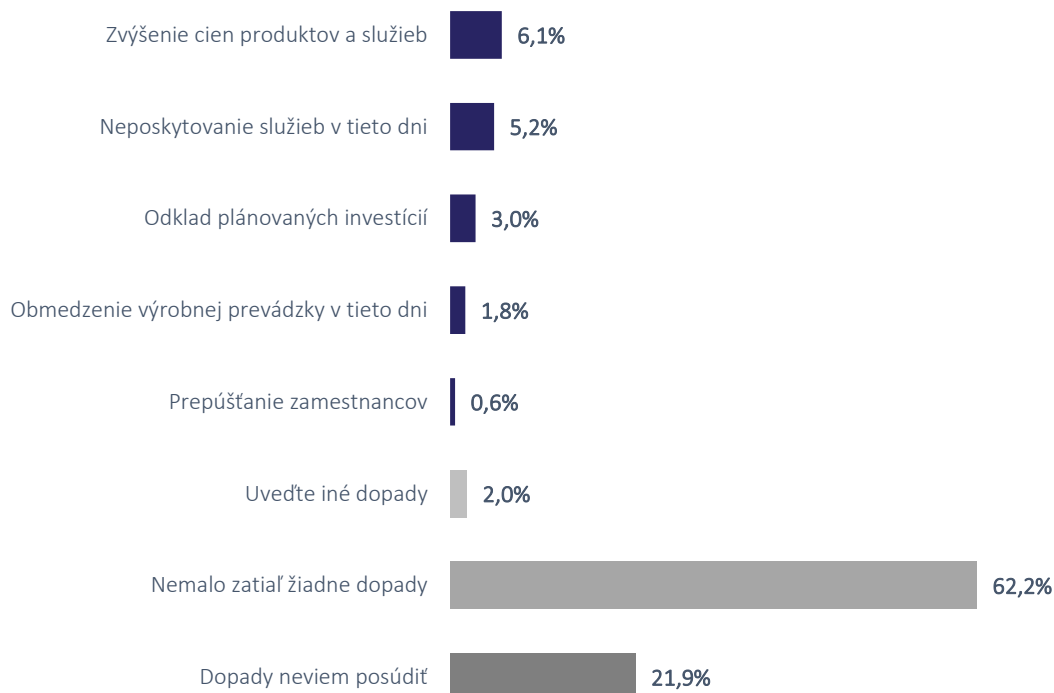
Riadkové %	Katégoria	Áno, už som zaevidovaný	Ešte nie, ale plánujem sa v budúcnosti zaevidovať	Nie, nakoľko neviem aké výhody plynú z evidencie	Nie, nakoľko nevidím prínosy takéhoto kroku	Ešte neviem
Celková vzorka	538 respondentov	0,4 %	9,9 %	50,4 %	16,7 %	22,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	0,3 %	9,0 %	49,6 %	17,2 %	23,9 %
	Malý podnik (10-49)	0,9 %	12,7 %	56,4 %	10,9 %	19,1 %
	Stredný podnik (50-249)	0,0 %	9,8 %	43,1 %	25,5 %	21,6 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	0,0 %	18,2 %	40,9 %	13,6 %	27,3 %
	Priemysel	0,0 %	4,3 %	50,7 %	18,8 %	26,1 %
	Stavebníctvo	0,0 %	8,5 %	57,7 %	19,7 %	14,1 %
	Obchod	0,0 %	14,1 %	45,5 %	19,2 %	21,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	4,8 %	0,0 %	66,7 %	14,3 %	14,3 %
	Doprava, informácie	0,0 %	6,0 %	62,0 %	18,0 %	14,0 %
	Obchodné služby	0,6 %	11,3 %	47,0 %	13,1 %	28,0 %
	Ostatné služby	0,0 %	10,5 %	44,7 %	18,4 %	26,3 %
Kraj sídla	Bratislavský	0,7 %	12,8 %	49,6 %	17,0 %	19,9 %
	Trnavský	0,0 %	11,1 %	44,4 %	18,5 %	25,9 %
	Nitriansky	0,0 %	10,3 %	50,0 %	17,2 %	22,4 %
	Trenčiansky	0,0 %	7,9 %	44,7 %	13,2 %	34,2 %
	Banskobystrický	0,0 %	16,7 %	61,1 %	5,6 %	16,7 %
	Žilinský	0,0 %	5,1 %	54,2 %	22,0 %	18,6 %
	Prešovský	0,0 %	3,4 %	53,4 %	15,5 %	27,6 %
	Košický	1,3 %	7,9 %	46,1 %	21,1 %	23,7 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	0,0 %	5,7 %	49,2 %	19,7 %	25,4 %
	MSP - právnické osoby	0,5 %	11,1 %	50,7 %	15,9 %	21,9 %

5.6. Vplyv naviazania výšky príplatkov za prácu cez víkend a počas noci na výšku minimálnej mzdy s účinnosťou od 01.06.2023

Opätovné naviazanie výšky príplatkov za prácu cez víkend nemalo zatiaľ žiadne dopady až pre dve tretiny podnikateľov (62,2 %). Viac ako patina MSP to zatiaľ nevie posúdiť (21,9 %). Zvýšiť ceny produktov muselo na základe naviazania výšky príplatkov cez víkend a počas noci 6,1 % firiem. Dopad, ako neposkytovanie služieb v tieto dni to malo na 5,2 % MSP. Odklad plánovaných investícií muselo 3,0 % MSP a obmedziť výrobnú prevádzku v tieto dni muselo 1,8 % MSP. Prepustiť zamestnancov muselo (0,6 %) podnikateľov. Medzi inými dopadmi sa vyskytovali: nepracovanie v noci, resp. víkendy alebo sviatky, zvýšenie cien a nákladov.

Graf 26 Vplyv naviazania výšky príplatkov za prácu cez víkend a počas noci na výšku minimálnej mzdy s účinnosťou od 01.06.2023

Aký vplyv na Vaše podnikanie malo opätovné naviazanie výšky príplatkov za prácu cez víkend a počas noci na výšku minimálnej mzdy s účinnosťou od 01.06.2023?

N=1000 respondentov

Mikropodnikatelia (64,0 %) nezaznamenali **žiadne dopady** súvisiace so zvýšením príplatkov za prácu cez víkend, sviatkov, ďalej najčastejšie firmy v sektore ostatné služby (75,7 %), hlavne z Trnavského kraja (69,1 %). 27,0 % stredných podnikateľov **dopady nevie posúdiť**, ďalej najmä firmy v sektore doprava, informácie (26,0 %), hlavne z Nitrianskeho kraja (32,4 %), MSP FO (24,8 %).

6,1 % MSP **muselo zvýšiť ceny produktov služieb**, najmä stredné a malé podniky (9,0 %), firmy v sektore pôdohospodárstva (15,8 %), hlavne z Banskobystrického kraja (8,8 %), MSP PO (6,5 %).

Neposkytovať služby v tieto dni museli predovšetkým stredné podniky (8,0 %), najmä v sektore stavebníctvo (8,6 %) a doprava, informácie (8,0 %), najmä z Trenčianskeho kraja (7,5 %), podnikajúcich ako MSP PO (5,5 %).

Odklad plánovaných investícií zaviedlo (7,0 %) malých podnikateľov, ďalej najmä firmy v sektore pôdohospodárstvo (5,3 %) a doprava, informácie (5,0 %), hlavne zo Žilinského kraja (4,9 %).

Obmedziť výrobnú prevádzku v tieto dni muselo tri percenta malých podnikateľov, najmä firmy v sektore stavebníctvo (2,9 %), prevažne z Trenčianskeho kraja (3,8 %).

Tabuľka 50 **Vplyv naviazania výšky príplatkov za prácu cez víkend a počas noci na výšku minimálnej mzdy s účinnosťou od 01.06.2023**

Riadkové %	Kategória	Zvýšenie cien produktov a služieb	Neposkytovanie služieb v tieto dni	Odklad plánovaných investícií	Obmedzenie výrobnéj prevádzky v tieto dni
Celková vzorka	1000 respondentov	6,1 %	5,2 %	3,0 %	1,8 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	4,9 %	5,1 %	2,1 %	1,4 %
	Malý podnik (10-49)	9,0 %	4,0 %	7,0 %	3,0 %
	Stredný podnik (50-249)	9,0 %	8,0 %	1,0 %	2,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	15,8 %	7,9 %	5,3 %	0,0 %
	Priemysel	8,6 %	4,7 %	4,7 %	1,6 %
	Stavebníctvo	2,9 %	8,6 %	1,4 %	2,9 %
	Obchod	2,4 %	3,5 %	1,8 %	0,6 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	5,7 %	2,9 %	0,0 %
	Doprava, informácie	10,0 %	8,0 %	5,0 %	2,0 %
	Obchodné služby	5,7 %	3,5 %	3,2 %	2,5 %
	Ostatné služby	8,1 %	5,4 %	1,4 %	1,4 %
Kraj sídla	Bratislavský	7,0 %	4,6 %	3,9 %	2,1 %
	Trnavský	5,3 %	5,3 %	2,1 %	1,1 %
	Nitriansky	7,4 %	2,8 %	3,7 %	0,9 %
	Trenčiansky	5,0 %	7,5 %	1,3 %	3,8 %
	Banskobystrický	8,8 %	5,5 %	2,2 %	0,0 %
	Žilinský	4,1 %	7,4 %	4,9 %	1,6 %
	Prešovský	3,6 %	3,6 %	1,8 %	2,7 %
	Košický	6,4 %	6,4 %	1,8 %	1,8 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	4,8 %	4,4 %	2,8 %	1,2 %
	MSP - právnické osoby	6,5 %	5,5 %	3,1 %	2,0 %

Dopady nevie posúdiť 27,0 % stredných podnikov, ďalej najmä firmy v doprava, informácie (26,0 %), hlavne z Nitrianskeho kraja (32,4 %).

Tabuľka 51 **Vplyv naviazania výšky príplatkov za prácu cez víkend a počas noci na výšku minimálnej mzdy s účinnosťou od 01.06.2023**

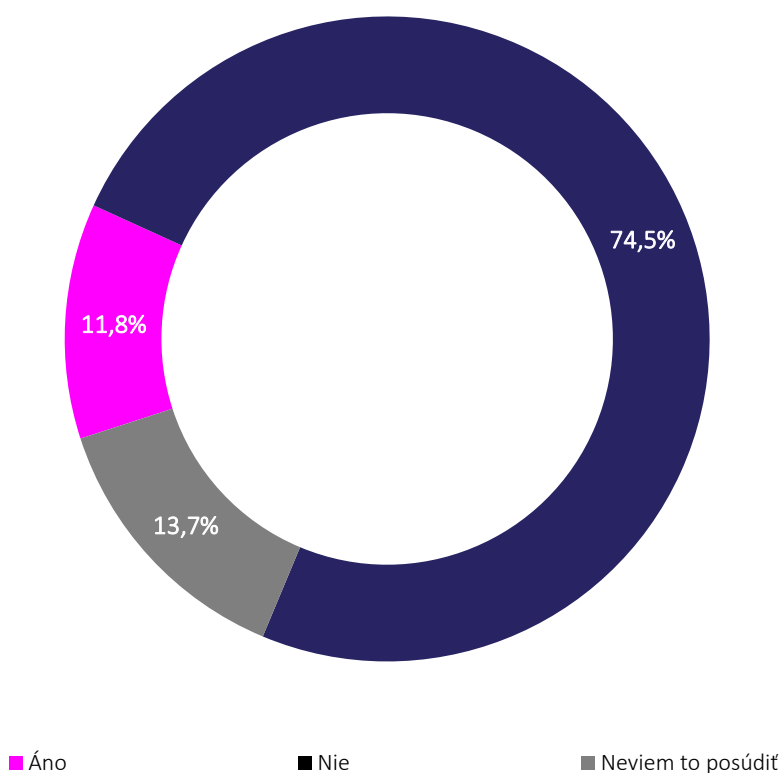
Riadkové %	Katégoria	Prepúšťanie zamestnancov	Iné dopady	Nemalo zatiaľ žiadne dopady	Dopady neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	0,6 %	2,0 %	62,2 %	21,9 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	0,3 %	2,1 %	64,0 %	22,6 %
	Malý podnik (10-49)	1,5 %	2,5 %	60,0 %	17,0 %
	Stredný podnik (50-249)	1,0 %	0,0 %	54,0 %	27,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6 %	5,3 %	63,2 %	10,5 %
	Priemysel	0,8 %	2,3 %	59,4 %	23,4 %
	Stavebníctvo	0,7 %	0,7 %	61,9 %	21,6 %
	Obchod	0,6 %	4,1 %	65,9 %	21,8 %
	Ubytovanie a stravovanie	0,0 %	0,0 %	68,6 %	17,1 %
	Doprava, informácie	1,0 %	1,0 %	52,0 %	26,0 %
	Obchodné služby	0,3 %	1,9 %	60,8 %	24,7 %
	Ostatné služby	0,0 %	0,0 %	75,7 %	10,8 %
Kraj sídla	Bratislavský	0,7 %	1,1 %	64,9 %	18,6 %
	Trnavský	1,1 %	3,2 %	69,1 %	16,0 %
	Nitriansky	0,0 %	0,9 %	56,5 %	32,4 %
	Trenčiansky	1,3 %	5,0 %	56,3 %	22,5 %
	Banskobystrický	0,0 %	2,2 %	58,2 %	25,3 %
	Žilinský	0,0 %	3,3 %	59,8 %	23,0 %
	Prešovský	0,0 %	1,8 %	65,8 %	21,6 %
	Košický	1,8 %	0,9 %	61,5 %	21,1 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	0,4 %	1,2 %	63,6 %	24,8 %
	MSP - právnické osoby	0,7 %	2,3 %	61,7 %	20,9 %

5.7. Vykazovanie vplyvov činností firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG)

Problematikou rámca ESG sa zaoberá iba niečo viac ako desatina opytovaných MSP (11,8 %). Až 74,5 % oslovených MSP v tomto prieskume sa vykazovaním ESG nezaobereá. 13,7 % to nevie posúdiť.

Graf 27 Vykazovanie firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG)

Zaoberáte sa hodnotením a vykazovaním vplyvov činností Vašej firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG vykazovanie)?

N=1000 respondentov

Podnikatelia čo vykazujú ESG na životne prostredie, zamestnancov a spoločnosť sú predovšetkým stredné podniky (15,0 %), najmä v sektore obchodné služby (13,6 %), ostatné služby (13,5 %), resp. obchod (13,5 %), z Banskobystrického kraja (23,1 %). Problematikou rámca ESG sa nezaobereajú najmä MSP v sektore priemysel (81,3 %) a ubytovanie a stravovanie (80,0 %), z Nitrianskeho (77,8 %), Prešovského (77,5 %) a Košického kraja (77,1 %).

Tabuľka 52 Vykazovanie firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG)

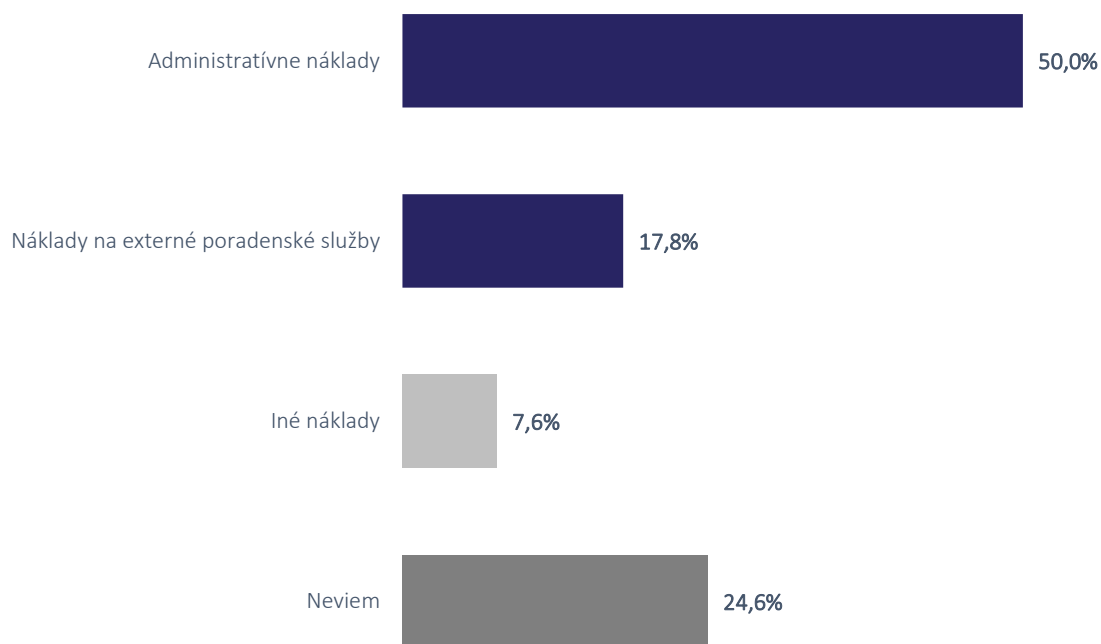
Riadkové %	Katégoria	Áno	Nie	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	11,8 %	74,5 %	13,7 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	11,1 %	74,6 %	14,3 %
	Malý podnik (10-49)	12,5 %	74,0 %	13,5 %
	Stredný podnik (50-249)	15,0 %	75,0 %	10,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	5,3 %	73,7 %	21,1 %
	Priemysel	9,4 %	81,3 %	9,4 %
	Stavebníctvo	10,8 %	77,0 %	12,2 %
	Obchod	13,5 %	70,6 %	15,9 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	80,0 %	14,3 %
	Doprava, informácie	11,0 %	72,0 %	17,0 %
	Obchodné služby	13,6 %	73,7 %	12,7 %
	Ostatné služby	13,5 %	71,6 %	14,9 %
Kraj sídla	Bratislavský	10,9 %	74,7 %	14,4 %
	Trnavský	13,8 %	70,2 %	16,0 %
	Nitriansky	6,5 %	77,8 %	15,7 %
	Trenčiansky	10,0 %	76,3 %	13,8 %
	Banskobystrický	23,1 %	64,8 %	12,1 %
	Žilinský	12,3 %	75,4 %	12,3 %
	Prešovský	10,8 %	77,5 %	11,7 %
	Košický	10,1 %	77,1 %	12,8 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	11,2 %	77,2 %	11,6 %
	MSP - právnické osoby	12,0 %	73,6 %	14,4 %

5.8. Náklady spojené s vykazovaním firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG)

Polovici oslovených MSP náklady spojené s vykazovaním (ESG) spôsobujú administratívne náklady. 17,8 % MSP zvyšujú náklady na externé poradenské služby. Iné náklady sú u 7,6 % MSP. Nevedela odpovedať takmer štvrtina (24,6 %) MSP. Najviac sa v odpovediach iné náklady nachádzali: náklady na čas.

Graf 28 **Náklady spojené s vykazovaním firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG)**

Ak vykonávate hodnotenie a vykazovanie vplyvov činností Vašej firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG vykazovanie), aké náklady Vám to spôsobuje?

N=118 respondentov, ktorí vykazujú vplyv činnosti na firmu (ESG)

Administratívne náklady spojené s vykazovaním firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť majú prevažne mikropodniky (55,1 %), najmä firmy v sektore ostatné služby (70,0 %), hlavne z Prešovského kraja (66,7 %), MSP FO (57,1 %). **Náklady na externé poradenské služby** sú najmä u malých podnikoch (28,0 %), prevažne v sektore doprava, informácie (45,5 %), MSP PO (18,9 %). **Iné náklady** spojené s rámcom ESG vznikajú najmä mikropodnikom (9,0 %), v sektore obchodné služby (14,0 %), z Košického kraja (18,2 %), MSP PO (7,8 %).

Tabuľka 53 **Náklady spojené s vykazovaním firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG)**

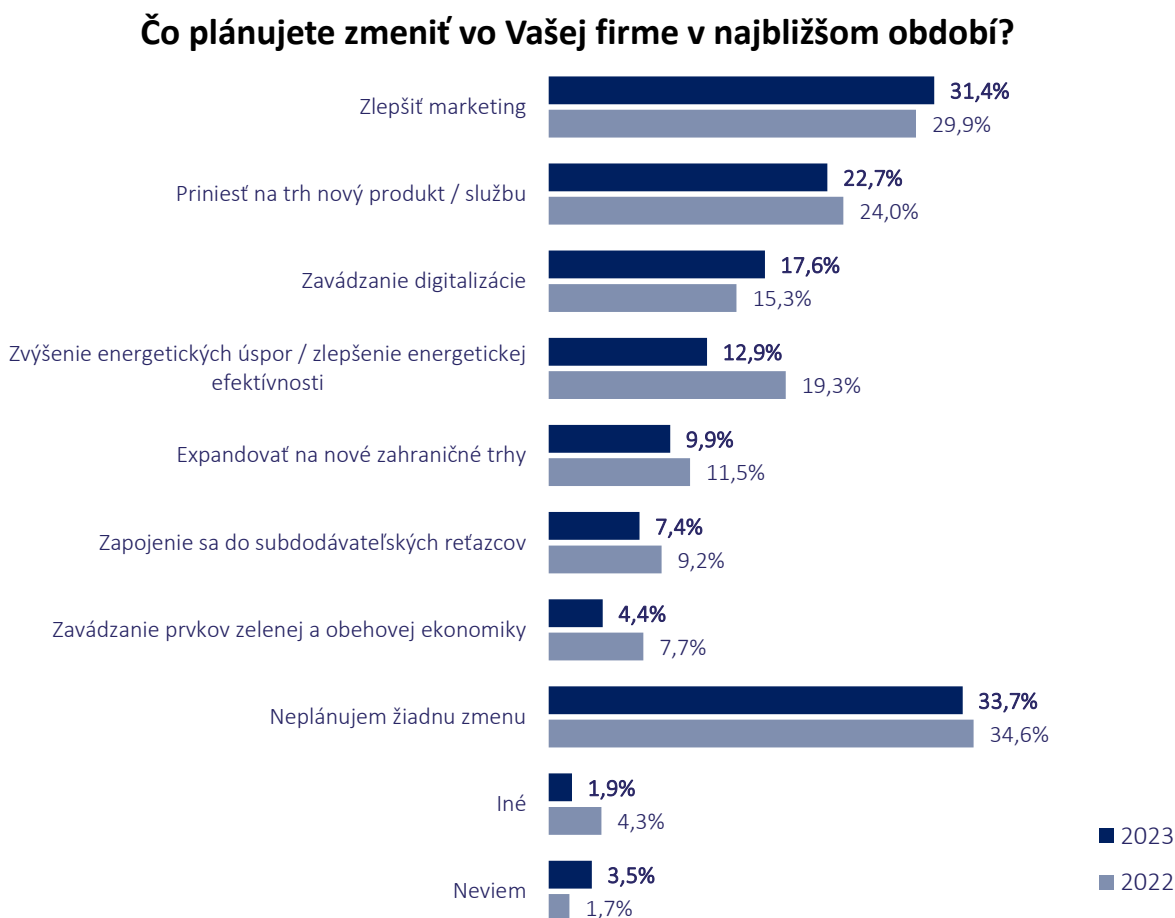
Riadkové %	Katégoria	Administratívne náklady	Náklady na externé poradenské služby	Iné náklady	Neviem
Celková vzorka	118 respondentov	50,0 %	17,8 %	7,6 %	24,6 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	55,1 %	14,1 %	9,0 %	21,8 %
	Malý podnik (10-49)	48,0 %	28,0 %	4,0 %	20,0 %
	Stredný podnik (50-249)	26,7 %	20,0 %	6,7 %	46,7 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	50,0 %	0,0 %	0,0 %	50,0 %
	Priemysel	50,0 %	16,7 %	8,3 %	25,0 %
	Stavebníctvo	40,0 %	20,0 %	0,0 %	40,0 %
	Obchod	60,9 %	17,4 %	0,0 %	21,7 %
	Ubytovanie a stravovanie	50,0 %	0,0 %	0,0 %	50,0 %
	Doprava, informácie	18,2 %	45,5 %	9,1 %	27,3 %
	Obchodné služby	51,2 %	14,0 %	14,0 %	20,9 %
	Ostatné služby	70,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %
Kraj sídla	Bratislavský	51,6 %	22,6 %	6,5 %	19,4 %
	Trnavský	46,2 %	15,4 %	15,4 %	23,1 %
	Nitriansky	28,6 %	42,9 %	14,3 %	14,3 %
	Trenčiansky	50,0 %	12,5 %	12,5 %	25,0 %
	Banskobystrický	57,1 %	9,5 %	4,8 %	28,6 %
	Žilinský	46,7 %	20,0 %	0,0 %	33,3 %
	Prešovský	66,7 %	16,7 %	0,0 %	16,7 %
	Košický	36,4 %	9,1 %	18,2 %	36,4 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	57,1 %	14,3 %	7,1 %	21,4 %
	MSP - právnické osoby	47,8 %	18,9 %	7,8 %	25,6 %

5.9. Plánované zmeny vo firme v najbližšom období

Viac ako jedna tretina (33,7 %) podnikateľov **neplánuje v najbližšom období žiadnu strategickú zmenu**. Najväčšia skupina podnikateľov (31,4 %) zo skúmanej vzorky **plánuje zlepšiť marketing**. Priniesť **nový produkt/službu** plánuje viac ako pätina skúmaných podnikateľov (22,7 %). 17,6 % podnikateľov plánuje **zavádzanie digitalizácie**. **Zvýšenie energetických úspor** plánuje 12,9 % MSP. Takmer desatina (9,9 %) podnikateľov plánuje **expandovať** na zahraničné trhy. Zapájanie sa do **subdodávateľských reťazcov** plánuje 7,4 % podnikateľov. Iba 4,4 % MSP **plánuje zavedenie prvkov zelenej a obehovej ekonomiky** vo svojom podnikaní. **Najčastejšími inými zmenami**, ktoré podnikatelia plánujú je zo všetkého trocha, zmenu technológie.

V medziročnom porovnaní 2022/2023 sa najviac znížil počet tých čo plánujú zavedenie energetických úspor (o 6,3 percentuálneho bodu), ako aj tých čo plánujú zavádzanie prvkoch zelenej a obehovej ekonomiky (o 3,3 percentuálneho bodu). Naopak sa najviac zvýšil záujem o plány zavádzania digitalizácie (o 2,3 percentuálneho bodu) a zlepšenia marketingu (o 1,5 percentuálneho bodu).

Graf 29 Čo plánujete zmeniť vo Vašej firme v najbližšom období?

N=1000 respondentov

Zmeny v oblasti marketingu plánujú hlavne strední podnikatelia (36,0 %), ďalej firmy v sektore ostatné služby (36,5 %) a obchod (35,3 %), z Trnavského kraja (36,2 %).

Priniesť na trh nový produkt alebo službu tvorí s marketingom neoddeliteľnú súčasť, pričom produktovú inováciu plánujú významnejšie malí podnikatelia (27,5 %), ďalej firmy z odvetvia pôdohospodárstva (34,2 %). Z hľadiska regiónu sa na základe deklarácií respondentov predpokladá intenzívnejší rozmach inovácií najmä v Bratislavskom kraji (28,1 %) a Trnavskom kraji (26,6 %). Tretím najviac zastúpeným faktorom je **zavádzanie digitalizácie** (17,6 %), plánujú ich najmä firmy v sektore obchodné služby (21,2 %), z Košického kraja (21,1 %), MSP PO (19,6 %).

Zvýšenie energetických úspor, ktoré plánujú najmä stredné podniky (18,0 %), ďalej predovšetkým v sektoroch pôdohospodárstvo (21,1 %), najmä z Prešovského kraja (16,2 %).

Expandovať na zahraničné trhy plánujú predovšetkým malí podnikatelia (12,0 %), ďalej najmä firmy v sektore pôdohospodárstvo (18,4 %), predovšetkým z Bratislavského kraja (12,6 %) a Prešovského kraja (11,7 %), MSP PO (10,8 %).

Zapájanie sa do subdodávateľských reťazcov plánuje desatina malých podnikov, ďalej najmä firmy zo sektora obchodné služby (9,2 %) a doprava, informácie (9,0 %), prevažne z Košického kraja (11,9 %), MSP PO (7,9 %). **Zavádzanie prvkov zelenej a obehovej ekonomiky** plánuje 5,0 % mikropodnikateľov, najmä v sektore pôdohospodárstvo (7,9 %), prevažne z Trnavského kraja (7,4 %).

Najviac podnikateľov **čo neplánuje žiadnu zmenu** je u mikropodnikateľoch (35,1 %), ďalej prevažne v sektore ubytovanie a stravovanie (42,9 %), najmä z Banskobystrického kraja (40,7 %), MSP FO (39,2 %).

Tabuľka 54 Čo plánujete zmeniť vo Vašej firme v najbližšom období?

Riadkové %	Kategória	Zlepšiť marketing	Priniesť na trh nový produkt / službu	Zavádzanie digitalizácie	Zvýšenie energetických úspor / zlepšenie energetickej efektívnosti	Expandovať na nové zahraničné trhy
Celková vzorka	1000 respondentov	31,4 %	22,7 %	17,6 %	12,9 %	9,9 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	30,3 %	21,1 %	16,4 %	12,1 %	9,4 %
	Malý podnik (10-49)	33,0 %	27,5 %	17,5 %	13,0 %	12,0 %
	Stredný podnik (50-249)	36,0 %	24,0 %	26,0 %	18,0 %	9,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	34,2 %	34,2 %	18,4 %	21,1 %	18,4 %
	Priemysel	25,0 %	22,7 %	19,5 %	14,1 %	6,3 %
	Stavebníctvo	25,9 %	13,7 %	12,2 %	8,6 %	10,8 %
	Obchod	35,3 %	28,2 %	19,4 %	13,5 %	10,0 %
	Ubytovanie a stravovanie	20,0 %	8,6 %	2,9 %	11,4 %	11,4 %
	Doprava, informácie	30,0 %	22,0 %	16,0 %	11,0 %	9,0 %
	Obchodné služby	34,5 %	23,7 %	21,2 %	15,2 %	9,5 %
	Ostatné služby	36,5 %	24,3 %	13,5 %	6,8 %	12,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	31,9 %	28,1 %	18,2 %	9,1 %	12,6 %
	Trnavský	36,2 %	26,6 %	14,9 %	13,8 %	9,6 %
	Nitriansky	32,4 %	19,4 %	18,5 %	15,7 %	7,4 %
	Trenčiansky	30,0 %	16,3 %	18,8 %	15,0 %	11,3 %
	Banskobystrický	27,5 %	19,8 %	14,3 %	9,9 %	8,8 %
	Žilinský	35,2 %	22,1 %	18,0 %	14,8 %	6,6 %
	Prešovský	21,6 %	22,5 %	15,3 %	16,2 %	11,7 %
	Košický	34,9 %	16,5 %	21,1 %	14,7 %	7,3 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	29,6 %	17,6 %	11,6 %	10,8 %	7,2 %
	MSP - právnické osoby	32,0 %	24,4 %	19,6 %	13,6 %	10,8 %

Tabuľka 55 Čo plánujete zmeniť vo Vašej firme v najbližšom období?

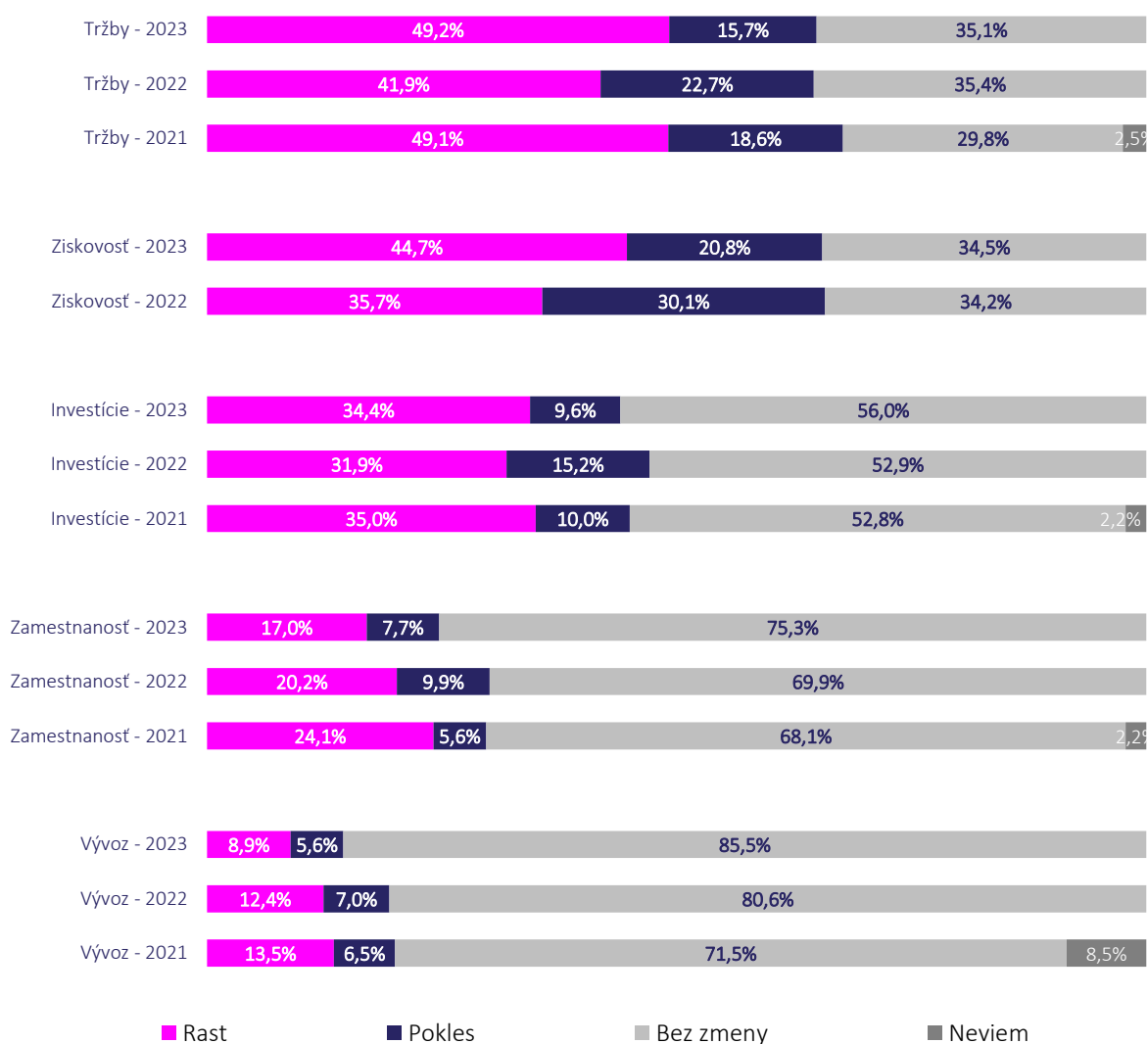
Riadkové %	Kategória	Zapojenie sa do subdodávateľských reťazcov	Zavádzanie prvkov zelenej a obehovej ekonomiky	Neplánujem žiadnu zmenu	Iné	Neviem
Celková vzorka	1000 respondentov	7,4 %	4,4 %	33,7 %	1,9 %	3,5 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	6,7 %	5,0 %	35,1 %	2,3 %	3,7 %
	Malý podnik (10-49)	9,5 %	2,5 %	33,0 %	0,5 %	3,0 %
	Stredný podnik (50-249)	8,0 %	4,0 %	25,0 %	2,0 %	3,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9 %	7,9 %	23,7 %	0,0 %	5,3 %
	Priemysel	6,3 %	5,5 %	39,1 %	1,6 %	2,3 %
	Stavebníctvo	6,5 %	2,9 %	45,3 %	0,7 %	2,2 %
	Obchod	6,5 %	2,9 %	24,7 %	2,9 %	3,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	5,7 %	42,9 %	0,0 %	8,6 %
	Doprava, informácie	9,0 %	5,0 %	37,0 %	4,0 %	5,0 %
	Obchodné služby	9,2 %	4,4 %	30,4 %	0,6 %	3,5 %
	Ostatné služby	4,1 %	5,4 %	33,8 %	6,8 %	2,7 %
Kraj sídla	Bratislavský	9,5 %	4,6 %	32,3 %	2,1 %	4,2 %
	Trnavský	7,4 %	7,4 %	29,8 %	2,1 %	3,2 %
	Nitriansky	7,4 %	2,8 %	37,0 %	0,9 %	1,9 %
	Trenčiansky	3,8 %	2,5 %	35,0 %	3,8 %	5,0 %
	Banskobystrický	3,3 %	3,3 %	40,7 %	1,1 %	2,2 %
	Žilinský	5,7 %	3,3 %	33,6 %	2,5 %	4,1 %
	Prešovský	5,4 %	4,5 %	36,9 %	1,8 %	2,7 %
	Košický	11,9 %	6,4 %	27,5 %	0,9 %	3,7 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	6,0 %	2,4 %	39,2 %	2,8 %	2,0 %
	MSP - právnické osoby	7,9 %	5,1 %	31,9 %	1,6 %	4,0 %

5.10. Očakávania vývoja vo svojej firme v nasledujúcom roku

Rast tržieb v nasledujúcom roku očakáva takmer polovica podnikateľov (49,2 %), zároveň iba 15,7 % podnikateľov **očakáva pokles tržieb**. **Rast zisku** očakáva 44,7 % podnikateľov, naopak **pokles zisku** 20,8 % MSP. **Nárast investícií predpokladá** 34,4 % podnikateľov, naopak pokles 9,6 % firiem. Zvýšenie zamestnanosti očakáva 17,0 % podnikateľov a len 7,7 % predpokladá znižovanie počtu zamestnancov. Nárast vývozu v nasledujúcom roku očakáva 8,9 % podnikateľov a pokles 5,6 % firiem.

Graf 30 **V porovnaní s aktuálnym rokom, aký vývoj očakávate vo svojej firme v nasledujúcom roku? 2023/2022/2021**

V porovnaní s aktuálnym rokom, aký vývoj očakávate vo svojej firme v nasledujúcom roku 2024?

N=1000 respondentov

V medzoročnom porovnaní 2022/2023 očakávania **v raste tržieb** stúpili o 7,3 percentuálneho bodu, tak isto poklesli aj očakávania na pokles tržieb (znížili sa o 7 percentuálnych bodov). V kontexte pri porovnávaní uplynulých troch rokov sa da konštatovať zlepšenie sentimentu v očakávaní tržieb u dopytovaných podnikateľoch MSP. V medzoročnom porovnaní 2022/2023 očakávania **v ziskovosti** narástla najsignifikantnejšie o deväť percentuálnych bodov, a pokles v očakávaniach ziskovosti tiež o 9,3 percentuálneho bodu.

Očakávania v oblasti **investícií** stúpili v medzoročnom porovnaní 2022/2023 najmenej o 2,5 percentuálneho bodu, ale očakávania v poklese investícií (sa znížili o 5,6 percentuálneho bodu). V kontexte porovnania uplynulých troch rokov je stav vyrovnaný.

V očakávania raste **zamestnanosti** za uplynulé tri roky majú klesajúci trend od roku 2021 po súčasnosť až o 7,1 percentuálneho bodu. Naopak očakávania na pokles majú stúpajúci trend. Takisto očakávania v oblasti rastu **vývozu** majú v trojročnom horizonte klesajúci trend.

Rast tržieb očakávajú predovšetkým podnikajúci v sektore pôdohospodárstvo (63,2 %) a obchod (52,9 %), z Trenčianskeho kraja (56,3 %), MSP PO (50,4 %). **Pokles tržieb** očakávajú najmä strední podnikatelia (20,0 %) pôsobiaci v priemysle (18,8 %) a v sektore ostatné služby (18,9 %), firmy so sídlom v Žilinskom kraji (22,1 %) a Banskobystrickom kraji (22,0 %).

Tabuľka 56 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti tržieb?

Riadkové %	Katégória	Rast	Pokles	Bez zmeny
Celková vzorka	1000 respondentov	49,2 %	15,7 %	35,1 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	48,1 %	16,1 %	35,7 %
	Malý podnik (10-49)	51,5 %	12,0 %	36,5 %
	Stredný podnik (50-249)	52,0 %	20,0 %	28,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	63,2 %	10,5 %	26,3 %
	Priemysel	46,1 %	18,8 %	35,2 %
	Stavebníctvo	44,6 %	18,0 %	37,4 %
	Obchod	52,9 %	16,5 %	30,6 %
	Ubytovanie a stravovanie	40,0 %	11,4 %	48,6 %
	Doprava, informácie	50,0 %	13,0 %	37,0 %
	Obchodné služby	48,7 %	14,2 %	37,0 %
	Ostatné služby	52,7 %	18,9 %	28,4 %
Kraj sídla	Bratislavský	50,5 %	14,4 %	35,1 %
	Trnavský	52,1 %	7,4 %	40,4 %
	Nitriansky	44,4 %	15,7 %	39,8 %
	Trenčiansky	56,3 %	15,0 %	28,7 %
	Banskobystrický	48,4 %	22,0 %	29,7 %
	Žilinský	41,8 %	22,1 %	36,1 %
	Prešovský	46,8 %	13,5 %	39,6 %
	Košický	54,1 %	16,5 %	29,4 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	45,6 %	17,6 %	36,8 %
	MSP - právnické osoby	50,4 %	15,1 %	34,5 %

Rast ziskovosti očakávajú predovšetkým strední podnikatelia (50,0 %), firmy v sektore pôdohospodárstva (55,3 %), obchod (50,6 %), z Prešovského kraja (55,9 %). **Naopak pokles** najmä v sektore priemysel (25,8 %), zo Žilinského kraja (29,5 %). Žiadnu zmenu neočakávajú predovšetkým v sektore doprava, informácie (42,0 %), predovšetkým zo Žilinského kraja (40,2 %).

Tabuľka 57 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti ziskovosti?

Riadkové %	Katégória	Rast	Pokles	Bez zmeny
Celková vzorka	1000 respondentov	44,7 %	20,8 %	34,5 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	43,9 %	20,9 %	35,3 %
	Malý podnik (10-49)	45,0 %	24,0 %	31,0 %
	Stredný podnik (50-249)	50,0 %	14,0 %	36,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	55,3 %	10,5 %	34,2 %
	Priemysel	45,3 %	25,8 %	28,9 %
	Stavebníctvo	46,0 %	20,1 %	33,8 %
	Obchod	50,6 %	18,2 %	31,2 %
	Ubytovanie a stravovanie	40,0 %	22,9 %	37,1 %
	Doprava, informácie	38,0 %	20,0 %	42,0 %
	Obchodné služby	41,1 %	21,2 %	37,7 %
	Ostatné služby	48,6 %	23,0 %	28,4 %
Kraj sídla	Bratislavský	41,8 %	19,3 %	38,9 %
	Trnavský	47,9 %	20,2 %	31,9 %
	Nitriansky	41,7 %	26,9 %	31,5 %
	Trenčiansky	47,5 %	20,0 %	32,5 %
	Banskobystrický	51,6 %	13,2 %	35,2 %
	Žilinský	30,3 %	29,5 %	40,2 %
	Prešovský	55,9 %	14,4 %	29,7 %
	Košický	49,5 %	22,9 %	27,5 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	41,2 %	21,6 %	37,2 %
	MSP - právnické osoby	45,9 %	20,5 %	33,6 %

Nárast investícií očakávajú predovšetkým strední podnikatelia (44,0 %), ďalej najmä v sektore doprava, informácie (39,0 %), pôdohospodárstvo (36,8 %) a priemysel (35,9 %), z Trenčianskeho kraja (37,5 %), MSP PO (37,5 %). **Pokles investícií očakávajú** predovšetkým podnikatelia v sektore ostatné služby (12,2 %), z Banskobystrického (16,5 %) kraja, MSP PO (10,3 %).

Tabuľka 58 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v rámci investícií?

Riadkové %	Kategória	Rast	Pokles	Bez zmeny
Celková vzorka	1000 respondentov	34,4 %	9,6 %	56,0 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	32,0 %	9,6 %	58,4 %
	Malý podnik (10-49)	38,0 %	9,5 %	52,5 %
	Stredný podnik (50-249)	44,0 %	10,0 %	46,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	36,8 %	7,9 %	55,3 %
	Priemysel	35,9 %	8,6 %	55,5 %
	Stavebníctvo	30,9 %	9,4 %	59,7 %
	Obchod	32,9 %	10,6 %	56,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	34,3 %	5,7 %	60,0 %
	Doprava, informácie	39,0 %	8,0 %	53,0 %
	Obchodné služby	35,1 %	10,1 %	54,7 %
	Ostatné služby	31,1 %	12,2 %	56,8 %
Kraj sídla	Bratislavský	35,4 %	9,8 %	54,7 %
	Trnavský	36,2 %	4,3 %	59,6 %
	Nitriansky	27,8 %	8,3 %	63,9 %
	Trenčiansky	37,5 %	8,8 %	53,8 %
	Banskobystrický	28,6 %	16,5 %	54,9 %
	Žilinský	36,1 %	9,8 %	54,1 %
	Prešovský	35,1 %	9,0 %	55,9 %
	Košický	36,7 %	10,1 %	53,2 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	25,2 %	7,6 %	67,2 %
	MSP - právnické osoby	37,5 %	10,3 %	52,3 %

V zamestnanosti neočakávajú žiadne zmeny predovšetkým mikropodniky (78,0 %), podnikajúci v sektore obchod (76,5 %), z Trnavského kraja (80,9 %), FO - podnikatelia (82,4 %). **Rast zamestnanosti** očakávajú hlavne malí podnikatelia (18,5 %), ďalej v sektore pôdohospodárstvo (23,7 %), so sídlom v Prešovskom kraji (22,5 %), MSP PO (18,3 %). **Pokles zamestnanosti** očakávajú najmä MSP v Žilinskom kraji (10,7 %), v sektore ostatné služby (9,5 %) a stavebníctvo (8,6 %).

Tabuľka 59 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti zamestnanosti?

Riadkové %	Kategória	Rast	Pokles	Bez zmeny
Celková vzorka	1000 respondentov	17,0 %	7,7 %	75,3 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	16,4 %	5,6 %	78,0 %
	Malý podnik (10-49)	18,5 %	11,0 %	70,5 %
	Stredný podnik (50-249)	18,0 %	16,0 %	66,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	23,7 %	7,9 %	68,4 %
	Priemysel	16,4 %	7,8 %	75,8 %
	Stavebníctvo	15,8 %	8,6 %	75,5 %
	Obchod	17,1 %	6,5 %	76,5 %
	Ubytovanie a stravovanie	22,9 %	2,9 %	74,3 %
	Doprava, informácie	18,0 %	7,0 %	75,0 %
	Obchodné služby	15,8 %	8,2 %	75,9 %
	Ostatné služby	17,6 %	9,5 %	73,0 %
Kraj sídla	Bratislavský	20,7 %	7,7 %	71,6 %
	Trnavský	11,7 %	7,4 %	80,9 %
	Nitriansky	16,7 %	5,6 %	77,8 %
	Trenčiansky	12,5 %	10,0 %	77,5 %
	Banskobystrický	16,5 %	8,8 %	74,7 %
	Žilinský	13,1 %	10,7 %	76,2 %
	Prešovský	22,5 %	6,3 %	71,2 %
	Košický	14,7 %	5,5 %	79,8 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	13,2 %	4,4 %	82,4 %
	MSP - právnické osoby	18,3 %	8,8 %	72,9 %

Rast vývozu očakáva 13,0 % malých podnikateľov, ďalej najmä firmy zo sektora obchod (11,8 %), ubytovanie a stravovanie (11,4 %), z Prešovského kraja (12,6 %), MSP PO (9,1 %). **Žiadnu zmenu vo vývoze neočakáva** až 88,0 % stredných podnikov, ďalej najmä firmy v sektore ostatné služby (89,2 %), hlavne zo Žilinského kraja (90,2 %). **Pokles vývozu** deklarovali v prieskume najčastejšie firmy z odvetvia pôdohospodárstva (10,5 %), so sídlom v Trenčianskom kraji (8,8 %).

Tabuľka 60 Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti vývozu?

Riadkové %	Kategória	Rast	Pokles	Bez zmeny
Celková vzorka	1000 respondentov	8,9 %	5,6 %	85,5 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	8,1 %	5,4 %	86,4 %
	Malý podnik (10-49)	13,0 %	6,0 %	81,0 %
	Stredný podnik (50-249)	6,0 %	6,0 %	88,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	10,5 %	10,5 %	78,9 %
	Priemysel	10,9 %	5,5 %	83,6 %
	Stavebníctvo	10,8 %	6,5 %	82,7 %
	Obchod	11,8 %	5,3 %	82,9 %
	Ubytovanie a stravovanie	11,4 %	0,0 %	88,6 %
	Doprava, informácie	6,0 %	6,0 %	88,0 %
	Obchodné služby	6,6 %	5,7 %	87,7 %
	Ostatné služby	6,8 %	4,1 %	89,2 %
Kraj sídla	Bratislavský	9,1 %	5,3 %	85,6 %
	Trnavský	10,6 %	5,3 %	84,0 %
	Nitriansky	10,2 %	5,6 %	84,3 %
	Trenčiansky	6,3 %	8,8 %	85,0 %
	Banskobystrický	8,8 %	4,4 %	86,8 %
	Žilinský	4,1 %	5,7 %	90,2 %
	Prešovský	12,6 %	4,5 %	82,9 %
	Košický	9,2 %	6,4 %	84,4 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	8,4 %	5,2 %	86,4 %
	MSP - právnické osoby	9,1 %	5,7 %	85,2 %

5.11. Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?

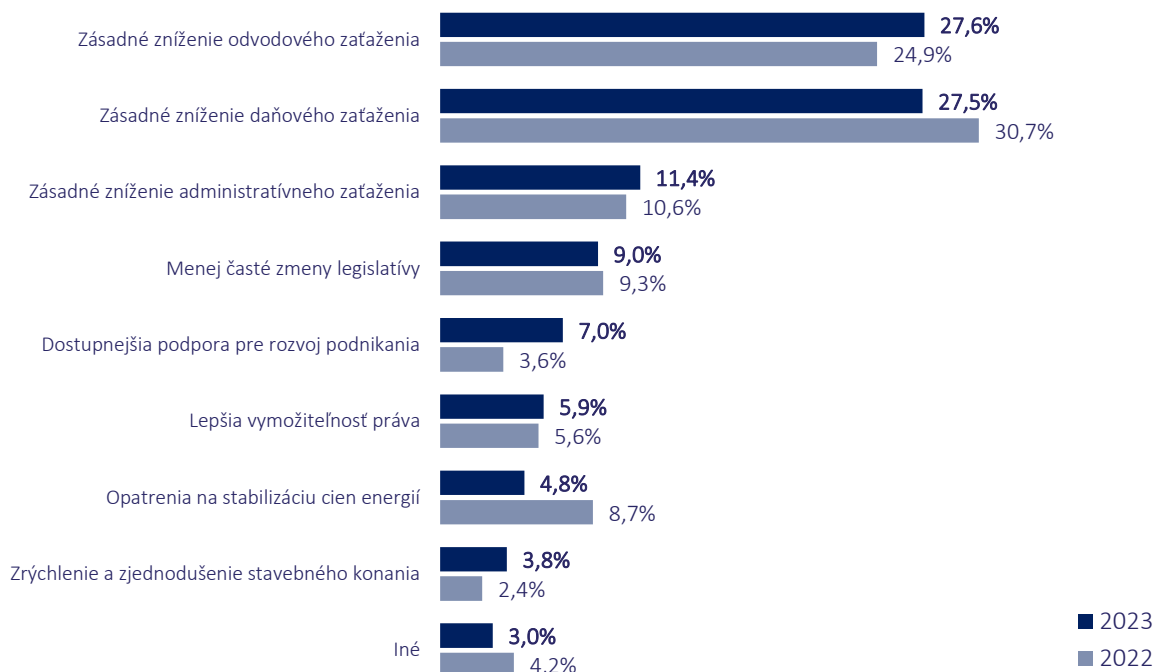
Oslovení podnikatelia preferujú zásadné zníženie odvodového (27,6 %) a daňového zaťaženia (27,5 %). Zásadne zníženie administratívneho zaťaženia preferuje viac ako desatina (11,4 %) podnikateľov. Menej časté zmeny v legislatíve preferuje takmer desatina podnikateľov (9,0 %). Dostupnejšiu podporu pre rozvoj podnikania preferuje (7,0 %) MSP. Viac ako päť percent (5,9 %) MSP je za lepšiu vymožitelnosť práva. Za opatrenia na stabilizáciu cien energií je 4,8 % podnikateľov. Najmenej preferovanými opatreniami pre uľahčenie podnikania je zrýchlenie a zjednodušenie stavebného konania (3,8 %).

Najviac sa podnikatelia v odpovediach iné, vyjadrili za uplatnenia všetkých navrhovaných opatrení.

V medzioročnom porovnaní 2022/2023 najsignifikantnejší nárast zaznamenalo opatrenie **dostupnejšia podpora pre rozvoj podnikania** (rast o 3,4 percentuálneho bodu) a **zníženie odvodového zaťaženia** (nárast o 2,7 percentuálneho bodu). Na druhej strane najsignifikantnejší pokles dosiahlo opatrenie na stabilizáciu cien energií (pokles o 3,9 percentuálneho bodu) a zásadne zníženie daňového zaťaženia (pokles o 3,2 percentuálneho bodu).

Graf 31 Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?

Aké opatrenie preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?

N=1000 respondentov

Za **zásadné zníženie odvodového zaťaženia** sú predovšetkým malí podnikatelia, ďalej firmy v sektore ubytovanie a stravovanie (37,1 %), pôdohospodárstvo (36,8 %), predovšetkým z Trenčianskeho kraja (32,5 %). Za **zníženie daňového zaťaženia** sú predovšetkým mikropodnikatelia (28,0 %), ďalej firmy v sektore doprava, informácie (37,0 %), z Trenčianskeho kraja (30,0 %). Za **zásadné zníženie administratívneho zaťaženia** sú predovšetkým strední podnikatelia (16,0 %), firmy v sektore obchod (16,5 %), z Banskobystrického kraja (15,4 %).

Menej časté zmeny v legislatíve by privítali hlavne mikro firmy (10,6 %), ďalej podnikatelia v sektore ubytovanie a stravovanie (14,3 %), z Nitrianskeho kraja (11,1 %), MSP FO (10,4 %). **Dostupnejšiu podporu pre rozvoj podnikania** by uvítalo 9,5 % malých podnikateľov v sektore stavebníctvo (7,9 %), z Banskobystrického (11,0 %) a Trnavského kraja (10,6 %).

Tabuľka 61 Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?

Riadkové %	Kategória	Zásadné zníženie odvodového zaťaženia	Zásadné zníženie daňového zaťaženia	Zásadné zníženie administratívneho zaťaženia	Menej časté zmeny legislatívy	Dostupnejšia podpora pre rozvoj podnikania
Celková vzorka	1000 respondentov	27,6 %	27,5 %	11,4 %	9,0 %	7,0 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	27,1 %	28,0 %	10,0 %	10,6 %	6,1 %
	Malý podnik (10-49)	29,5 %	27,5 %	14,0 %	5,5 %	9,5 %
	Stredný podnik (50-249)	27,0 %	24,0 %	16,0 %	5,0 %	8,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	36,8 %	26,3 %	10,5 %	5,3 %	5,3 %
	Priemysel	28,9 %	21,1 %	12,5 %	9,4 %	7,0 %
	Stavebníctvo	27,3 %	27,3 %	7,9 %	7,2 %	7,9 %
	Obchod	24,7 %	30,6 %	16,5 %	12,4 %	5,9 %
	Ubytovanie a stravovanie	37,1 %	25,7 %	5,7 %	14,3 %	5,7 %
	Doprava, informácie	26,0 %	37,0 %	6,0 %	8,0 %	5,0 %
	Obchodné služby	27,8 %	26,3 %	11,4 %	8,5 %	8,5 %
	Ostatné služby	24,3 %	25,7 %	14,9 %	6,8 %	5,4 %
Kraj sídla	Bratislavský	28,8 %	29,5 %	11,6 %	8,4 %	5,3 %
	Trnavský	24,5 %	23,4 %	10,6 %	9,6 %	10,6 %
	Nitriansky	27,8 %	29,6 %	12,0 %	11,1 %	3,7 %
	Trenčiansky	32,5 %	30,0 %	15,0 %	3,8 %	5,0 %
	Banskobystrický	30,8 %	23,1 %	15,4 %	6,6 %	11,0 %
	Žilinský	28,7 %	25,4 %	12,3 %	10,7 %	4,9 %
	Prešovský	23,4 %	27,9 %	10,8 %	9,9 %	9,9 %
	Košický	23,9 %	27,5 %	4,6 %	11,0 %	9,2 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	27,6 %	27,6 %	7,2 %	10,4 %	8,0 %
	MSP - právnické osoby	27,6 %	27,5 %	12,8 %	8,5 %	6,7 %

Lepšiu vymožitelnosť práva by uvítali prevažne stredné podniky (8,0 %), v sektore priemysel (8,6 %), z Trnavského kraja (10,6 %). Opatrenia na stabilizáciu cien energií uprednostňujú mikropodniky (5,6 %), v sektore ostatné služby (8,1 %), z Trnavského kraja (7,4 %). Zrýchlenie a zjednodušenie stavebného konania by prijali tiež šesť percent stredných podnikateľov, ďalej firmy v sektore priemysel (7,0 %) a stavebníctvo (6,5 %), zo Žilinského kraja (5,7 %).

Tabuľka 62 Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?

Riadkové %	Kategória	Lepšia vymožitelnosť práva	Opatrenia na stabilizáciu cien energií	Zrýchlenie a zjednodušenie stavebného konania	Iné
Celková vzorka	1000 respondentov	5,9 %	4,8 %	3,8 %	3,0 %
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	5,3 %	5,6 %	4,0 %	3,3 %
	Malý podnik (10-49)	7,0 %	3,5 %	2,0 %	1,5 %
	Stredný podnik (50-249)	8,0 %	2,0 %	6,0 %	4,0 %
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9 %	0,0 %	5,3 %	2,6 %
	Priemysel	8,6 %	4,7 %	7,0 %	0,8 %
	Stavebníctvo	5,8 %	4,3 %	6,5 %	5,8 %
	Obchod	3,5 %	4,1 %	0,6 %	1,8 %
	Ubytovanie a stravovanie	5,7 %	2,9 %	2,9 %	0,0 %
	Doprava, informácie	7,0 %	7,0 %	2,0 %	2,0 %
	Obchodné služby	5,1 %	4,7 %	3,5 %	4,1 %
	Ostatné služby	8,1 %	8,1 %	4,1 %	2,7 %
Kraj sídla	Bratislavský	5,6 %	4,9 %	2,8 %	3,2 %
	Trnavský	10,6 %	7,4 %	1,1 %	2,1 %
	Nitriansky	2,8 %	4,6 %	4,6 %	3,7 %
	Trenčiansky	3,8 %	5,0 %	3,8 %	1,3 %
	Banskobystrický	4,4 %	1,1 %	3,3 %	4,4 %
	Žilinský	4,9 %	4,1 %	5,7 %	3,3 %
	Prešovský	6,3 %	3,6 %	4,5 %	3,6 %
	Košický	9,2 %	7,3 %	5,5 %	1,8 %
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	6,8 %	4,8 %	4,4 %	3,2 %
	MSP - právnické osoby	5,6 %	4,8 %	3,6 %	2,9 %

6. Zhrnutie výsledkov

Predstavitelia malých a stredných podnikov sa v prieskume vyjadrili k podmienkam pre podnikanie na Slovensku v dvoch obdobiach – v súčasnosti (rok 2023) a v období, keď s podnikaním začínali. Medzi oslovenými MSP vo všeobecnosti prevládala nespokojnosť so súčasnými podmienkami pre podnikanie na Slovensku. Podľa hodnotenia spokojnosti na stupnici od 1 (najvyššia spokojnosť) po 6 (najnižšia spokojnosť), spokojnosť so súčasnými podmienkami pre podnikanie prevládala v prípade 48,9 % malých a stredných podnikateľov. Naopak, nespokojnosť (hodnotenie 4 až 6) prezentovala viac ako polovica (51,1 %) respondentov.

V súčasnosti v rámci podnikateľov, ktorí vyjadrili spokojnosť so súčasným stavom podnikania, sú viac zastúpení strední podnikatelia (52,0 %). Medzi najmenej spokojných podnikateľov možno zaradiť zástupcov mikropodnikov (51,7 %).

Pre malých a stredných podnikateľov je pri fungovaní a ďalšom raste podnikania najvýznamnejšou prekážkou daňové-odvodové zaťaženie. Tento faktor považuje za miernu, vážnu alebo rozhodujúcu prekážku až 94,2 % respondentov. Pre 31,4 % MSP je daňové-odvodové zaťaženie rozhodujúcou prekážkou v podnikaní na Slovensku.

V medziročnom porovnaní 2022/2023 nastal nárast nespokojnosti nevýraznejšie u týchto faktoroch: registračne, nahlasovacie a iné administratívne povinnosti voči štátu (o 5,9 percentuálneho bodu), korupcia (o 3,7 percentuálneho bodu), kvalita a dostupnosť infraštruktúry (o 3,2 percentuálneho bodu).

Na podnikanie malých a stredných podnikateľov na Slovensku nepriaznivo pôsobia aj rôzne zásahy štátu. Pre oslovených zástupcov MSP predstavujú najväčšiu prekážku v podnikaní zásahy štátu v oblasti regulácie pracovno-právnych vzťahov, ktoré vníma ako miernu, vážnu alebo rozhodujúcu prekážku až 58,9 % respondentov.

Podnikateľské prostredie na Slovensku sa dlhodobo vyznačuje vysokou byrokratickou a administratívnou záťažou, ktorá negatívne ovplyvňuje najmä malé a stredné podniky. Medzi inštitúcie, ktoré z aspektu deklarácie respondentov alebo ich zamestnancov nútia vyplňať zbytočné podania, zúčastnení najčastejšie zaradili: Sociálnu poisťovňu (46,9 %) a Finančnú správu SR (46,1 %). Treťou byrokratickou inštitúciou zaradili MSP inštitúciu poskytujúcu dotácie, resp. rozhodujúce o eurofondoch (43,7 %) a na štvrtom mieste inštitúciu Štatistický úrad (41,3 %).

U troch štvrtín zostal počet zamestnancov nezmenený (75,4 %) a u (13,6 %) podnikateľov sa počet zamestnancov z dôvodu kríz, znížil. Podnikateľov, ktorí zaznamenali zvýšenie zamestnanosti bolo podľa prieskumu o niečo menej ako zníženie zamestnanosti (11,0 %).

Nutnosť prepúšťania najviac zasiahla malých podnikateľov (18,0 %), ďalej firmy v sektore pôdohospodárstvo (23,7 %) a ubytovanie a stravovanie priemysel (17,1 %), v Košickom (18,3 %) a Banskobystrickom (15,4 %) kraji, MSP právnické osoby (14,1 %). Najviac sa zvýšila zamestnanosť u stredných podnikateľov (14,0 %), v sektore pôdohospodárstvo

(21,1 %), v Košickom kraji (14,7 %), či u podnikateľov podnikajúcich ako právnické osoby (12,7 %).

V období roka 2023 podnikatelia MSP zaznamenali (40,3 %) nedostatočnú odbornosť uchádzačov o zamestnanie. 38,9 % MSP neobsadzovala žiadne pracovné pozície. Platové očakávania u 37,7 % uchádzačov boli neprimerane vysoké. Štvrtina MSP (25,4 %) zaznamenala výrazne nižší záujem uchádzačov. Päťina MSP nezaznamenala výraznejšie problémy pri obsadzovaní pracovných miest (19,8 %).

Najviac firiem, kde **vysoká miera inflácie zvyšuje náklady na podnikanie** bolo medzi strednými podnikateľmi (70,0 %), v sektore pôdohospodárstvo (71,7 %) a doprava, informácie (70,0 %), prevažne z Banskobystrického kraja (69,2 %), podnikajúcich ako MSP FO (64,0 %).

Väčšina MSP (58,4 %) pre vysokú infláciu zvyšuje ceny. Až (41,5 %) malých a stredných podnikateľov robí úsporu v nákladoch. 14,3 % MSP zmenilo svoj biznis model. Zamestnancov muselo prepustiť 6,5 % MSP. 2,3 % MSP urobilo iné opatrenia.

25,9 % MSP sa doposiaľ nezvýšili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku, naopak takmer polovici MSP (48,2 %) sa zvýšili do 50 %. Viac ako desatine MSP (11,5 %) sa zvýšili od 51 % do 100 %. Šiestim percentám (6,1 %) náklady narástli viac ako 100 %. 4,9 % MSP nevedeli odpovedať. 3,4 % opytovaných MSP náklady na energie poklesli.

Pre viac ako polovicu MSP (38,9 %) mali vysoké ceny energií dopad na pokles ziskovosti. Päťine MSP vďaka vysokým cenám energií klesli tržby. U 18,0 % MSP bola utlmená investičná činnosť. 6,7 % podnikateľom ohrozili vysoké ceny energií existenciu firmy.

Takmer tretina malých a stredných podnikateľov (28,5 %) si myslí, že podnikáť na Slovensku **sa nedá bez toho, aby ste nikdy neporušili žiadny zákon**. Z toho (12,7 %) podnikateľov si myslí, že sa bez porušenia zákona podnikáť na Slovensku určite nedá. Naopak, (45,2 %) podnikateľov je presvedčených, že podnikáť **sa dá aj bez porušenia zákonov**.

Zrušenie koncesionárskych poplatkov privítali takmer dve tretiny MSP (65,8 %), druhou pozitívnou legislatívnou zmenou medzi MSP bolo zvýšenie maximálneho limitu na platby v hotovosti z 5 tisíc na 15 tisíc eur, uvítala ho viac ako polovica MSP (52,0 %).

Viac ako polovica oslovených MSP podnikateľov považuje svoju firmu za rodinný podnik (53,8 %). 39,4 % malých a stredných podnikateľov tento fakt nezdieľa. Nevedelo sa vyjadriť k danej otázke 6,8 % MSP oslovených podnikateľov.

Viac ako jedna tretina (33,7 %) podnikateľov **neplánuje v najbližšom období žiadnu strategickú zmenu**. Najväčšia skupina podnikateľov (31,4 %) zo skúmanej vzorky **plánuje zlepšiť marketing**. Priniesť **nový produkt/službu** plánuje viac ako päťina skúmaných podnikateľov (22,7 %). 17,6 % podnikateľov plánuje **zavádzanie digitalizácie**.

Rast tržieb v nasledujúcom roku očakáva takmer polovica podnikateľov (49,2 %), zároveň iba 15,7 % podnikateľov **očakáva pokles tržieb**. **Rast zisku** očakáva 44,7 % podnikateľov, naopak **pokles zisku** (20,8 %) MSP podnikateľov. **Nárast investícií predpokladá** 34,4 % podnikateľov, naopak pokles 9,6 % firiem. Zvýšenie zamestnanosti očakáva 17,0 % podnikateľov.

Oslovení podnikatelia preferujú zásadné zníženie odvodového (27,6 %) a daňového zaťaženia (27,5 %). Zásadne zníženie administratívneho zaťaženia preferuje viac ako desatina (11,4 %) podnikateľov. Menej časté zmeny v legislatíve preferuje takmer desatina podnikateľov (9,0 %).

7. Metodika prieskumu

Zber informácií od respondentov sa realizoval prostredníctvom telefonického prieskumu za použitia metódy CATI. Uvedenú metódu možno charakterizovať ako kvantitatívnu metódu zberu údajov, prostredníctvom ktorej profesionálni operátori telefonicky kontaktujú vybranú skupinu respondentov. Rozhovor sa následne riadi pripravenou štruktúrou otázok a odpovedí formou dotazníka. Prieskum zameraný na hodnotenie kvality podnikateľského prostredia sa uskutočnil v mesiaci september 2023. Zber údajov sa realizoval na základe dotazníka, ktorý spracovala Slovak Business Agency. Dotazník pozostával z 25 uzavretých otázok. Výberová reprezentatívna vzorka o veľkosti 1000 respondentov bola vytvorená stratifikovaným náhodným výberom zo základného súboru malých a stredných podnikov, ktorí v roku 2023 vykonávali podnikateľskú činnosť na území Slovenskej republiky. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou. Ako stratifikačné kritériá boli použité štyri znaky:

- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa právnej formy, pričom fyzické osoby – podnikatelia boli v početnosti reprezentované 250 respondentmi a MSP – právnické osoby (podniky) boli v prieskume zastúpené 750 respondentmi.
- Rozdelenie MSP – právnických osôb (750) podľa počtu zamestnancov v nasledovnej štruktúre: 450 mikropodnikov (podniky s 0 až 9 zamestnancami), 200 malých podnikov (podniky s 10 až 49 zamestnancami) a 100 stredných podnikov (podniky s 50 až 249 zamestnancami).
- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa ich sídla z hľadiska regionálneho členenia na úrovni NUTS 3 na: Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj.
- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti zapísanej do Obchodného registra na základe klasifikácie SK NACE, pričom kategorizácia hlavných ekonomických činností bola stanovaná nasledovne: pôdohospodárstvo (sekcia A); priemysel (sekcia B, C, D, E); stavebníctvo (sekcia F); obchod (sekcia G); ubytovanie a stravovanie (sekcia I); doprava, informačné a komunikačné činnosti (sekcia H, J); obchodné služby (sekcia K, L, M, N) a ostatné služby (sekcia O, P, Q, R, S).

8. Dotazník

A) Všeobecne o podniku a podnikateľskom prostredí:

1. Vyjadrite Vašu celkovú spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku v súčasnosti a na začiatku svojho podnikania na škále od 1 (maximálna spokojnosť) po 6 (maximálna nespokojnosť).

Súčasný stav	1	2	3	4	5	6
Keď ste začínali podnikat'	1	2	3	4	5	6

2. Budem vám teraz čítať rôzne faktory, ktoré môžu byť prekážkami pri podnikaní. Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre Vaše podnikanie? Prirad'te ku každému faktoru jednu z odpovedí podľa škály:

Škála:

- Nie je to žiadna prekážka
- Je to len mierna prekážka
- Je to vážna prekážka
- Je to rozhodujúca prekážka
- Neviem posúdiť

- Kvalita a dostupnosť infraštruktúry
- Dostupnosť a kvalita pracovnej sily
- Nestabilita a nejednoznačnosť zákonov a právnych predpisov
- Daňové-odvodové zaťaženie
- Vymožitelnosť práva cez súdy
- Korupcia
- Vysoká inflácia
- Nestabilné ceny energií a ich skokové zmeny
- Registračné, nehlasovacie a iné administratívne povinnosti voči štátu
- Obmedzenie vstupu na trh a iné protikonkurenčné praktiky

3. Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku vo Vašom podnikaní zásahy štátu v nasledovných oblastiach (v rámci vnútorného trhu), ktoré vám budem čítať po jednom? Odpovedajte podľa škály:

Škála:

- Nie je to žiadna prekážka
- Je to len mierna prekážka
- Je to vážna prekážka
- Je to rozhodujúca prekážka
- Neviem posúdiť

1. Regulácia cien tovarov a služieb
2. Regulácia pracovno-právnych vzťahov
3. Technické požiadavky na kvalitu výrobkov
4. Ochrana spotrebiteľa
5. Ochrana životného prostredia
6. Ochrana hospodárskej súťaže

4. Budem vám čítať názvy jednotlivých inštitúcií a v pri každej z nich povedzte, či máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov, prípadne zamestnancov, vyplňať zbytočne časté, rozsiahle, či neprehľadné podania? Pri každej inštitúcii odpovedajte podľa škály:

Odpoveď:

- a) *Áno*
- b) *Nie*
- c) *Neviem*

1. Finančná správa
2. Sociálna poisťovňa
3. Zdravotná poisťovňa
4. Registrový súd
5. Mestský/obecný úrad
6. Samosprávny kraj
7. Okresný úrad a okresný úrad v sídle kraja
8. Inštitúcia poskytujúca dotácie, resp. rozhodujúca o eurofondoch
9. Štatistický úrad SR
10. Iný úrad (špecifikujte ktorý):.....

B) Ľudské zdroje

5. Ako sa vyvíjala zamestnanosť vo Vašej firme počas roka 2023? Počet zamestnancov sa:

1. zvýšil
2. znížil
3. zostal nezmenený

6. Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest počas tohto roka výraznejšie problémy ako v predchádzajúcich rokoch? Odpovedajte podľa škály:

Škála:

1. Určite áno

2. Skôr áno
3. Skôr nie
4. Určite nie
5. Nevieť posúdiť

1. Záujem uchádzačov bol výrazne menší
2. Odbornosť uchádzačov bola nedostačujúca
3. Platové očakávania uchádzačov boli neprimerane vysoké
4. Nezaznamenali sme výraznejšie problémy
5. Neobsadzovali sme žiadne pracovné pozície

C) Inflácia, energetické vstupy

- 7. Ako sa prejavuje pretrvávajúca vysoká inflácia na podnikaní Vašej firmy?** (môžete vybrať viac možností)
1. Zvyšuje nám náklady na podnikanie
 2. Museli sme zvýšiť mzdy zamestnancom
 3. Znížil sa dopyt po našich tovaroch/službách
 4. Zhoršila sa platobná disciplína našich odberateľov
 5. Iným spôsobom. Uveďte.
 6. Nemala negatívny dopad doposiaľ
 7. Nevieť (nečítať)
- 8. Aké opatrenia ste urobili na vysporiadanie sa s vysokou mierou inflácie za posledných 12 mesiacov?** (môžete vybrať viac možností)
1. Zvýšili sme ceny
 2. Zmenili sme svoj biznis model
 3. Prepustili sme zamestnancov
 4. Robíme úspory na strane nákladov
 5. Urobili sme iné opatrenia, uveďte...
 6. Žiadne opatrenia sme neurobili
- 9. Ako sa Vám zmenili náklady na energetické vstupy oproti minulému roku?** (vybrať jednu odpoveď)
1. Poklesli nám
 2. Nezmenili sa
 3. Narástli do 50 %
 4. Narástli od 51 % do 100 %
 5. Narástli viac ako 100 %
 6. Nevieť (nečítať)

10. Aké dopady mali doposiaľ vysoké ceny energií na podnikateľské aktivity vašej firmy?

(môžete vybrať viac možností)

1. Pokles tržieb
2. Pokles ziskovosti
3. Obmedzenie výroby
4. Utlmená investičná činnosť
5. Prepúšťanie zamestnancov
6. Ohrozená existencia firmy
7. Iné dopady. Uveďte.
8. Nevieť posúdiť (nečítať)

D) Legislatíva**11. Dá sa podľa Vás vo Vašom odvetví podnikat' tak, aby ste nikdy neporušili žiadny zákon? Prečítam vám možnosti:**

1. Určite áno (FILTER – nasledujúcu otázku preskočiť)
2. Skôr áno (FILTER – nasledujúcu otázku preskočiť)
3. Skôr nie
4. Určite nie
5. Nevieť posúdiť (nečítať)

12. Odpovedajú respondenti, ktorí v Q11 vybrali možnosť skôr 3. nie alebo 4. určite nie.

Ak sa domnievate, že na Slovensku je ťažké, či dokonca nemožné dôsledne dodržiavať zákony, čomu to pripisujete? Prečítam vám možnosti (1 až 8):

(môžete vybrať viac možností).

1. Je zložité zistiť, aké všetky zákony a predpisy sa konkrétneho podnikania dotýkajú
2. Úradníci nepomáhajú podnikateľom zorientovať sa v zákonoch pre danú oblasť
3. Časté zmeny zákonov nemožno pravidelne sledovať
4. Zákony nie sú jednoznačné
5. Zákony sú prijímané bez dostatočnej konzultácie s podnikateľmi
6. Zákony sa schvaľujú bez posudzovania ich vplyvov na podnikateľské prostredie
7. Dodržiavanie zákonov sa nevynucuje od všetkých rovnako
8. Niektoré zmeny zákonov prinášajú nerealizovateľné požiadavky
9. Uveďte iné _____
10. Nevieť posúdiť (nečítať)

13. Ako by ste ohodnotili nasledovné tohtoročné legislatívne zmeny? Odpovedajte podľa škály:

Škála:

- a) *Výrazne pozitívne*
- b) *Mierne pozitívne*
- c) *Neutrálne. Ani negatívne, ani pozitívne.*
- d) *Výrazne negatívne*
- e) *Mierne negatívne*
- f) *Neviem posúdiť*

1. Výnimka z nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania príbuzných v 2-osobových s. r. o.
2. Automatická registrácia podnikateľov na daň z príjmov zo strany správcu dane
3. Zjednodušenie zamestnávania sezónnych zamestnancov na dohodu o pracovnej činnosti
4. Reforma procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) pri povoľovaní investičných projektov
5. Zvýšenie maximálneho limitu na platby v hotovosti z 5 na 15 tisíc eur aj pre podnikateľov
6. Zrušenie koncesionárskych poplatkov pre RTVS
7. Oslobodenie transakcií nižších než 10 tisíc eur spod pravidiel transferového oceňovania

14. Považujete svoju firmu za rodinný podnik?

1. Áno
2. Nie
3. Neviem to posúdiť

15. Od 01.07.2023 máte zároveň možnosť zaevidovať Vašu firmu ako rodinný podnik do evidencie rodinných podnikov. Plánujete sa do tejto evidencie zapísať? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 14 uviedli odpoveď č. 1 Áno)

1. Áno, už som zaevidovaný
2. Ešte nie, ale plánujem sa v budúcnosti zaevidovať
3. Nie, nakoľko neviem aké výhody plynú z evidencie
4. Nie, nakoľko nevidím prínosy takéhoto kroku
5. Ešte neviem

16. Aký vplyv na Vaše podnikanie malo opätovné naviazanie výšky príplatkov za prácu cez víkend a počas noci na výšku minimálnej mzdy s účinnosťou od 01.06.2023?: (Môžete vybrať viac možností)

1. Obmedzenie výrobnjej prevádzky v tieto dni
2. Neposkytovanie služieb v tieto dni
3. Prepúšťanie zamestnancov
4. Zvýšenie cien produktov a služieb
5. Odklad plánovaných investícií
6. Uveďte iné dopady _____
7. Nemalo zatiaľ žiadne dopady
8. Dopady neviem posúdiť

D) Téma ESG

17. Zaoberáte sa hodnotením a vykazovaním vplyvov činností Vašej firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG vykazovanie)?

1. Áno
2. Nie
3. Neviem

18. Ak vykonávate hodnotenie a vykazovanie vplyvov činností Vašej firmy na životné prostredie, zamestnancov a spoločnosť (ESG vykazovanie), aké náklady Vám to spôsobuje? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 17 uviedli odpoveď č. 1 Áno)

1. Administratívne náklady
2. Náklady na externé poradenské služby
3. Iné náklady (uveďte) ...
4. Neviem

E) Budúci vývoj

19. Čo plánujete zmeniť vo Vašej firme v najbližšom období?

Prečítam vám možnosti: (Môžete vybrať viac možností)

1. Zlepšiť marketing
2. Expandovať na nové zahraničné trhy
3. Priniesť na trh nový produkt / službu
4. Zapojenie sa do subdodávateľských reťazcov
5. Zavádzanie digitalizácie
6. Zavádzanie prvkov zelenej a obehovej ekonomiky
7. Zvýšenie energetických úspor / zlepšenie energetickej efektívnosti
8. Neplánujem žiadnu zmenu
9. Uveďte iné _____
10. Neviem (nečítať)

20. V porovnaní s aktuálnym rokom, aký vývoj očakávate vo svojej firme v nasledujúcom roku 2024? Odpovedajte podľa škály pre každý výkonnostný ukazovateľ

Odpoveď:

- a) *Rast*
- b) *Pokles*
- c) *Bez zmeny*

1. Tržby
2. Ziskovosť
3. Zamestnanosť
4. Investície
5. Vývoz

21. Aké opatrenie preferujete pre uľahčenie Vášho podnikania v budúcnosti?

(len 1 možnosť odpovede)

1. Zásadné zníženie daňového zaťaženia
2. Zásadné zníženie odvodového zaťaženia
3. Zásadné zníženie administratívneho zaťaženia
4. Menej časté zmeny legislatívy
5. Lepšia vymožiteľnosť práva
6. Dostupnejšia podpora pre rozvoj podnikania
7. Zrýchlenie a zjednodušenie stavebného konania
8. Opatrenia na stabilizáciu cien energií
9. Uveďte iné _____

A teraz už len niekoľko štatistických otázok o vašej firme

(Triediace otázky):

22. Aká je právna forma vašej firmy?

1. Živnosťník
2. Spoločnosť s ručením obmedzeným
3. Akciová spoločnosť
4. Slobodné povolanie
5. Samostatne hospodáriaci roľník
6. Iná forma (napr. družstvo, komanditná spoločnosť, verejno-obchodná spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie, zahraničná osoba)

23. Koľko zamestnancov má Vaša firma?

1. Žiadnych
2. 1 až 3 zamestnancov
3. 4 až 5 zamestnancov
4. 6 až 9 zamestnancov
5. 10 až 19 zamestnancov
6. 20 až 49 zamestnancov
7. 50 až 249 zamestnancov

24. Uved'te prosím okres, v ktorom sídli Vaša firma.**25. Ktorá z nasledovných činností je vo vašom podnikaní aktuálne hlavná (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)?**

1. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
2. ťažba a dobývanie
3. priemyselná výroba
4. dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
5. dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
6. stavebníctvo
7. veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
8. doprava a skladovanie
9. ubytovacie a stravovacie služby
10. informácie a komunikácia
11. finančné a poisťovacie činnosti
12. činnosti v oblasti nehnuteľností
13. odborné, vedecké a technické činnosti
14. administratívne a podporné služby
15. vzdelávanie
16. zdravotníctvo a sociálna pomoc
17. umenie, zábava a rekreácia
18. ostatné činnosti